

ÇİVRİL İLÇESİ'NDE EĞİTİM COĞRAFYA İLİŞKİSİ

Nuri ÇORBACIOĞLU

YÜLSEK LİSANS TEZİ

İlköğretim Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. HAKKI YAZICI

Afyonkarahisar

Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Ağustos 2007

ÖNSÖZ

21.yüzyılda eğitim-öğretim çalışmalarında her türlü materyalin kullanılması muhakkaktır ki eğitimin kalitesini artırmıştır. Bununla birlikte öğrenim seviyesinin de yükselmesine olumlu getirileri olmuştur. Materyal kullanımının yangınlaşmasının, eğitim seviyesini yükselteceği kuşkusuzdur. Yalnız materyaller tek başına eğitim üzerinde bir değişken değildir. Bununla birlikte birçok değişken eğitimi yakından etkiler. İşte bu değişkenlerin temelini oluşturan coğrafya, eğitim üzerinde önemi yadsınamayacak bir değere sahiptir. Bu durumda eğitimle ilgili düzenlemeler yapılırken coğrafyanın verilerinden yararlanmak eğitimin kalitesini artıracaktır.

Araştırmanın her aşamasında değerli yardımlarını esirgemeyen, fikir ve deneyimleriyle beni her konuda destekleyen ve yönlendiren, tezin araştırılmasından sonuçlandırılmasına değin benim kadar emek sarf eden değerli danışmanım Sayın, Prof. Dr. Hakkı YAZICI'ya şükranlarımı sunar, teşekkürü borç bilirim.

Araştırma sırasında yardımlarını gördüğüm tüm kamu tüzel ve özel kişilerine bilim adına teşekkür ederim.

Ayrıca yaşamım her döneminde benden desteklerini esirgemeyen, yaptığım bütün çalışmalarda bana güvenen, benimle birlikte olan değerli aileme teşekkürlerimi sunarım.

Nuri ÇORBACIOĞLU

Afyonkarahisar- 2007

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZETİ

ÇİVRİL İLÇESİ'NDE EĞİTİM COĞRAFYA İLİŞKİSİ

Nuri ÇORBACIOĞLU

İlköğretim Anabilim Dalı

Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,

Ağustos 2007

Danışman: Prof. Dr. Hakkı YAZICI

Eğitimin kalitesini yükseltmek ve eğitimde başarıyı artırmak istiyorsak öncelikle eğitim kriterlerinin belirlenmesi gerekir. Bu kriterlerin belirlenmesinde temel oluşturacak olan değişken, coğrafyadır. Coğrafi faktörler ile eğitim seviyesi ve eğitimin dağılımı oldukça ilişkili bir durumdur. Bu husus doğrultusunda araştırmanın amacı Çivril İlçesi'nde eğitim coğrafya ilişkisini saptamak ve geliştirici öneriler sunmaktır.

Çalışma esnasında coğrafyanın dağılım, bağlantı ve nedensellik ilkeleri dikkate alınmıştır

Yapılan çalışmalar sonrasında coğrafya ile eğitim arasında anlamlı bir ilişki ortaya konulamamıştır. Yani elde edilen veriler değişken olduğundan, eğitim ile coğrafya ilişkisi anlamında genel kanılar üretmenin güvenilir olmayacağı tespit edilmiştir.

Elde edilen bütün veriler doğrultusunda coğrafyanın eğitim üzerinde kimi zaman olumlu, kimi zaman ise olumsuz sonuçlar ortaya çıkardığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya, Eğitim, Çivril İlçesi

ABSTRACT

THE RELATION OF EDUCATION WITH GEOGRAPHY IN CIVRIL TOWN

Nuri ÇORBACIOĞLU

Primary Education Graduate Prosrrom

Afyonkarahisar Kocatepe University, The Institute of Social Sciences

August 2007

Adviser: Prof. Dr. Hakkı YAZICI

If we want to increase the education quality and the success of the education, we must consider the education criterias. The thing which considers the fundemantals of this criteria is variety of geography.

It is noticed in this work that dispersion of geography, connection and the disciphines of reason-result theory.

According to researches, we cannot find as a meaningful reartlenship between geography and education As a result of the difference of datas, we cannot be noticed that the relationship between geography and education is reiable.

It is noticed according to gained dates; geography affects education sometimes pasitively, sometimes negatively.

Key Words : Çivril, the education, geography

ÖZGEÇMİŞ

Nuri ÇORBACIOĞLU

İlköğretim Anabilim Dalı

Yüksek Lisans

Eğitim

Yüksek Lisans: 2007 Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Lisans: 2004 Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler

Öğretmenliği Bölümü

Lise: 1998 Çivril Lisesi, Sosyal Bilgiler Bölümü

İş/İstihdam

2005–2007- Sosyal Bilgiler Öğretmeni. Çivril Çağdaş Verim Dershanesi

2007- Sosyal Bilgiler Öğretmeni. TED Kayseri Koleji

Mesleki Birlik/Dernek/Kuruluş Üyelikleri

2007- Denizli Fotoğraf Sanatı Derneği

Kişisel Bilgiler

Doğum yeri ve yılı: Çivril, 09 Şubat 1981

Cinsiyet: Erkek

Yabancı Dil: İngilizce

İÇİNDEKİLER	Sayfa
ÖNSÖZ.....	I
ÖZET.....	II
ABSTRACT.....	III
İÇİNDEKİLER.....	IV
TABLolar LİSTESİ.....	VII
ŞEKİLLER LİSTESİ	VIII
HARİTALAR LİSTESİ.....	IX
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ.....	X
EKLER LİSTESİ	XI

GİRİŞ

1.ARAŞTIRMA SAHASININ YERİ VE SINIRLARI.....	1
2.ARAŞTIRMANIN AMAÇ VE ÖNEMİ.....	2

I. BÖLÜM

ÇİVRİL İLÇESİ'NİN COĞRAFİ ÖZELLİKLERİ

1. Doğal Coğrafya Özellikleri.....	4
2. Beşeri Ve Ekonomik Coğrafya Özellikleri	
2.1. Tarihi Gelişim.....	8
2.2. Nüfus	11
2.3. Yerleşme Coğrafyası	
2.3.1. Kentsel Yerleşmeler.....	18
2.3.2. Kırsal Yerleşmeler.....	19
2.4. Ekonomik Coğrafya.....	21

II. BÖLÜM

ÇİVRİL'DE NÜFUSUN EĞİTİM DURUMU-COĞRAFYA İLİŞKİSİ

1.Çivril İlçesi'nde Nüfusun Genel Eğitim Durumu.....	25
1.1. Okuma Yazma Durumu.....	26
1.2.İlk Ve Ortaöğretim Mezunlarının Durumu.....	28
1.3.Yükseköğretim Mezunlarının Durumu.....	29
2. Çivril İlçesi'nde Öğrenim Durumu-Coğrafya İlişkisi	
2.1. Coğrafyanın Eğitime Olumlu- Olumsuz Etkileri.....	30

III. BÖLÜM

ÇİVRİL İLÇESİ EĞİTİMİNDE ÖĞRENCİ PROFİLİ

1.İlk Ve Ortaöğretim Öğrencileri.....	33
2. Mesleki Yaygın Eğitim Öğrencileri	
2.1. Çıraklık Eğitim Merkezi Öğrencileri.....	42
2.2. Halkeğitim Merkezi Öğrencileri.....	42
3. Yükseköğretim Öğrencileri.....	44
4. Coğrafyanın Öğrenci Profiline Etkisi.....	45

IV. BÖLÜM

ÇİVRİL İLÇESİ OKULLARINDA ÖĞRETMEN PROFİLİ

1. Çivril İlçesi Öğretmen Profili.....	49
2. Öğretmenlerin Coğrafyaya İlişkin Sorunları.....	51

V. BÖLÜM

ÇİVRİL İLÇESİ'NDE OKULLAŞMA DURUMU

1. Okulların Fiziki Durumu.....	55
2.Çivril İlçesi'nde Taşınmalı Eğitim.....	61
SONUÇ VE ÖNERİLER	73
KAYNAKÇA	75
EKLER	79

TABLOLAR LİSTESİ

Sayfa

Tablo-1: Çivril İlçesi Genel Arazi Dağılımı.....	6
Tablo- 2. Çivril İlçesi Kent ve Kır Yerleşmelerinin Yıllar İtibariyle Nüfus Durumu (1927–2000)	11
Tablo-3. Çivril’de Nüfusun Kır ve Şehir Yerleşmelerine Göre Rakamsal ve Oransal Dağılımı	13
Tablo-4. Çivril Genelinin 1927–2000 Yılları Arasındaki Cinsiyet Durumu	15
Tablo- 5. Çivril Genelinin Nüfusunun Dar Aralıklı Yaş ve Cinsiyet Durumu(2000)	15
Tablo-6. Çivril Nüfusunun Dar Aralıklı Nüfus Yapısı	16
Tablo-7. Çivril İlçesi Nüfusunun Geniş Aralıklı Yaş ve Cinsiyet Durumu (2000)	17
Tablo- 8. Çivril’de Nüfusun Hane Sayısına Göre Dağılımı	17
Tablo- 9. Resmi Kurumlar ve Personel Durumları	22
Tablo-10. Çivril İlçesinde Nüfusun Öğrenim Durumu (2006)	26
Tablo-11. Çivril İlçesi İlköğretim Öğrencilerinin Dağılımı	36
Tablo-12. Çivril İlçesi Ortaöğretim Öğrenci-Derslik-Şube Dağılımı	39
Tablo-13. Çivril İlçesi’nde 2006–2007 Eğitim Öğretim Yılında Açılan Ve Sona Eren Kurslar	43
Tablo-14. Çivril İlçesi Halk Eğitim Merkezinin Açmış Olduğu Kursların Yıllara Göre Durumu	44
Tablo-15. Çivril Meslek Yüksekokulu Öğrenci Sayıları	45
Tablo-16. Çivril İlköğretim Okulları Öğrenci Öğretmen Dağılımı	50
Tablo-17. Çivril İlçesi Ortaöğretim Kurumları Öğretmen Sayıları	51
Tablo-18. Çivril İlçesi Taşımah Eğitim Verileri	66

ŞEKİLLER LİSTESİ

VIII

Sayfa

Şekil-1:Çivril İlçesi Genel Arazi Dağılımı	7
Şekil-2. Çivril İlçesi Kent ve Kır Yerleşmelerinin Yıllar İtibariyle Nüfus Durumu (1927–2000)	12
Şekil-3. Çivril’de 2000 Yılı Nüfus Sayım Verilerine Göre Kır ve Şehir Nüfusunun Oransal Dağılımı	13
Şekil-4. Çivril İlçesi Nüfusunun Dar Aralıklı Yaş ve Cinsiyet Durumu(2000)	16
Şekil-5. Çivril İlçesinde Nüfusun Öğrenim Durumu (2006)	26

HARİTALAR LİSTESİ

	Sayfa
Harita-1. Çivril Lokasyon Haritası	1
Harita-2. Çivril İlçesi İlköğretim Okulları Dağılım Haritası	40
Harita-3. Çivril İlçesi Ortaöğretim Okulları Dağılım Haritası	41
Harita-4. Çivril İlçesi Taşımali Eğitim Haritası	72

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

	Sayfa
Fotoğraf-1. Çivril İlçesi'nin Karabedirler Tepesinden Görünüşü	8
Fotoğraf-2. Yeşilyaka Köyü İlköğretim Okulu'ndan Genel Bir Görünüş.....	54
Fotoğraf-3. Çıtak İlköğretim Okulu'ndan Genel Bir Görünüş	56
Fotoğraf-4. Cabar Köyü Birleştirilmiş Sınıf İlköğretim Okulu'ndan Bir Görünüş	58
Fotoğraf-5. Çivril Lisesi'nden Genel Bir Görünüş	59
Fotoğraf-6. Keriman Kamer Ticaret Meslek Lisesi'nden Genel Bir Görünüş	59
Fotoğraf-7. 75. Yıl İlköğretim Okulu'ndan Genel Bir Görünüş	65
Fotoğraf-8. Taşımali Eğitime Geçişten Sonra Kapanan Köy Okullarına Bir Örnek	69

	Sayfa
Ek-1. Köy Nüfusuna Kayıtlı Tahsil Görmüş Ve Halen Tahsil Gören Kişileri Tespit Formu	79
Ek-2. Çivril İlçesi Yerleşim Yerlerinin Sosyal Sorunları Üzerine Görüşme Soruları	80
Ek-3. Öğrenci Sorunları Üzerine Görüşme Soruları	81
Ek-4. MYO Öğrenci Sorunları Üzerine Görüşme Soruları	82
Ek-5. Öğretmen Sorunları Üzerine Görüşme Soruları	83
Ek-6. Aylara Göre Öğrenci Devamsızlık Çizelgesi	84
Ek-7. Yıllara Göre Mezun Takip Çizelgesi(İlköğretim)	85
Ek-8. Yıllara Göre Mezun Takip Çizelgesi(Lise)	86
Ek-9. Öğretmen Profillerini Belirleme Formu	87
Ek-10. Okulların Fiziki Koşullarını Tespit Formu	88
Ek-11. Ev Halkı Tespit Fişlerine Göre Çivril'in Öğrenim Durumu İstatistik Verileri	89

GİRİŞ

1.ARAŞTIRMA SAHASININ YERİ VE SINIRLARI

Araştırma sahasını oluşturan Çivril, Ege Bölgesi'nin İç Batı Anadolu Bölümü'nde Denizli iline bağlıdır. İl merkezine uzaklığı 90 km.dir. İlçe merkezi 832 m rakımında kurulmuştur.

İlçenin kuzeyinde Sivasslı (Uşak), kuzeybatısında Karahallı (Uşak), kuzeydoğusunda Sandıklı (Afyon), güneyinde Dazkırı ve Evciler (Afyon) ilçeleri bulunmaktadır. Güneybatısında ise Denizli'nin Çal ve Baklan ilçeleri bulunur.

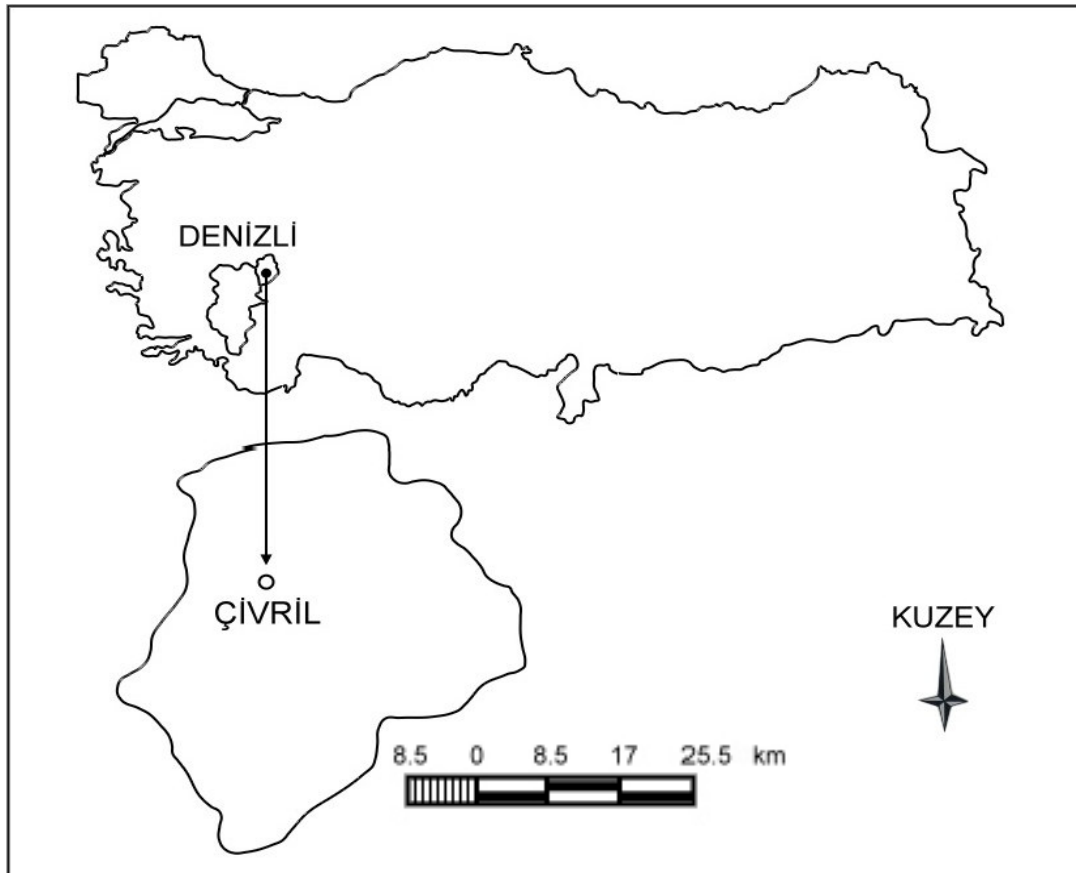
İlçe idari sınırları içerisinde 59 köy ve 9 belediye yerleşme bulunur.

Çivril, çevresindeki dağlık araziler ve çöküntü ovasının bulunduğu bir horst-graben sistemi içerisinde yer alır. Bu horst-graben sistemi Miyosenle birlikte oluşmaya başlamıştır.

İlçe arazisinin % 29,1'i dağlık, %54,7'si ovalık, %16,2'si de dalgalı araziden oluşur.

Araştırma sahasının sınırını her ne kadar Çivril ilçe idari sınırı oluştursa da, sahayı dağlık araziler ile de sınırlamak mümkündür. Buna göre, Çivril (1499 km²) ve Baklan ovalarının kuzeydoğusunda ilçenin en yüksek, Ege Bölgesi'nin ise ikinci yüksek dağı olan Akdağ (2246 m) yer almaktadır. Kuzeybatısında Bulkaz dağı (1900 m), batısında Yayladağı (1300 m), güneydoğusunda ise Bozdağ (1350 m) bulunur.

Harita 1: Çivril Lokasyon Haritası

2. ARAŞTIRMANIN AMAÇ VE YÖNTEMİ

Türkiye gerçeğini düşündüğümüzde, eğitime ayrılan bütçenin genel bütçeden ayrılan oranın %3'ü olduğunu anımsarsak, eğitime verilen önemin yetersiz olduğu anlaşılır. Eğitimin kalitesini yükseltmek için öncelikle eğitim kriterlerinin belirlenmesi gerekir. Bu kriterlerin belirlenmesinde şüphesiz, coğrafya öncelikli koşullardandır. Coğrafi faktörler ile eğitim seviyesi ve eğitimin dağılımı tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de oldukça ilişkili bir durumdur. Bu husus doğrultusunda araştırmanın amacı Çivril İlçesi'nde eğitim coğrafya ilişkisini saptamak ve geliştirici öneriler sunmaktır.

Gerek eğitimcilerin gerekse coğrafyacıların bu ilişkiyi derinlemesine incelememiş olması bilimsel manada eksiklik olarak görülmüş ve bu nedenle araştırmanın faydalı olacağı düşünülmüştür. Bir yörenin eğitim kriterlerinin açıklanmasında o yörenin coğrafyasının da temel unsur olması gerektiği düşüncesi araştırmanın temel sebebini oluşturmuştur. Çünkü herhangi bir coğrafi yörenin eğitim özelliklerinin belirlenmesinde birçok sosyo-kültürel, tarihsel ve ekonomik özelliklerin yanında coğrafi özelliklerin de bilinmesi gerekmektedir.

Coğrafya, insanla yeryüzü arasındaki ilişkileri inceleyerek, insanın bu ilişkiler neticesinde neler yaptığını ve neler yapabileceğini inceleyen bir bilim özelliğindedir. Bu yönüyle coğrafya, aslında insanlara yaşadıkları coğrafi mekan ile arasındaki ilişkinin boyutlarını kavratarak, tüm yeryüzünde meydana gelen politik ve sosyal problemler ile ilgili çözüm önerileri geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Bu bağlamda, araştırma sahasında yaşamlarını sürdüren insanların eğitim durumları ve eğitime yönelik perspektiflerinin yaşamış oldukları coğrafi mekanın özelliklerinden etkilenmesi söz konusudur (Demirkaya, H,2003).

Daha önce bu çalışmaya paralel çalışmalar yapılmamıştır. Çivril İlçesi ile ilgili olarak da coğrafya açısından pek fazla bilimsel çalışmanın yapıldığını söylenemez. Gerek yörenin ve gerekse eğitim konusunun bilimsel olarak daha önce işlenmemiş olması bizi bu çalışmaya sevk eden temel sebep olmuştur.

Çalışmada yöntem olarak tek bir yol izlenmesinin, bilimde çok yönlülük ilkesi açısından tutarsızlık oluşturacağı düşünüldüğü için oldukça çok yöntem uygulanmaya çalışılmıştır. Öncelikle bu çalışmaya örnek teşkil olabilecek bir çalışma olmadığı için çalışmadaki yöntemlerin belirlenmesi ve işleyiş özgün olarak tasarlanmıştır.

Çalışma esnasında coğrafyanın dağılım, bağlantı ve nedensellik ilkeleri dikkate alınmıştır.

İlçenin, 1927–2000 yılları arasındaki nüfus artışı ve nüfusun cinsiyete göre dağılımı incelenmiştir. Nüfus artışı ve cinsiyet dağılımı oranlarından elde edilen sonuçlara göre eğitimle ilgili orta vadede yordamlar yapılmaya çalışılmıştır.

Öncelikle çalışmanın yapılacağı arazi dolaşarak, arazinin fiziki, beşeri ve ekonomik coğrafi özellikleri belirlenmiştir. Daha sonra gerek ilçe milli eğitim müdürlüğünün verileri gerekse, sağlık ocaklarının ev halkı tespit fişleri değerlendirilerek ilçenin öğrenim durumu çıkartılmıştır. Elde edilen bu verilere göre ilçede eğitim durumu açısından diğer yerleşim yerlerine göre farklılık gösteren yerleşim birimleri inceleme altına alınmıştır. Bunun öncesinde ilçe eğitim profili çıkartılırken öğretmen ve öğrencilerle ilgili yorumlara ulaşabilmek için **betimsel survey** yöntemi ile **random** örnekleme ile seçilmiş örneklere görüşme soruları uygulanmıştır. Elde edilen veriler evrene uyarlanmaya çalışılmıştır. Bununla birlikte eğitim durumları farklılık gösteren yerleşim birimlerinde de aynı yöntemle yerleşim yeri muhtarlarına, yerleşim yeri halkına ve yerleşim yeri öğretmenlerine çeşitli görüşme soruları uygulanarak değerlendirmeler yapılmaya çalışılmıştır. Random ölçekle elde edilen bilgilerin, doğruluğu ve yanlılığı bir kez daha gözden geçirilmiştir. Bununla birlikte ilçe okullarının tamamı dolaşarak yerinde tespitler yapılmış, okulun ve yerleşim yerinin durumunu vurgulayacak fotoğraflar çekilmiştir.

Çalışmanın daha sağlıklı anlaşılabilmesi için zorunlu belirtilmesi gereken durumların belirtilmesi amacıyla, haritalar çizilerek amaca uygun lejantlar oluşturulmuştur. Böylelikle çalışma daha anlamlı hale getirilmeye çalışılmıştır.

I. BÖLÜM

ÇIVRİL İLÇESİ'NİN COĞRAFI ÖZELLİKLERİ

1. DOĞAL COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ

Çivril ilçesi Ege Bölgesi'nin İç Batı Anadolu Bölümü'nde Denizli ili sınırları içerisinde yer alır. İlçenin kuzeyinde Sivashlı (Uşak), kuzey batısında Karahallı (Uşak), kuzey doğusunda Sandıklı (Afyon), güneyinde Dazkırı ve Evciler (Afyon) ilçeleri bulunmaktadır. Güney batısında ise Denizli'nin Çal ve Baklan ilçeleri bulunur. İlçe merkezi 832 m rakımında kurulmuştur.

Çivril, çevresindeki dağlık araziler ve çöküntü ovasının yer aldığı bir horst-graben sistemi içerisinde yer alır. Bu sistem Miyosenle birlikte oluşmaya başlamıştır.

Çivril ilçesi çevresinde Çivril, Acıgöl ve Burdur Graben'ine doğru uzanan Kuzeydoğu-Güneybatı uzanışlı bir fay sistemi ile Kuzeybatı-Güneybatı gidişli Dinar fayları bulunur. İlçenin yakın çevresinde bu iki fay takımının doğrultusuna paralel iki ana fay bulunur. Bunlardan birincisi Çivril Baklan ovalarının kuzeybatı sınırını oluşturan keskin bir çizgi şeklindeki kuzey batı-güneybatı doğrultulu faydır. Söz konusu fay Çivril'in kuzeydoğusundaki Kufi yatağından başlayıp, Kocayaka, Sarılar köylerinin güneyinden geçerek Aşağı Seyit Köyü'ne kadar ulaşır. Bu fayın günümüzde de diri (aktif) olduğu gözlemlenmektedir. Çivril Baklan ovalarının güneybatı sınırını oluşturan ikinci fay sistemi ise Çivril'in güneydoğusundaki Yavaşca Çiftliği'nden başlayıp Boz dağların ova ile birleştiği kuzey eteklerinden güneybatı yönüne ilerleyerek Baklan'a ulaşır.

Çivril'in çevresinden diri faylar geçtiği için ova 1.derece deprem bölgesi içinde yer alır. Çivril'de tarihsel süreç içerisinde ki en önemli deprem 1875 yılında gerçekleşmiştir. Deprem şiddeti 9, olup 1300 kişi hayatını kaybetmiştir. 19 Temmuz 1933'de Çivril merkezli olan bir depremde ise magnitiki 5,7 olup şiddeti 8'dir. Depremde 20 kişi hayatını kaybetmiş, 2000 konut da ağır hasar görmüştür. En son 1995 Dinar depreminden etkilenen Çivril'de binalar fazla hasar görmemiş ve can kaybı olmamıştır. Bu da Çivril'deki konutların depreme dayanıklılığını göstermesi açısından oldukça önemlidir (http://www.civril.gov.tr /cografya/yeryuzu_sekilleri.htm 18.05.2006).

Bölgedeki fay kırıklarının uzunluklarının 25–40 km arasında değişen uzunluklarda olması kırılabilecek bir faya ait bölümün uzunluğunu da ortaya koymaktadır. Sonuç olarak bu

bölgede meydana gelebilecek depremlerin aletsel büyüklüğü de 6 ve üzerinde olabilecektir (Kumsar, H, 2001).

İlçenin topografya özelliklerine bakacak olursak; ilçe arazisinin topografik özellikler i% 29,1'i dağlık, %54,7'si ovalık, %16,2'si de dalgalı araziden oluşur.

Ovanın kuzey doğusunda ilçenin en yüksek, Ege Bölgesi'nin ise ikinci yüksek dağı olan Akdağ (2246 m) yer almaktadır. Kuzeybatısında Bulkaz dağı (1900 m), batısında Yayladağı (1300 m), güneydoğusunda ise Bozdağ (1350 m) bulunur. Ayrıca ilçe merkezinin kuzeyinde; Uşak karayolunun batısında yaklaşık yükseltisi 1000 ile 1500 metre arasında değişen Hacıömer Tepesi, Kocataş Tepesi, batısında ise Dumdumcukurt Tepesi, kuzeydoğusunda Kabak Tepesi, batıda Topraklık Tepesi, Tırtıllı Tepesi, güneybatıda Orta Erenler Tepesi ve Erenler Tepesi ilçenin diğer yükseltilerini oluşturur.

Çivril, Ege Bölgesi'nde Akdeniz İklimi ile İç Anadolu'nun Karasal İklimi arasında geçiş iklimine sahiptir. Buna göre yazlar sıcak ve kurak kışlar ise soğuk ve yağışlı geçer. Ege Bölgesi'nde dağlar denize dik uzandığı için Çivril batıdan gelen depresyonlardan etkilenmekte ve İç Anadolu'daki bazı yerlere göre daha fazla yağış almaktadır. Bununla birlikte makro iklim özellikleri görülen yörede, kısa mesafeler dâhilinde büyük yükselti farklılıkları görüldüğünden havza tabanı ile yüksek kesimler arasında 7–8 °C'ye kadar sıcaklık farklılıkları görülür.

Çivril'i iklim elemanlarına göre incelediğimizde yıllık ortalama sıcaklık, 13,2 °C olup en soğuk ay Ocak, en sıcak ay ise Temmuzdur. İlçede gözlenen maksimum ve minimum sıcaklıklar, 1987 yılı Temmuzda gerçekleşen 38,5 °C ile 1963 yılı Şubat ayında gözlenen – 16,1 °C' dir. Bu değerler Denizli'de en sıcak 41,3 °C ve soğuk -11,4 °C olarak ölçülmüştür (T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı 2006).

İlçede yıllık yağış miktarlarının dağılımı ise şu şekildedir: Yağışların %41,3'ü kış mevsiminde %29'u ilkbahar %8,4'ü yaz mevsiminde ve %21,3'ü de sonbaharda meydana gelmektedir. Yapılan rasatlara göre Çivril'de yıllık ortalama yağış miktarı 452,8 mm'dir. Çivril'de yıllık ortalama yağış değerleri 450 mm ile 1350 mm arasında değişmektedir. Dolayısıyla yağışın havzaya dağılışında büyük farklılıklar dikkat çekmektedir. Bunda genel sirkülasyon koşullarının, rölyefin-bakının, özellikle de yükseltinin önemli rolü vardır. İnceleme sahasının %80'inde yıllık yağış miktarı 550 mm ve daha azdır. Buralar daha çok havzanın taban kesimine rastlamaktadır. Buna karşılık, yıllık yağışın 1000 mm'yi geçtiği sahaların oranı ise sadece % 4'dür. Buraları özellikle Akdağ'ın yüksek kesimlerine tekabül eder. Yıllık ortalama yağışta olduğu gibi, yıllık yağışın mevsimlere dağılışı itibariyle de

benzerlik göstermektedir. Çivril’de de (%41,3), Denizli’de de (%45,1) yağış maksimumu kış mevsimindedir. Diğer yandan yaz kuraklığı da oldukça belirgindir.

Çivril, yukarıda yapılan açıklamalardan anlaşıldığı üzere yağış maksimumu kışa ve minimumu yaz mevsimine rastlamakta olup, oldukça düzensiz bir yağış rejimi hakimdir. Bu genel karakteriyle Akdeniz yağış rejiminin karasal tipinin özelliklerine uymaktadır.

Çivril’de kar yağışları Kasım, Aralık, Ocak, Şubat, Mart aylarında yere düşmektedir. Çivril’de yılda 3,8 karlı gün görülür. Yine yapılan rasatlara göre Çivril’de en yüksek kar örtüsü Ocak ayında 28 cm olarak kaydedilmiştir.

İlçedeki toprakların önemli bir bölümü Azonal toprak grubuna giren Büyük Menderes Irmağı’nın biriktirmesi sonucu oluşan alüvyonel topraklardır. İlçe merkezinde yapılan bir sondaja göre alüvyonun kalınlığı 80 ile 130 metre arasında olduğu tespit edilmiştir.

İlçede görülen bir başka toprak çeşidi de kolüviyal topraklardır. Dağların eteklerinde yamaçlarda toplanan malzemelerin biriktirdiği sahanın çoğu kez köşeli ve iri malzemeden ibaret kolüviyal depolar halinde uzanır. Bu topraklar ilçe merkezinin kuzey, güney, güney batı ve doğu kesimlerinde yamaç eteklerinde yayılış göstermektedir.

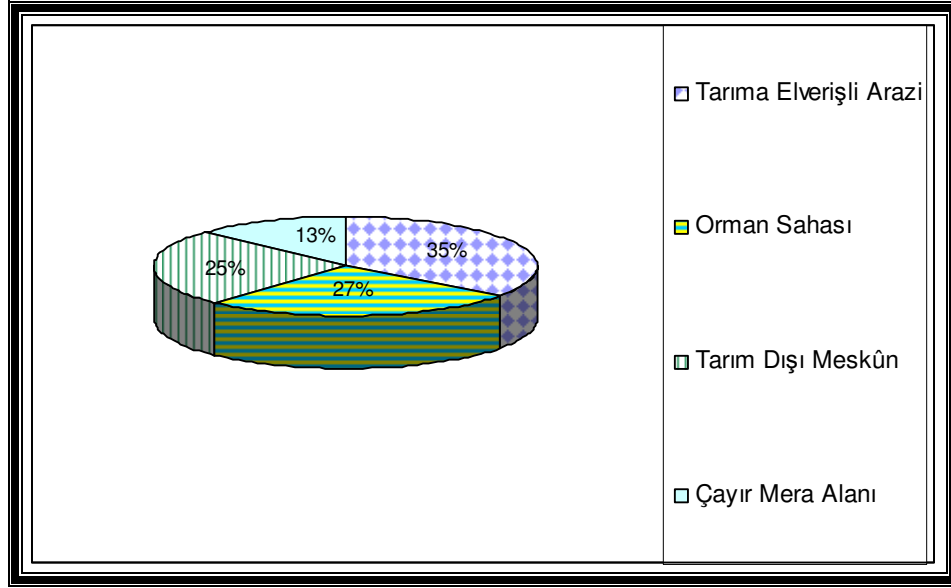
Zonal gruba ait Kırmızımsı kestane renkli topraklar ise Çivril’i çevreleyen dağlık sahalarda gözlenir.

İlçenin genel yüzölçümü 1.499.000 da ’dır. Bu toprakların kullanımı aşağıda verilmiştir.

Tablo-1:Çivril İlçesi Genel Arazi Dağılımı

Arazi Kullanım Şekli	Yüzölçümü (da)	Oran (%)
Tarıma Elverişli Arazi	526.770	35
Orman Sahası	399.240	27
Tarım Dışı Meskûn	380.690	25
Çayır Mera Alanı	192.300	13

Kaynak: Tarım İlçe Müdürlüğü Verilerinden Derlenmiştir.

Şekil-1:Çivril İlçesi Genel Arazi Dağılımı

Çivril'in hidrografik özelliklerinden en önemlisi, Büyük Menderes Akarsuyudur. Yaklaşık 1499 km² olan ilçe toprakları Büyük Menderes Irmağı tarafından drene edilmektedir. Kemalar Yaylası ve Dinar'dan çıkan yüksek debili pınarlardan doğan bu nehir, Çivril sınırlarına girdikten sonra Gökgöl Köyü civarlarında küçük bir gölcük oluşturur. Bu gölcüğe Çivril'de Gökgöl adı verilir. Gölün çıkışında bu suya Akçay'da katılır. Daha sonra Işıklı Kasabası'na kadar Akdağ'dan çıkan pek çok kaynağı da alan Menderes Işıklı Baraj Gölü'ne dökülür.

Burada Küfi Çayı'nın sularını alan nehir, Seraserli Köyü'ndeki baraj kapılarından çıkarak Doğu-Batı doğrultusunda akış ile ilçeyi terk eder. Nehir Aydın ilindeki Adıgüzel Barajı'na kadar ulaşır.

Çivril çevresindeki yeraltı suları ise incelendiğinde fay kaynakları çevresindeki tepelik arazilerde görülür.

İklimle bağlı olarak Çivril bitki örtüsünde yeknesaklık görülmektedir. Yazların kurak ve nemsiz oluşu, yüksek yapılı örtüyü engeller. Ova çevresindeki alçak tepelik alanlar step (bozkır) görünümündedir. Dağ yamaçlarında, önce maki, sonra karışık orman ve yükseklerle çıkıldıkça iğne yapraklıklar göze çarpar. 1500 metre yükseltiden sonra çıplak kayalar yer alır. Gürpınar çevresinde, Çivril-Dinar yolunun kuzey kesiminde, meşe palamudu yoğunluk kazanır. Çam ormanı seyrek olmakla beraber Akdağ ve Beşparmak Dağları'nda görülür. İlçede antropojen faktörlerle yoğun orman tahribatına yol açılarak ikliminde tesiri ile bozkır

bitki örtüsünün gelişmesine neden olmaktadır. Doğal örtü; hayvan olatma, tarla açma ve çeşitli yangınlar sonucu tahrip edilmiştir.

Fotoğraf-1.Çivril İlçesi'nin Karabedirler Tepesinden Görünüşü (Foto Batıdan Doğuya Doğru Alınmıştır)

2. BEŞERİ VE EKONOMİK COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ

2.1. TARİHİ GELİŞİM

Tarihi kaynaklarda 'tzibritzi' ve 'Çivril Çimani' şeklinde geçen Çivril adı 'içinden bol suyun aktığı geçit' anlamına gelmektedir (Umar, B,1993.).

Tarihi yerleşimi MÖ 3000'li yıllara kadar uzandığı bilinen Çivril yöresi, Oğuz boylarının yoğun olarak yerleştiği, Türk dilinin ve kültürünün canlı olarak yaşadığı Oğuz Türkçesi'nin Anadolu'da en güzel konuşulduğu bölgedir (Tok, T,2001.).

Çivril tarihi, çok kesin sonuçlar verecek bir incelemeye tabi tutulmamış olup, yörede yaşamış milletlerin kurdukları devletler göz önüne alınarak sonuca varılmaya çalışılmıştır.

Çivril, Küçük Asya dediğimiz Anadolu'nun, batısında bulunması ve toprağının verimli olması sebebiyle, tarihin ilk çağlarından bu yana bir yerleşme bölgesi olarak kabul edilmektedir.

Dünya tarihi incelendiğinde görülecektir ki, Batı Anadolu her zaman tarihi olaylara sahne olmuş ve çeşitli istilalara uğramış ve burada birçok devlet kurulmuştur. Bu arada Çivril Ovası ve çevresinde de çeşitli devletlerin izleri, hükümdarlıkları görülmektedir.

İngiliz arkeologları, Prof. Seton Lody ve Prof. James Melleard'ın Çivril'in 6 km. güneyinde Çivril-Denizli asfaltının sağ tarafında kalan Beyce Höyük'te, 1953-1959 yılları

arasında yaptıkları kazılardan anlaşıldığına göre, MÖ 3000 yıllarına ait çeşitli eserler bulunmuştur (Çivril Kaymakamlığı 2006).

Hitit imparatorluğuna bağlı Arzava Krallığının merkezi olduğu tarihi kaynaklarda belirtilen Çivril'in Beyce Höyüğü'nde kazılar sırasında çıkan eserlerin bazılarının, Arzavalılara ait olduğu kabul edilmiştir.

Hititlerin, Arzavalılara karşı zaman zaman sefer düzenledikleri bilinmekte olup, bu savaşlar tabiatıyla Arzavalıların bir şehri olan Beyce'yi de etkilemiştir.

Hititlerin Arzavalılara ile ilk temasları Hitit Kralı Labarnaş zamanında olmuştur. Hitit Kralı I. Murşil'in M.Ö. 1650 yılında katli ile ülkede karışıklıklar çıkmış, komşu milletler bu durumdan faydalanmak istemişlerdir. İmparatorluğa bağlı bazı beylikler isyan etmiştir, bu beyliklerden birisi de Arvaza Beyliği idi. Hitit Kralı III. Tuthalya zamanındaki kötü idareden faydalanmak isteyen Arzavalılar, güneyden Hitit ülkesine hücum etmişlerdir. III. Tuthalya'nın oğlu Suppiluliuma zamanında, Arzavalılara karşı birçok seferler yapılmıştır. Kral Kastamonu seferinde ölünce, yerine II. Murşil geçti. II. Murşil'in çocuk olmasından istifade etmek isteyen Arzava Krallığının Şeha Beyi (Büyük Menderes Beyi), Ahhiyavalılar ile anlaşarak devlete karşı ayaklanmışlardır. II. Murşil'den sonra Kral olan Muvattaliş zamanında (M.Ö. 1324–1294) Arzava beyliklerinde, bir takım karışıklıklar olmuştur. Hitit Kralı IV. Tuthalya zamanında, Batı Anadolu'daki Ahhiyavalılar, Arzava beyliklerini zapt ettiler (<http://www.civril.gov.tr/geneltarih.htm>)(18.05.2006).

Hitit Krallığının zayıf olduğu bu sıralarda boğazlardan gelen Firig'lerin istilasını, Hitit Krallığına ve Arzava beyliğine son verdi.

İlçe ve havalisi, Firigya devleti ile Karyalı'lar arasında sınır bölgesi olması sebebiyle önemini kaybetmemiştir. M.Ö. VIII yüzyılda Anadolu'ya gelen Kimmerler, Frigyalılar'a hücum etmiş, Firigya Kralı, Midas Kimmerler'e mağlup olmuştur.

Firigyalılar'ın hâkimiyeti, Kimmerler'in akınlarıyla sona erince, Batı Anadolu'da Tire Beyi Giges tarafından, Lidya Devleti kuruldu. Lidyalıların sınırları, Kızılırmak'a kadar dayanır. Çivril ve havalisinde bu sınırların içinde kalır. Bu durum Pers'lerin istilasına kadar devam eder.

Pers Kralı Kiros zamanında Çivril, Pers yönetimine girmiştir. Perslere ait olduğu kabul edilen tarihi kalıntılar, Çivril'e 20 km. mesafede bulunan, Yavuzca çiftliğindeki höyük ve aynı yerde kayalar üzerinde yapılmış süvari ve araba kabartmalarıdır.

Makedonya Kralı Büyük İskender'in M.Ö. 334 yıllarında Anadolu'nun batı kısımlarını ele geçirmesinden sonra, Çivril havalisi bu krallığın idaresine girmiştir. Bunlardan sonra ilçede, Selevki Krallığı ve Bergama Krallığının idareleri görülür.

M.Ö. 130 yıllarında Çivril ve havalisi Romalıların yönetimine girmiştir. İlçede Roma devri eserlerine, Işıklı'da (Eumenia),Gümüşsu'da (Sablaiion),Irgıllı Kasabası'nın 3 km. uzağında, halen Kale Yıkığı diye isimlendirilen yerde, Yuvaköy ve Beydilli köyleri çevresinde rastlanmaktadır.

525 yıl Roma idaresinde kalan Çivril, imparator Teodesius'un imparatorluğunu M.S. 395 yılında, 2 oğlu arasında bölüştürmesi sebebiyle, Doğu Roma imparatorluğunun sınırları içerisinde kalmıştır. Teodesius'un büyük oğlu Arkadasius'a kalan Doğu Roma imparatorluğu Bizans imparatorluğu adıyla anılmış ve Çivril yaklaşık 850 yıl kadar, bu imparatorluğun idaresinde kalmıştır (<http://www.civril.gov.tr/geneltarih.htm>)(18.05.2006).

VII. ve X. yüzyıllarda Müslüman Araplar, İslam dinini yaymak için fetihlerle uğraşırken, Denizli ve Çivril havalisine kadar gelmişlerdir.

Bizans İmparatorluğunun başında, Dükaşlar sülalesi hakimken (1057–1085),Büyük Türk İmparatorluğu Büyük Selçuklu Devleti Beylerinden Afşin Bey ve Gümüştekin Bey idaresindeki kuvvetler,1070 yılında Anadolu'yu baştan başa geçerek İzmir'e kadar akınlar yapmışlardır (Sipahioğlu, Ş,1999).

Tarihi kayıtlara göre; Çivril ve Denizli çevresinin,20 yıl kadar Türklerin idaresinde kaldığı anlaşılmaktadır.1097 yılında Bizanslıların eline geçen bu bölgeyi, Anadolu Selçuklu Sultanı I.Kılıçarslan, 1102 yılında tekrar almıştır. Bu yıllardan sonra Çivril ve havalisi, bir kaç defa Bizanslılar ile Türkler arasında el değiştirmiştir.1102 yılından sonra Bizans imparatorluğunun tarihi kayıtlarına göre, Beşparmak dağlarına kadar geldiği, bu arada Çivril ve havalisindeki Türklere, büyük zulüm ve katliamların yapıldığı anlaşılmaktadır.

Çivril ve civarının,1119 yılında tekrar Selçuklular tarafından alındığını ve Menderes nehrinin iki ülke arasında sınır kabul edildiğini görüyoruz.

Osmanlı Devleti döneminde de büyük öneme sahip olan Çivril, Osmanlı'nın son zamanlarında 1886 yılında Afyonkarahisar iline bağlı bir kasaba konumunda idi.

Çivril, Milli Mücadele döneminde Afyonkarahisar'ın kazası olmasına rağmen, Denizli ile birlikte hareket etmiştir(Köstüklü, N,1990.). Yapılan toplantılar sonunda delegelerin memleketlerine dönmeleri ile birlikte, Çivril'de büyük bir heyecanla teşkilatlanma faaliyetlerine başlandı. Çorbacioğlu Ailesi'nin bilhassa bu hususta önderlik ettiğini görüyoruz. Çivril Milli Mücadele faaliyetlerine Çivril Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin kurulmasıyla devam etmiştir(Sayhan, M,2002.).

Çivril, Cumhuriyetin kurulmasından sonra 1925 yılında Denizli'ye bağlanarak ilçe olmuştur.

2.2. NÜFUS

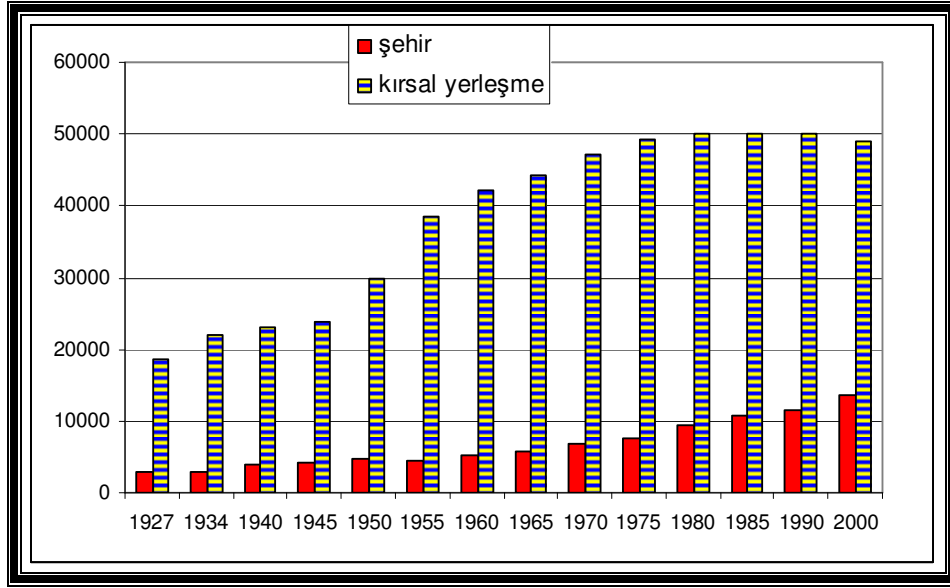
Araştırma sahasının 1927–2000 yılları arasındaki 73 yıl içerisinde nüfus **artış hızı** %**14.65** oranında gerçekleşmiştir. Buna göre ilçe genelinin nüfusu eğer bu artış oranını sürdürürse yaklaşık olarak **47,8 yıl sonra iki katına** çıkacaktır. İlçe genelindeki **okullaşma oranı, öğrenci sayısı, bu öğrencilere hizmet veren öğretmen sayısını** bu artış oranı ve süresi dikkate alınarak planlaması yapılmalıdır.

Tablo- 2. Çivril İlçesi Kent ve Kır Yerleşmelerinin Yıllar İtibariyle Nüfus Durumu (1927–2000)

Yıllar	Şehir			Kırsal Yerleşmeler			Toplam		Toplam
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	
1927	2800	1312	1488	18716	8580	10136	9892	11624	21516
1935	2936	1345	1591	21936	10414	11549	11759	13140	24899
1940	3966	1792	2174	23025	11188	11837	12980	14011	26991
1945	4241	1949	2292	23800	11647	12153	13596	14445	28041
1950	4784	-	-	29882	-	-	-	-	34666
1955	4393	2161	2232	38462	18764	19698	20925	21930	42855
1960	5338	2656	2682	42122	20667	21455	23323	24137	47460
1965	5780	2898	2882	44220	21569	22651	24467	25533	50000
1970	6911	3426	3485	47247	22505	24742	25931	28227	54158
1975	7721	3869	3852	49384	24095	25289	27964	29141	57105
1980	9343	-	-	50014	-	-	-	-	59357
1985	10848	-	-	49950	-	-	-	-	60797
1990	11445	5658	5787	49996	24346	25620	30034	31407	61441
2000	13749	6888	6861	48959	24269	24690	31157	31551	62708

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu verilerinden derlenmiştir.

Şekil-2. Çivril İlçesi Kent ve Kır Yerleşmelerinin Yıllar İtibariyle Nüfus Durumu (1927–2000)

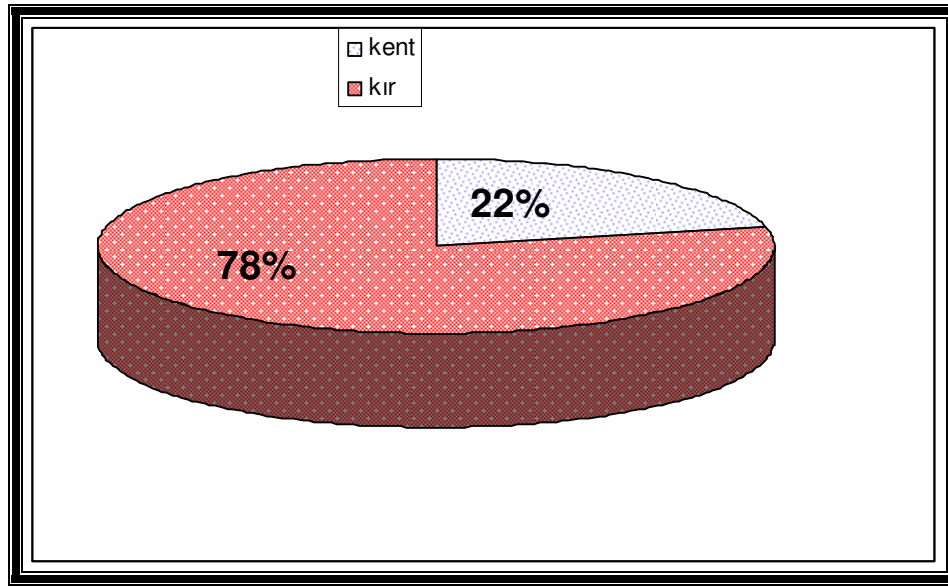
Çivril'in 1965–2000 yılları arasındaki nüfus artışları gözlemlendiğinde 1965–1970 yılları arasında nüfus 12170 kişi artarken bu artış ilçe merkezinde 1928 kişi olmuştur. Diğer yıllarda nüfusun birkaç bin arttığı, 1990–2000 periyodunda ise azalma eğilimi olduğu anlaşılmaktadır. Nüfusun artış oranlarındaki bu düşüş Çivril'den göçlerin olduğunu gösterir. Çivril'in göç yönü olarak başta Denizli, İstanbul daha sonra İzmir gelmektedir.

Çivril'de nüfusun kır ve şehir yerleşmelere göre dağılımında kırsal nüfusun büyük farkla ve 2000 yılı hariç %80'den fazla oranla ilk sırada olduğu görülür. 1927 yılında nüfusun %87'si kırdaki %13'de şehir yaşamaktadır. Bu oran 1935 nüfus sayımında kırsal nüfusun %88,2'ye çıktığı anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra 1955'de kırsal yerleşmelerde yaşayan nüfus %89,7'ye kadar yükselmiştir. Bu yıldan itibaren kent nüfusunda çok küçük oranlarda artış meydana gelmiştir. Nihayetinde 2000 yılında nüfusun %21,5'i şehirde yaşarken, %78,5'i de kırdaki yaşamaktadır (tablo-3, şekil-3)

Tablo-3. Çivril’de Nüfusun Kır ve Şehir Yerleşmelerine Göre Rakamsal ve Oransal Dağılımı

Yıllar	Şehir	Oran (%)	Kırsal Yerleşme	Oran (%)	Toplam
1927	2800	13	18716	87	21516
1935	2936	11,8	21936	88,2	24899
1940	3966	14,7	23025	85,3	26991
1945	4241	15,1	23800	84,9	28041
1950	4784	13,8	29882	86,2	34666
1955	4393	10,3	38462	89,7	42855
1960	5338	11,2	42122	88,8	47460
1965	5780	11,6	44220	88,4	50000
1970	6911	12,8	47247	87,2	54158
1975	7721	13,5	49384	86,5	57105
1980	9343	15,7	50014	84,3	59357
1985	10848	17,8	49950	82,2	60797
1990	11445	18,6	49996	81,4	61441
2000	13749	21,5	48959	78,5	62708

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu verilerinden derlenmiştir.

Şekil-3. Çivril’de 2000 Yılı Nüfus Sayım Verilerine Göre Kır ve Şehir Nüfusunun Oransal Dağılımı

Çivril’de nüfusun büyük bir kısmının kırdaki yaşamasına rağmen kırsal nüfusun eğitime yönelik ciddi stratejiler, başta merkezi anlamda Milli Eğitim bakanlığı olmak üzere, yerel ölçekte Denizli Milli Eğitim ya da Çivril İlçe Milli Eğitim tarafından çizilmemiştir. Halen Türkiye’deki çeşitli eğitim fakülteleri mezunlarından yardımlar alınarak, kırsal nüfustaki okur yaşındaki nüfusun eğitilmesine yönelik nitel ve nicel yatırımların eksikliği araştırmamız sonucunda ortaya çıkmıştır.

Nüfusun cins bileşeninde, bir ülke geneli için kadın veya erkek nüfus miktar ve oranlarının yüksek olması, kesin demografik nedenlere bağlanamaz. Temel sorun, doğumlarla ilgilidir. Belli bir süre içinde doğan bebek sayısının çoğunlukla kız veya erkek çocuk olması, belli bir süre sonra nüfusun genel cins yapısını, kadın veya erkek nüfus fazlalığını yönünde etkiler (Doğanay, H,1997). Bu tespit araştırma sahasında 1927–2000 yılları arasındaki nüfusun cinsiyet dağılımı için de geçerlidir. Buna göre 1927 yılında birinci dünya ve kurtuluş savaşlarının erkek nüfus içerisindeki olumsuz etkisi görülmekle beraber, 1935’de daha çok nüfusun sağlık şartlarında meydana gelen bozulmalar sonucu 100 kadına düşen erkek sayısı 89,4’e kadar gerilemiştir. Bununla birlikte 1940 ve 1945 nüfus sayımlarında erkek ve kadın nüfuslarının dengeli artmakta, 100 kadın başına 1940’da 92,6 ve 1945’de de 94,1 erkek düşmektedir (tablo-4).

1955 nüfus sayımından itibaren Türkiye’de yaşanan ekonomik ve sosyal gelişmelere paralel olarak ve savaş koşullarının bitmesi de dikkate alındığında nüfus artışında ve Çivril ilçesinde 100 kadın başına 95,4 erkek düşmüştür. Bu oran 1970’de 91,8 e inse de genellikle 2000 yılındaki 98,7 oranına kadar, 95 ortalaması çevresinde bir cinsiyet oranı yakalanmıştır. (tablo-4).

İlçede genelinde kadın nüfusun fazla olmasına rağmen kadınlara yönelik eğitim faaliyetleri, yatırımlar ve okur-yazar sayısını artırma da nispeten düşük bir ortalamanın yakalandığını görülmektedir. Nüfusun cinsiyet yapısında kadın nüfusun fazlalığına rağmen, sosyal ve eğitim yaşantısında kadınların ağırlığının görülememesi, ilçe de başta aile içi eğitim olmak üzere diğer kalkınma süreçlerinin gerilemesine yol açmaktadır.

Tablo-4.Çivril Genelinin 1927–2000 Yılları Arasındaki Cinsiyet Durumu

Yıllar	Erkek	Kadın	Toplam	Cinsiyet Oranı
1927	9892	11624	21516	93,1
1935	11759	13140	24899	89,4
1940	12980	14011	26991	92,6
1945	13596	14445	28041	94,1
1950	-	-	34666	-
1955	20925	21930	42855	95,4
1960	23323	24137	47460	96,6
1965	24467	25533	50000	95,8
1970	25931	28227	54158	91,8
1975	27964	29141	57105	95,9
1980	-	-	59357	-
1985	-	-	60797	-
1990	30034	31407	61441	95,6
2000	31157	31551	62708	98,7

Kaynak-Türkiye İstatistik Kurumu Verilerinden Hesaplanmıştır.

Tablo- 5. Çivril Genelinin Nüfusunun Dar Aralıklı Yaş ve Cinsiyet Durumu(2000)

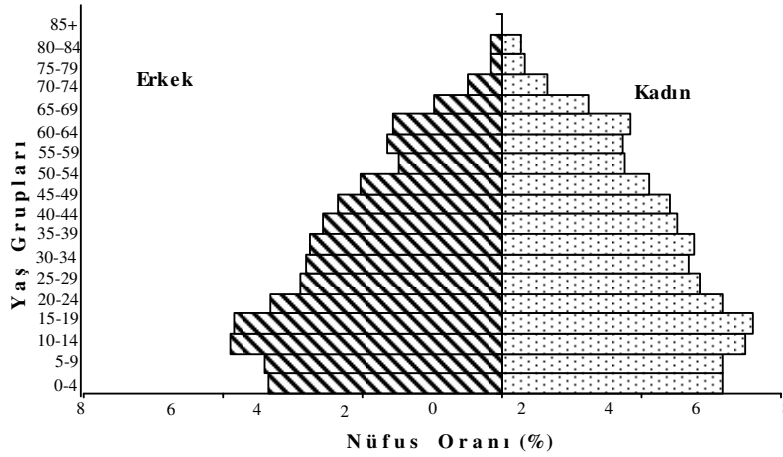
Yaş Grubu	Şehir			Kırsal Yerleşme		
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0-4	998	505	493	4156	2131	2025
5-9	1153	578	575	4025	2077	1948
10-14	1418	793	625	4382	2239	2143
15-19	1339	747	592	4536	2272	2264
20-24	1065	531	534	4037	2077	1960
25-29	983	435	548	3516	1823	1693
30-34	1034	502	532	3290	1704	1586
35-39	1105	529	576	3227	1621	1606
40-44	973	482	491	3045	1536	1509
45-49	805	422	383	2950	1433	1517
50-54	672	346	326	2611	1244	1367
55-59	499	238	261	2077	932	1145
60-64	563	277	286	2114	1016	1098
65-69	527	240	287	2179	1002	1177
70-74	313	144	169	1417	606	811
75-79	139	58	81	768	333	435
80-84	84	34	50	330	100	230
85+	78	27	51	289	116	173
Bilinmeyen	1	.	1	10	7	3

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu verilerinden derlenmiştir.(2000)

Tablo-6. Çivril Nüfusunun Dar Aralıklı Nüfus Yapısı

Yaş Grubu	Toplam	Oran (%)	Erkek	Oran (%)	Kadın	Oran (%)
0-4	5154	8.2	2636	8.4	2518	7.9
5-9	5178	8.2	2655	8.5	2523	7.9
10-14	5800	9.2	3032	9.7	2768	8.7
15-19	5875	9.3	3019	9.6	2856	9.0
20-24	5102	8.1	2608	8.3	2494	7.9
25-29	4499	7.1	2258	7.2	2241	7.1
30-34	4324	6.8	2206	7.0	2118	6.7
35-39	4332	6.9	2150	6.9	2182	6.9
40-44	4018	6.4	2018	6.4	2000	6.3
45-49	3755	5.9	1855	5.9	1900	6.0
50-54	3283	5.2	1590	5.1	1693	5.3
55-59	2576	4.1	1170	3.7	1406	4.4
60-64	2677	4.2	1293	4.1	1384	4.3
65-69	2706	4.3	1242	3.9	1464	4.6
70-74	1730	2.7	750	2.4	980	3.1
75-79	907	1.4	391	1.2	516	1.6
80-84	414	0.6	134	0.4	280	0.8
85+	367	0.5	143	0.4	224	0.7
Bilinmeyen	11	0.01	7	0.02	4	0.01
Toplam	62708	100	31157	100	31551	100

Kaynak-Türkiye İstatistik Kurumu Verilerinden Hesaplanmıştır.

Şekil-4. Çivril İlçesi Nüfusunun Dar Aralıklı Yaş ve Cinsiyet Durumu(2000)

Çivril İlçesi'nin 2000 yılı Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre nüfusun geniş aralıklı yaş piramidi değerlendirildiğinde 0-14 yaş grubunda 16132 kişi 14-64 yaş grubundan 40441 kişi 65 + yaşlarda ise 6184 kişi bulunmaktadır.

Çivril'de geniş aralık yaş dağılımından da anlaşılacağı üzere 22316 kişi bağımlı nüfus, 40441 kişi faal nüfustur. Buna göre bağımlı nüfusun çalışan nüfusa oranı %55,1'dir. Bu değer

Türkiye geneli için %52,2 olup Çivril'deki istihdamın bağımlı nüfusa nispeten yeterli olduğunu gösterir. Ancak nüfusun %10'u yaşlı nüfus durumundadır. Bu değer Türkiye genelinde %5'dir. Bunun temel nedeni ise aktif nüfusun içinde yer aldığı göç olgusudur. Aktif nüfus çalışmak için öncelikle Denizli, daha sonra İstanbul ve İzmir'e göç etmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu 2000 yılı verilerine göre Çivril'den 1995–2000 yılları arasında yaklaşık 2000 kişi göç etmiştir. Bu rakama yurt dışı göçleri dahil değildir. Özellikle yurt dışına göç veren yerleşim yerleri (Gürpınar belediye yerleşmesi, Emirhisar belediye yerleşmesi, Cabar Köyü, Karayahşiler Köyü, Süngüllü Köyü ...) muhtarlarından edinilen bilgiye göre yılda ortalama 20 kişi yurtdışına göç etmektedir. Bu göçler genellikle evlilikle gerçekleşen göçlerdir. Gürpınar belediye yerleşmesi ve Cabar Köyü'nden yurtdışına göç edenler ise ailenin erkek bireyledir. Bu bireyler çalışmak üzere ailesini bırakarak yurtdışına göç etmektedirler. Yurtiçi ve yurtdışına göçlerin temel sebebini ekonomik sıkıntılar oluşturmaktadır.

Tablo-7. Çivril İlçesi Nüfusunun Geniş Aralıklı Yaş ve Cinsiyet Durumu (2000)

Yaş Grupları	Erkek	Kadın	Toplam
0–14	8323	7809	16132
15–64	20167	20274	40441
65 +	2260	3364	6184
Toplam	30750	32007	62757

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu verilerinden derlenmiştir.(200)

Tablo- 8. Çivril'de Nüfusun Hane Sayısına Göre Dağılımı

Hane sayısı	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10+	Top.
Hane dağ.	292	824	816	1182	465	172	77	29	10	25	3892

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu verilerinden derlenmiştir(2000)

Çivril'de 2000 yılı nüfus sayım sonuçlarına göre 3892 hanede 13642 kişi yaşamaktadır. 3892 hanenin %30-31'i (1182) 4 nüfusludur. Bunu %21,2'lik oranla (824) 2 nüfuslu haneler takip eder. Bu rakamlar bize Çivril'in çekirdek aile özelliğine dönüştüğünü göstermesi açısından oldukça anlamlıdır. Çekirdek aile modelinin eğitim üzerinde olumlu sonuçlar doğuracağı söylenebilir. Nitekim bu hanelerin genel olarak 3 odadan oluştuğu tespit

edilmiştir. Bu durum öğrenciler için çalışma odası imkânı oluşturmaktadır. Fakat alışkanlıklardan dolayı çocuğa özel odanın düzenlenmesi durumuna kırsal yerleşmelerde pek rastlanmamıştır. Ayrıca çekirdek ailede birey sayısının az olması, anne ve baların çocukları ile daha fazla ilgilenmesine, onların eğitim, beslenme, barınma ve iyi bir meslek sahibi olmalarına yönelik imkanlarının artması noktasında olumlu etkileri olacaktır.

2.3. YERLEŞME COĞRAFYASI

2.3.1. KENTSEL YERLEŞMELER

Sahanın tek kent yerleşmesini Çivril oluşturmaktadır. 1900'lü yılların ilk çeyreğinde nüfusu az olduğu için kısıtlı yerleşim alanlarına sahip olan Çivril, yatay gelişimine 1940-1950'li yıllarda başlamıştır. 1940-1950'lerde yerleşmeler dağılım göstermeye başlamıştır. Çivril'in ilk mahallelerini Aşağı Mahalle ve Çarşı Mahallesi oluşturur. Çarşı Mahallesi ekonomik döngünün merkezi diyebileceğimiz durumda olduğundan gelişimini hızla devam ettirmiştir. Bu gün gelişmişlik ve yüzölçümü bakımından Çivril'in en büyük mahallesidir. Bunun dışında Çivril'de Çatlar Mahallesi, Çayır Mahallesi, Hamam Mahallesi, Saray Mahallesi, Stat Mahallesi, Aşağı Mahalle ve Yukarı Mahalle bulunmaktadır.

Çivril'de 1990'lı yıllarla birlikte yerleşim, batı ve kuzeybatı yönüne kaymıştır. Karabedirler ve İğdir Köyü yamaçları mevkiisi olarak adlandırılan alana mesken yapımına yönelmesinde, bu civara kurulan Yeni Sanayi Sitesi, bölgeye açılan çeşitli düzeydeki okulların varlığı ve açılan çevre yolunun etkisi büyük olmuştur. Böylelikle kent Karabedirler ve İğdir Dağı eteklerine çekilerek ovalık alandaki tarım alanları bu anlamda yok olmaktan kurtarılmıştır. Bu alanlara ek olarak ilçe merkezi Devlet Hastanesi ve İlçe Cezaevi civarlarına doğrudan yönelim göstermektedir.

Kentin eski yerleşim mahallelerinden olan Yukarı Mahallede meskenler tek veya çift katlardan meydana gelmektedir. Yine eski mahallelerden olan Hamam Mahallesinde ise ekonomik gelişime paralel olarak kat sayılarında artışa ve konutlarda yenilemelere gidilmiştir. Kentin ekonomik dönüşümünün büyük bölümünü üstlenen Çarşı ve Aşağı Mahallelerde ekonomik koşullara bağlı olarak kat sayılarında da yükselme görülür. Bu mahallelerde ortalama kat sayısı dördür. Zaten kent merkezi deprem açısından risk arz ettiğinden en fazla dört katlı yapılara müsaade edilmektedir. Çok katlı yapılar daha çok alan darlığı görülen çarşı içlerinde ve orta gelir grubunun toplandığı kooperatif türü yapılarda görülür. Özel konut

yapımlarında ise ekonomik koşullarla ilintili olarak ve arazi durumun kısıtlı olmaması gibi faktörlerden dolayı daha çok az katlılık(2–3) görülmektedir.

Kentin genel olarak binaların kat dağılımına baktığımızda karşımıza 2–3 katlı yapılar çıkmaktadır.

Bunun dışında belediye veya özel sektör tarafından yaptırılmış yüksek katlı iş merkezleri de bulunmaktadır ki bu yapılar daha Çarşı Mahallesiinde dağılım göstermektedir.

Çivril İmar Haritası incelendiğinde, Çivril Kenti kabaca on fonksiyon sahası gösterir. Bunlardan konut alanları neredeyse kentin 3/2'sini kapsayacak şekilde yayılmıştır. Park ve yeşil alanlar kentte arazi kullanımında ikinci sıradadır. Daha sonra resmi tesis alanları, belediye hizmet alanları, sanayi alanı, dini tesis alanı, okullar ve akaryakıt alanları kentin diğer fonksiyonel arazilerini teşkil eder. Resmi tesis alanlarında olan Jandarma, Hükümet Konağı ve 75.Yıl İlçe Halk Kütüphanesi Aşağı Mahallede yer alırken, Polis Karakolu ise Yukarı Mahallede kurulmuştur. Okullara baktığımızda ise son yıllarda okullar Yukarı Mahalle hudutları içinde kentin Kuzeypbatı ve Batı istikametine kaydırılmıştır. Bununla birlikte diğer okullar ise ortalama her mahalleye bir okul düşecek şekilde dağılım göstermektedir. Belediye Hizmet Alanları ise kentin orta vadede ihtiyaçlarını karşılayacak potansiyel sahalardan oluşmaktadır. Akaryakıt istasyonları karayollarının işlevine paralel olarak Denizli-Uşak-Dinar karayolları üzerine sıralanmışlardır. Bununla birlikte kent merkezinden köy yollarına açılan sahalarda da akaryakıt istasyonları bulunmaktadır. Mücavir Alanların dağılımına baktığımızda ise dağılım kentin Kuzey cephesinde İğdir Köyü önlerinde yoğunlaşmıştır. Potansiyel meskun alan olarak planlanan saha kentin bina yapımındaki ortalama otuz yıllık sirkülasyonunu sağlamayı hedeflemektedir.

2.3.2. KIRSAL YERLEŞMELER

Araştırma sahası, coğrafi konumu nedeni ile tarih boyunca Ege Bölgesi içinde önemli bir yere sahip olmuştur. Çok sayıda uygarlığın kurulduğuna, çeşitli kültürlerle yoğrulduğunu ve Anadolu'nun en eski yerleşim yerlerinden biri olduğuna ilçenin tarihi gelişim başlığında değinmiştik. İşte tarihte birçok yerleşmeye şahitlik etmiş ilçe günümüzde de birçok kırsal yerleşmeye ev sahipliği etmektedir. İlçe merkezi ile birlikte 69 yerleşim birimine sahip olan ilçenin 59 yerleşim yeri köy, 9 yerleşim yeri ise belediyeleşim olarak kırsal yerleşmeye girmektedir.

Araştırma sahasında hakim yerleşme tipinin 'toplular yerleşme' olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Bu yerleşmeler genel olarak ovalık alana ve bu ovalık alanın kıyı kesimlerinde

yer almaktadır. Bununla birlikte az nüfusa sahip olan dağlık alana dağılmış yerleşmeler de vardır.(Akdağ Köyü, Cabar Köyü, Osmanköy, Belence, Çapak, Çakallar, Tokça ve Özdemirci Kasabası) Yerleşmelerin diğer bir özelliği ise yol boyu yerleşmelerin fazlalığıdır. Özellikle Denizli-Uşak karayolu üzerine dağılım gösteren Kıralan Kasabası, Çıtak Kasabası, Yamanlar Köyü, Mentеш Köyü, Kızılcasöğüt Kasabası, Gürpınar Kasabası ile Çivril-Dinar karayolunda dağılım gösteren Işıklı Kasabası, Beydilli Köyü, Yuvaköy ve Gümüşsu Kasabası örnek olarak gösterilebilir. Bununla birlikte Yeşilyaka Köyü şehirlerarası karayolunda yer almamasına rağmen yol boyu yerleşme özelliği göstermektedir.

Araştırma sahasındaki kırsal yerleşmelerde geleneksel konut tipleri giderek ortadan kalkmaktadır. Ancak altı hayvan barınağı üstü ev olarak kullanılan genellikle taş ve ahşap malzemeden inşa edilmiş iki katlı geleneksel konut tiplerine dağ köylerinde hala rastlanmaktadır.(Osmanköy, Belence Köyü, Çapak vb.) Çivril İlçesi kırsal yerleşmelerinde bazı köylerde inşa malzemesi kerpiç olan mesken tipleri de görülmektedir. (İğdir Köyü, Savran Köyü, Sökmen Köyü vb.) Ancak yukarıda belirtildiği gibi geleneksel yapı bütün kırsal yerleşmelerde yerini betonarme ve herhangi bir mimari estetiği olmayan hane tiplerine terk etmektedir.

İlçe yüzölçümünün 1499 km² olduğunu hatırlanacak olursa, bazı kırsal yerleşmeler ilçe merkezine neredeyse 40 km. uzaklıktadır. Bu yerleşmelere örnek olarak, Özdemirci Kasabası, Gökgöl, İsaklı, Tekke, Düzbel, Çandır ve Çetinleri sayabiliriz. Her ne kadar bu köyler ilçe merkezine uzak olsalar da her türlü sosyo-ekonomik faaliyetlerini Çivril ile gerçekleştirirler.

İlçe merkezine uzaklıklarıyla dikkat çeken köylerin (Gökgöl, İsaklı, Tekke, Düzbel, Çandır, Çetinler vb.) ve Akdağ'ın yamaçlarında kurulan köylerin (Osmanköy, Akdağ, Cumalar, Aktaş vb.) doğal coğrafya şartlarına bağlı olarak ilçe merkeziyle karayolu ulaşımının kesildiği sıkça rastlanan bir durum değildir. Kış mevsiminde kar nedeniyle ulaşım kısa bir süre sekteye uğrar ama bu birkaç günü geçmez.

Birinci derecede deprem bölgesi olan araştırma sahasında bu durum dikkate alınmadan yürütülen bir yapılaşma göze batmaktadır. Nitekim 1995 yılında gerçekleşen Dinar depreminden sonra tahrip gören Düzbel Köyü, yamaçtan ovalık alana doğru kaydırılarak yeniden inşa edilmiştir. Yine bu deprem sonrasında Tekke Köyünde ise bulunduğu yere betonarme deprem konutları yapılmıştır.

2.4. EKONOMİK COĞRAFYA

Ekonomisi 1960 yılı öncesi tahıl, üzüm, haşhaş ve az miktarda şekerpancarına dayanan ilçe, 1960 yılından sonra DSİ ve Toprak Su Hizmetlerinin gelmesiyle hareketli ve güçlü bir yapıya kavuşmuştur. Tarım gelirlerinin temelini sulu tarım ürünleri almıştır.

Çivril'in genel arazi dağılımını incelediğimizde toplam arazinin %35'i tarıma elverişlidir. Bu araziler genel anlamda tarım potansiyeli yüksek olan arazilerdir. 496.770 da tarıma elverişli arazisi bulunan ilçede tabii ki tarım faktörünün ekonomi üzerindeki etkisi yadsınamaz düzeydedir. Nüfusun %80'i tarımla uğraşan ilçede, 526.770 dekar ziraata elverişli araziden 2006 yılı Ocak ayı itibarıyla 33.500 ton tahıl, 2.700 ton nohut, 50.000 ton mısır (silaj), 2.925 ton mısır (dane), 412 ton tütün, 9.975 ton ayçiçeği, 70.000 ton yonca, 784 ton haşhaş, 600 ton kuru soğan 104.800 ton şeker pancarı, 7.150 ton hayvan pancarı, 1550 ton fiğ, 33.000 ton domates, 27.000 ton karpuz, 14.000 ton kavun, 19.900 ton üzüm, 205.750 ton elma, 3550 ton şeftali üretimi gerçekleştirilmiştir. İlçede 48.400 ton kapasiteli özel teşebbüs ve belediyelere ait 30 adet soğuk hava deposu mevcuttur.

İlçe elma üretiminde Türkiye elma üretiminin %10'luk bölümünü sağlamaktadır. Bununla birlikte ilçe Denizli genelinde şeftali üretiminde ikinci sırayı elinde bulundurmaktadır. 40.000 ağaçtan 3.200 ton yıllık şeftali üretimine sahiptir. Bununla birlikte ilçe genelinde var olan üzüm bağlarından elde edilen gelirden ekonomik açıdan küçümsenemeyecek durumdadır.

İlçe genelinde kayıtlı beş farklı statüde toplam 14 968 çiftçi bulunmaktadır. Ortalama bir tahminde bulunulacak olursak ilçe merkezinde 3000 civarı çiftçi bulunmaktadır ki buda bize merkez nüfusun 6/1'nin çiftçi olduğunu gösterir. Bu çiftçiler yukarıda saydığımız ürünler dışında şeker pancarı, ayçiçeği, sebze üretimi, kiraz ve ceviz üretimi, haşhaş üretimi vb. ürünlerin üretimi ile geçimlerini devam ettirirler.

İlçe merkezinde yapılan tarım faaliyetlerine baktığımızda yukarıda belirtilen çeşitliliklere pek rastlamak mümkün değildir. Buna rağmen merkeze kayıtlı topraklarda da çeşitli tarım faaliyetleri sürdürülmektedir. Kentin kuzey ve kuzey batı mevkielelerinde daha çok tahıl üretimi yapılırken, güney ve güney doğu topraklarında ise bağcılık, elmacılık ve tahıl tarımı yapılmaktadır. İlçede son yıllarda sulu tarımla birlikte alternatiflerin artmasıyla bağcılık tarımında bir gerileme gerçekleşmiştir. Sonuç olarak Çivril'de görüldüğü üzere farklı tarım faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.

Kent genel anlamda bir tarım şehri olmasına karşın hizmetler sektörünün ekonomi üzerindeki etki de oldukça büyüktür. Bir memur kenti olmamasına karşın hizmetler

sektöründe çalışanların sayısı, merkez nüfusun 20/1'ini oluşturur ki bu sayıya birde bu kişilerin bağımlı nüfuslarını ekleyecek olursak elimizdeki hizmetler sektöründen geçimini sağlayanların sayısı tahmini olarak 4000'i bulmaktadır. Kent için bu sayı ülke geneli açısından aşağı yukarı ortalama değerdedir. (Türkiye İstatistik Kurumu 2000 yılı Nüfus Sayımı Denizli)

Tablo- 9. Resmi Kurumlar ve Personel Durumları

Belediye Başkanlığı	158
Müftülük	50
Tapu Kadastro Müdürlüğü	20
Cumhuriyet Baş Savcılığı	14
İlçe Jandarma Komutanlığı	11
Askerlik Şubesi	5
Huzurevi Müdürlüğü	20
Nüfus Müdürlüğü	9
Mal Müdürlüğü	14
Vergi Dairesi	18
Milli Eğitim Müdürlüğü	10 (öğretmen kadrosu dahil değildir.)
Halk Eğitim Müdürlüğü	4
Verem Savaş Dispanseri	6
Devlet Hastanesi	92
PTT-Telekom Şefliği	21
75.Yıl Halk Kütüphanesi	5
İlçe Tarım Müdürlüğü	36
DSİ Şube Müdürlüğü	52
Toprak Mahsulleri Ofisi	8
Orman İşletme Şefliği	20
Pancar Bölge Müdürlüğü	7
Emniyet Müdürlüğü	47

Kaynak: İlgili Kurumlardan Alınmıştır.

Çivril'deki bu hizmetler sektörlerinin faaliyet binaları Aşağı Mahalledeki Hükümet Konağının yanı sıra Yukarı ve Aşağı Mahallelerde toplanmıştır.

Çivril’de sanayi daha çok tarım sanayisi üzerine yoğunlaşmıştır diyebiliriz. İlçenin çevre coğrafyalarında tekstile dayalı sanayi kollarının bulunmasına karşın bu faaliyeti Çivril’de görememekteyiz.

Kente 1990’lı yılların sonrasında kurulmuş iki tane meyve suyu fabrikası bulunmaktadır. Akçaköy ve Kızılcasöğüt Kasabasında Kurulu olan bu tesisler daha çok Çivril’in tarım ürünleri üzerine çalışmakta olsalar da bazı dönemlerde farklı yerlerden de ham madde alıp işlemektedirler. Özel sektöre ait olan bu fabrikalar ortalama 5000 m² alanlarda işlevlerini sürdürmektedirler. Tahmini 100’er çalışanı olan bu fabrikaların çiftçinin ekonomik durumuna katkısı yadsınmaz. Bu fabrikalarda üretilen meyve suları ve meyve özleri ülkenin çeşitli yörelerine sevk edilmektedir.

Kentte yine tarım üzerine kurulmuş olan bir başka sanayi dalı da zirai alet üretim fabrikalarıdır. Bu tesisler yapı bakımından küçük olmasına karşın ilçe ve çevre ilçelerin ihtiyacını karşıladıktan sonra ürünlerini İran ve Irak gibi Orta Doğu ülkelerine ihraç eder durumdadırlar. Kentteki her iki sanayi sitesine de dağılmış durumda olan bu kuruluşlar sanayi dışında şehrin farklı yerlerinde de faaliyetlerini sürdürmektedirler. Tarım ürünleri dışında kentten ihraç edilir durumda bir üretimin olması kent ekonomisi açısından önemlidir.

Kentin ekonomisini irdelerken değineceğimiz bir başka faktörde ticarettir. Çivril vergi dairesi kayıtlarına göre İlçede 2960 işletme bulunmaktadır. Bunlardan 1369’ü gerçek usulde, 1460’ı basit usulde, 131’si kurumlar kapsamında vergi mükellefidir. Ayrıca 15.000 motorlu taşıt mükellefi vardır.

İlçe merkezinde Ziraat Bankası, İş Bankası, Halk Bankası, Şeker Bankası ve Akbank olmak üzere 5 banka şubesi bulunmaktadır.

Kente ki ekonomik yapıyı özetle irdeleyecek olursak; kent ekonomik açıdan nispeten zengindir diyebiliriz. Son yıllarda elma tarımının getirileri ile ilçe ekonomisi canlanmış ve ilerleme kaydetmiştir.

Tarımla birlikte ilçenin on köyünde bine yakın balıkçı çalışmakta ve yılda yetmiş tona yakın balık tutulur. 1980’lere kadar Işıklı Gölünden balıkçılık geliri daha fazlayken bu yıllarda Türkiye’de ilk defa bu gölde çıkan mantar hastalığı ile gölün ekolojik dengesi önemli ölçüde bozulmuş ve balıkçılık geliri önemli ölçüde azalmıştır.

Ege Bölgesiyle, İç Anadolu Bölgesi arasında, Göller Yöresi’nin kuzeyinde kalan Çivril Denizli’nin yüzölçümü bakımından en büyük ilçesidir. Kent Denizli’ye 96, Uşak’ a 56, Dinar’a 55, Burdur’a 114 km uzaklıktadır.

1990'lı yıllarda faaliyete giren çevre yolu ile Uşak, Denizli, Dinar istikametlerinden gelen taşıtlar isterlerse şehir merkezine uğramadan yollarına devam kolaylığına kavuşmuşlardır.

Kent Alsancak-Ankara Demiryolunun 359. kilometresinde bulunur. Sütlaç İstasyonundan ayrılan bir kol buraya gelir.

Kente en yakın hava limanı 65 km uzaklıkta Uşak İl sınırları içinde yer alır. Ayrıca 90 km uzaklıkta Denizli'nin Çardak İlçesi'nde de hava limanı mevcuttur.

Kent merkezinde bazı yolların tek yönlü hale getirilmesiyle trafik sıkışıklığının bir nebze de olsa önüne geçilmiştir. Şehir merkezinde yollar ortalama olarak 10–15 metre genişliğindedir. Kaldırımların genişliği ise değişken olmakla birlikte ortalama üç metredir. Kent merkezinde ana yola alternatif iki tane daha yan yol mevcuttur.

II. BÖLÜM

ÇİVRİL'DE NÜFUSUN EĞİTİM DURUMU- COĞRAFYA İLİŞKİSİ

1.ÇİVRİL İLÇESİ'NDE NÜFUSUN GENEL EĞİTİM DURUMU

Bir yerde yaşayan nüfusun dağılışı, sıklığı, artışı ve eksilişı, sahanın jeomorfolojisine, iklimine, hidrografyasına, topraklarına, doğal bitki örtüsüne, yeraltı ve yerüstü zenginliklerine bağıdır (Öztürk, M, K; 2002).

Nüfusun eğitim durumu değimi ile çoğu kez okur-yazar olan ve olmayan nüfus anlaşılmaktadır. Gerçekten de, bir nüfus kitlesinde, okuma çağı nüfusun eğitim düzeyi, eğitim durumu konusunda temel göstergelerden ilkidir. Ama yeterli değildir. Çünkü bir ülke nüfusunun eğitim düzeyi, sadece okur-yazarlık oranı ile ölçülemez. Bu temel sorun da, ülkedeki okullaşma oranı, okul çağı nüfusunun eğitim kademeleri arası öğrenci akışı, okul-öğretmen-öğrenci sayısı dengesi ve benzeri ile ülke nüfusunun ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim mezunlarının, bir birbirine ve ülke nüfusuna oranları gibi kriterleri de dikkate alınmalıdır (Doğanay, H; 1994).

Olgunlaşma, bireye yaşla birlikte artan yeterlikler sağladığı gibi, öğrenmeye fırsatları verildiği takdirde bireyin yeni ve daha karmaşık davranışları kazanması için gerekli olan hazır bulunuşluluğu da beraberinde getirir. Ancak hazır bulunuşluk bireyin sadece olgunlaşma düzeyini değil aynı zamanda, bireyi önceki öğrenmelerini, ilgilerini tutumlarını, güdülenmişlik düzeyini, yeteneklerini, genel sağlık durumunu da kapsar(Ertürk, S;1972). Bu nedenle, bireyin içerisinde yaşamını sürdürdüğü coğrafî ve kültürel çevrenin eğitim durumu üzerindeki olumlu ya da olumsuz etkileri kaçınılmazdır.

Çivril İlçesi'nde nüfusun genel eğitim durumu saptanırken, ilçede faaliyet gösteren 11 sağlık ocağının derlediği ev halkı tespit fişleri temel alınmıştır. Bu veriler tarafımızdan düzenlenirken de muhtarlıklar tarafından teyit edilmesi sağlanmıştır.

Bu bilgiler doğrultusunda bu bölümde Çivril İlçesi'nin genel eğitim durumunu belirtmeye çalışacağız. Daha çok istatistiki bilgilerin verildiği bu bölümle, ileriki bölümlerde daha sağlıklı fikir yürütme imkanını elde edeceğiz.

1.1.OKUMA YAZMA DURUMU

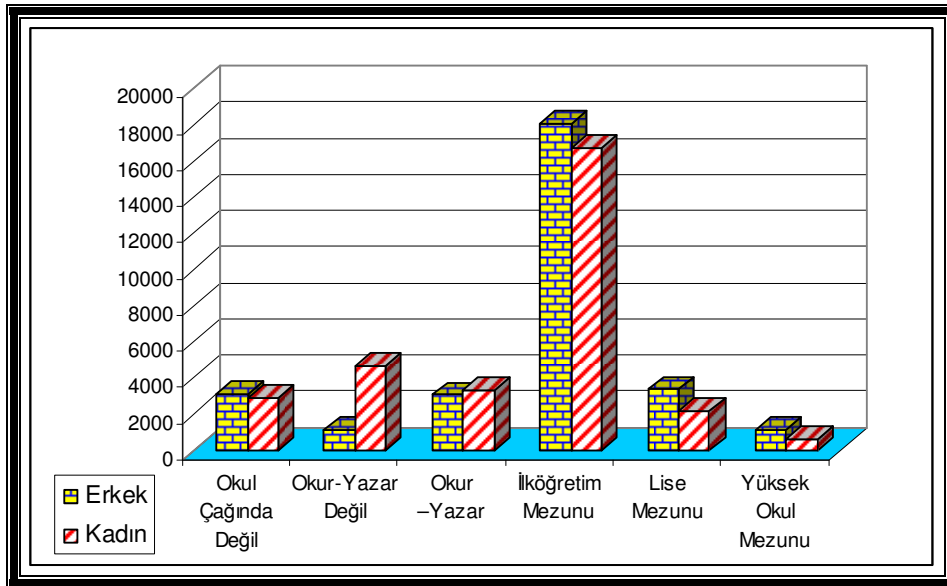
Çivril İlçesi ev halkı tespit fişlerine baktığımızda okuma yazma çağına gelmeyenlerin toplam sayılarının 6051 kişi olduğunu görürüz. Bu kişilerin 3113'ü erkek, 2938'i ise kızdır. Toplam ilçe nüfusunun 60177 olduğunu bildiğimize göre, ilçe nüfusunun neredeyse %10'unu okuma yazma çağına gelmeyenler oluşturur. Yine 29738 erkek nüfusunun %10'a yakını okuma yazma çağına gelmemiştir. Toplam kadın nüfusunun 30379 olduğunu söylersek bu oran kızlarda %10'dan fazladır. (Ek.11)

Bunun yanı sıra bu kişilerin 1350 tanesi ilçe merkezinde ikamet etmektedir. Bunların da 688'i erkek, 662'si kızdır. İlçe merkezinde 7016 erkek olduğunu bildiğimize göre okuma yazma çağına gelmeyenlerin oranına paralel olarak %10'a yakındır. Kadın nüfusunun 7209 olduğunu bildiğimize göre okuma yazma gelmeyen kızların ilçe merkezindeki toplam kadın nüfusuna oranı %10'a yakındır.

Tablo -10. Çivril İlçesinde Nüfusun Öğrenim Durumu (2006)

Öğrenim Durumu	Erkek	%si	Kadın	%'si	Toplam	%'si
Okul Çağında Değil	3113	10.4	2938	9.7	6051	10.1
Okur-Yazar Değil	1139	3.8	4617	15.2	5756	9.6
Okur -Yazar	3043	10.2	3347	11.0	6390	10.6
İlköğretim Mezunu	18013	60.4	16716	55.0	34729	57.7
Lise Mezunu	3355	11.3	2139	7.1	5494	9.1
Yüksek Okul Mezunu	1155	3.9	622	2.0	1777	2.9
Toplam	29798	100	30379	100	60177	100

Kaynak: Denizli Sağlık İl Md. ETF Sonuçlarından Derlenmiştir.

Şekil-5. Çivril İlçesinde Nüfusun Öğrenim Durumu (2006)

Okuma yazma çağına gelmeyen 4701 birey ise ilçe merkezi dışında ikamet etmektedir. İlçe merkezinde ikamet etmeyenlerin sayısı toplamda 45952 olduğuna göre, yine oran %10'un üzerindedir. Genel olarak okuma yazma çağına gelmeyen nüfusun kırsal yerleşmelerdeki oranı da hemen hemen aynıdır. Kadın erkek dağılımının kırsal yerleşmelerdeki oranı da birbirine benzemektedir. Kırsal yerleşmelerdeki 22722 erkeğin 2425'i okuma yazma çağına gelmemiştir. Yine aynı yerleşmelerdeki 23170 kadından 2276 okuma yazma çağına gelmemiştir. Bu iki cinsiyette de okuma yazma çağına gelmeyenlerin oranları %10 yakındır.

Ev halkı tespit fişlerinin derlenmesi sonucu oluşturulan Çivril İlçesi öğrenim durumu grafiğine göre ilçede 5756 kişi okuma yazma bilmemektedir. Bunun 1139'u erkek, 4617'si kadındır. Yani okuma yazma bilmeyenlerin %19,7'sini erkekler, %80,3'ünü de kadınlar oluşturmaktadır. Erkeklerin toplam nüfusunun 29798 olduğunu hatırlayacak olursak, okuma yazma bilmeyen erkek oranının %3.8 olduğu ortaya çıkar. Aynı şekilde ilçe genelindeki toplam kadın nüfusunun 30379 olduğu, dolayısıyla bunun %15,1'inin okuma yazma bilmediği anlaşılır. Yani okuma yazma bilmeyen kadın miktarı aynı gruptaki kadınların 4 katına yakındır.

Ev halkı tespit fişlerine göre 14225 kişi olan ilçe merkezi nüfusunun 858'i okuma yazma bilmemektedir. Bu veriye göre ilçe merkezi nüfusunun %6'sı okuma yazma bilmemektedir. Toplam erkek nüfusu 7016 olduğuna göre erkek nüfusun %1,4'ü, toplam kadın nüfusu ise 7209 olduğuna göre kadın nüfusunun da %9,1'i okuma yazma bilmemektedir. Okuma yazma bilmeyen 5756 kişilik nüfusun 858'si ilçe merkezinde ikamet ettiğini belirtmiştik. Bu sayısında 104'ü erkek, 754'ü kadındır. Erkeklerin oranı %12,1, kadınların oranı ise %87,9 kadardır.

İlçe merkezindeki okuma yazma bilmeyenlerin durumunu inceledikten sonra kırsal yerleşmelerdeki durumu da sayısal verilerle anlatmakta fayda olacaktır. 5756 okuma yazma bilmeyen kişinin, 858'i ilçe merkezinde ikamet ettiğine göre kırsal yerleşmelerde 4898'i ikamet etmektedir. Bu sayının 1035'i erkek, 3863'ü ise kadınlardan oluşmaktadır.

45952 kişi olan kırsal nüfusun 4898'i okuma yazma bilmediğine göre kırsal yerleşmelerde okuma yazma bilmeyenlerin genel nüfusa oranı ise %10,6'dır. İlçe merkezinde yukarıda da belirttiğimiz gibi bu oran %6'lardadır. Kırsal yerleşmelerde beklendiği gibi okuma yazma bilmeyenlerin genel nüfusa oranı daha yüksektir. Bu oranların kadın erkek nüfusu dağılımı üzerindeki oranını incelemekte fayda olacaktır.

İlçe genelinde herhangi bir okul mezunu olmayan, ancak çeşitli şekilde okuma yazma öğrenenlerin sayısı 6390'dır. Bu sayının 3043'ünü erkekler, 3347'sini ise kadınlar oluşturmaktadır. Yani okuma yazma bilip herhangi bir okul mezunu olmayanların % 47'sini

erkekler, % 53'ünü de kadınlar oluşturmaktadır. Okuma yazma bilmeyenlerin cinsiyet dağılımındaki önemli fark burada görülmemektedir. Bunun temel sebebi olarak Halk eğitim merkezinin açtığı okuma yazma kurslarının olumlu sonuçlarının olduğunu söyleyebiliriz.

İlçe genelindeki 29798 erkek nüfusun %10,2 sini okuma yazma bilip herhangi bir okuldan mezun olmayanlar oluşturmaktadır. Bu oran 30379 kişilik kadın nüfusunda %11 civarındadır. Görüldüğü gibi her iki cinsiyet içindeki okuma yazma bilip de herhangi bir okuldan mezun olmayanların oranı birbirine oldukça yakındır.

Aynı olay ilçe merkezi için ele alındığında, 14225 kişiden oluşan merkez nüfusunun 1225'i herhangi bir okul mezunu olmadığı halde okuma yazma bilmektedir. Bunun da 531'ini (%43,3) erkekler, 694'ünü (%56,7) kadınlar oluşturmaktadır. Buradan da anlaşılacağına göre ilçe genelindeki homojen durum, merkez için geçerli değildir. Toplam nüfus değil de sadece erkek ve kadın nüfus miktarları esas alındığında ilçe merkezindeki erkek nüfusun (7016) %7,5'i, kadın nüfusun (7209) ise %9,6'sı herhangi bir okul bitirmediği halde okuma yazma bilmektedir.(Ek.11)

Kırsal yerleşmelerdeki 45952 kişiden 5165'si (%11,4) okuma yazma biliyor olup herhangi bir okuldan mezun değildir. 5165 kişinin de 2512'si erkek, 2653'ü ise kadındır. Yani %48,6'sı erkek, %49,4'ü de kadındır Kırsal yerleşmelerdeki 22722 erkeğin 2512'si erkek olduğuna göre erkeklerin %11'i, 23170 kadının ise 2653'ü yani %11,4'ü okuma yazma bilip herhangi bir okuldan mezun değildir. Yine bu iki cinsiyet arasındaki oranların dağılımının birbirine yakın olmasında halk eğitim merkezinin açmış olduğu okuma yazma kurslarının olumlu etkileri görülmektedir.

1.2. İLK VE ORTAÖĞRETİM MEZUNLARININ DURUMU

Ev halkı tespit fişleri doğrultusunda ilçenin ilköğretim okulu mezunları tespit edilirken sıkıntı yaşanmıştır. Çünkü ev halkı tespit fişlerinde ilkokul mezunları ve ortaokul mezunları olarak bir sınıflama yapılmıştır. Biz ise bu iki sınıflı birleştirilerek ilköğretim mezunları olarak değerlendireceğiz. Çünkü bilindiği üzere ilköğretim birleştirilerek 8 yıla çıkarılmıştır. Ortaokul mezunlarının eski ortaokul diye bilinen okullardan mı yoksa şimdiki ilköğretim okullarından mı mezun oldukları belirsizdir.

Çivril İlçesi'nde 34729 tane ilköğretim mezunu vardır. Bunların 16716'sı kadın, 18013'de erkektir. Bu 34729 kişinin 7124'ü ilçe merkezinde ikamet etmektedir. Bunlarında 3573'u kadın, 3551'i de erkektir. Kırsal yerleşmelerde ise 13143'ü kadın ve 1462'si erkek olmak üzere toplam 23605 kişi ilköğretim mezunu olarak görülmektedir.

Yine ev halkı tespit fişlerine göre ilçenin ortaöğretim mezunlarının durumu irdelenmeye çalışılmıştır. Bu verilere göre Çivril İlçesi'nde 5494 kişi ortaöğretim mezunudur. Bu kişilerin 2139'u kadın, 3355 ise erkektir. 5494 ortaöğretim mezununun 2420 kişisi ilçe merkezinde ikamet etmekte ve bunların 1049'unu kadın, 1371'ini erkekler oluşturmaktadır. Kırsal yerleşmelerde ise 3074 kişi ortaöğretim mezunudur. Bu kişilerin 1090'ı kadın, 1984'ü de erkektir.(Ek.11)

1.3. YÜKSEKÖĞRETİM MEZUNLARININ DURUMU

İlçede yükseköğretim mezunları ev halkı tespit fişlerine göre belirlenirken, yüksek lisans ve doktora mezunları kaymakamlık aracılığıyla yerleşim yeri muhtarlarına ve kurum amirlerine uygulanan formlarla belirlenmiştir. Bu anlamda yüksek lisans ve doktora mezunlarının durumu kesin olarak tespit edilememiştir.

Ev halkı tespit fişlerinin verileri doğrultusunda ulaşılan rakama göre Çivril İlçesi'nde 1757 kişi yüksekokul mezunudur. Bu kişilerin 1135'i (%64,5) erkeklerden, 622'si (%35,5) ise kadınlardan oluşmaktadır. Okuma yazma bilmeyenlerin cinsiyet dağılımındaki heterojen dağılım yüksekokul mezunlarının oranlamalarına yakın durumdadır. 29798 erkek nüfusundan 1135'inin yüksekokul mezunu olması %3,8 oranını karşımıza çıkarır ki bu oran diğer öğrenim düzeylerinin oranlamasından oldukça düşüktür. Kadınlarda bu oran %2 dolayındadır. Oranlardaki bu çarpıcı düşüş aslında Çivril İlçesi'nde yükseköğretime olan ilgisizliğin bir göstergesidir. Ancak bu oranlar aynı zamanda çeşitli ekonomik imkansızlıklar, eğitimdeki fırsat eşitliği ve ilçe nüfusunun yükseköğretime hazırlanması aşamasındaki sorunları da gündeme taşımaktadır.

Yüksekokul mezunlarının ilçe merkezinde dağılımını inceleyecek olursak; ilçe merkezindeki 1248 yüksekokul mezununun 771'i erkek(%61,7), 477'si (%38,3) kadındır. Bu oran ilçe geneli oranlarına yakındır. Hatta kadınların oranında %3 kadar artış görülmektedir. Yani yükseköğretim mezunu kadınların dağılımı ilçe merkezinde biraz daha yüksektir. Aslında bu beklenen bir durumdur. Çünkü genel olarak yükseköğretimini tamamlamış kişilerin kentte ikamet etme durumu gösterdikleri bilinmektedir.

Yüksekokul mezunlarının kırsal yerleşmelerdeki dağılımına baktığımızda; 68 yerleşim yerinde toplam 509 kişinin yükseköğretim mezunu olduğunu görürüz. Bu kişilerin 364'ü (%71,5) erkek, 185'i (%28,5) kadındır. Bu 68 yerleşim yerinin toplam nüfusunun 45952 kişi olduğunu hatırlayacak olursak, bu kişilerin sadece %1,1'i yüksek öğrenimine devam etmiştir. Toplam kırsal nüfustaki yüksekokul düzeyine cinsiyet açısından baktığımızda; 22722 erkek

nüfusunun sadece 364'ü (%1,6), 23170 kadının ise sadece 185'inin (%0,7) yüksekökol mezunu olduğunu görürüz.(Ek.11)

Kırsal yerleşim yeri muhtarlarına düzenlenen 'yerleşim yeri nüfusuna kayıtlı tahsil görmüş kişilerin tespit formu'nda o yerleşim yerinin nüfusuna kayıtlı yüksekökol tahsilini tamamlamış kişilerin sayısı belirttiğimiz kadar değildir. Yani kırsal yerleşmelerde bulunan yüksekökol mezunları yerleşim yerine hizmet sektöründe çalıştığı için görevlendirilmiş kişilerdir. O yerleşim yerinin nüfusuna kayıtlı kişiler değildir.

Yüksek lisans ve doktora mezunlarının tespit edilmesi diğer öğrenim durumlarındaki kişilerin tespit edildiği gibi ev halkı tespit fişlerinden olmamıştır. İlçede hizmet veren resmi kurum amirlikleri ile yerleşim yeri muhtarlıklarına tespit için formlar gönderilmiş ve bu formlardaki beyanlara göre bu öğrenim durumundaki kişilerin sayısı tespit edilmeye çalışılmıştır. Ancak formların istenilen hassasiyetle cevaplandırılmasında sorunlar yaşanmıştır. Bu nedenle verilen bilgiler kesinlik ifade etmekten çok genel bir durum tespiti yapmaya yöneliktir.

İlçede yüksek lisans yapmış kişilerin toplam sayısı 97'dir. Bu kişilerin 47'si kadın, 50'si de erkektir. 97 yüksek lisans mezununun 68'i öğretmendir. Tezsiz yüksek lisans mezunu 60, tezli yüksek lisans mezunu 8'dir. Öğretmenlerin dışında yüksek lisans yapmış kişilerin sayısı 29'dur. Bu kişilerinde 8 tanesi Çivril Meslek Yüksek Okulu'nda görev yapmaktadır. Geriye kalan 21 kişi de özel sektörde ya da çeşitli kurumlarda çalışmaktadır. Çivril İlçesi'nde 1 kişi ise doktora mezunudur.

2. ÇİVRİL İLÇESİ'NDE ÖĞRENİM DURUMU-COĞRAFYA İLİŞKİSİ

2.1. COĞRAFYANIN EĞİTİME OLUMLU- OLUMSUZ ETKİLERİ

Eğitim coğrafya ilişkisi bilimsel anlamda daha önce çok detaylı çalışılmadığından; çalışmamızda ileri sürdüğümüz savlar nispeten özgün sayılır. İşte coğrafyanın eğitim üzerindeki etkileri belirtilirken ilk olarak değineceğimiz, coğrafyanın eğitime olumlu etkileri sadece adı geçen yörelere özgü durumlardır. Yani yapılan genellemelerin, örneklem kabul edilerek bütün evrene veya benzer yörelere göre uyarlanması söz konusu değildir.

Eğitim coğrafya ilişkisi incelenirken genel kanılara ulaşmak düşüncesi arka planda olmuştur. Zaten genel kanılara ulaşmak için gerekli olan genel verilere de ulaşamamıştır. Elde edilen verilerin sadece bazı yörelere özgün olduğu görülmüş, benzer coğrafi özellikler gösteren yörelere uygulama yapılmaya çalışıldığında ise tezat durumların ortaya çıktığı

saptanmıştır. Bunu şöyle açıklayabiliriz; coğrafi imkanları yüksek olan bir yörede beklendiği gibi eğitim seviyesi yüksek çıkmış, bazı yörelerde ise yine coğrafi imkanları yüksek olduğu halde eğitim seviyesi beklenenin dışında düşük çıkmıştır. Tabi ki tersi bir durum da söz konusudur. Coğrafi imkânları kısıtlı olan bir kırsal yerleşmede eğitim seviyesinin de düşük olabileceği düşüncesini çürüten ya da doğrulayan örneklerle karşılaşmıştır.

Yukarıda yaptığımız açıklamaları örnekleyerek konuya devam etmekte fayda olacaktır. 2000 yılı nüfus sayımlarına göre 1232 kişinin yaşadığı ve coğrafi imkanların eğitim açısından yüksek olduğu düşünülen, Karayahşiler Köyü'nde halen eğitimine devam eden öğrencilerinin başarıları gözlemlendiğinde düşük bir başarı durumu ortaya çıkmamıştır. Fakat köyün tahsil görmüş ve çalışma hayatında yerini almış kişilerin profilleri çıkartıldığında sayının oldukça az olduğu göze batmıştır. Okul başarıları yüksek olduğu halde öğrencilerin bir üst eğitim kurumuna devam konusunda sıkıntı yaşadıkları belirlenmiştir. Bunun temelinde köyün meyve üretiminden dolayı ekonomik durumunun yüksek olması dolayısıyla, öğrencilerin iş sıkıntısı yaşamamaları yatmaktadır. İlköğretim okulundan mezun olan bir öğrenci ortaöğretime devam etmediğinde tarım sektöründe çalışmaya başlamaktadır. Ailesinin tarım ve hayvancılık işlerini devam ettirmekte böylelikle ekonomik açıdan bir sıkıntı çekmemektedir. Bu olgu çocuğun ve ailenin eğitime verdiği önemi düşürmektedir. Köyde genel bir kanı olarak 'okumazsa arazilere bakar' durumu eğitimin önüne geçen en büyük sorundur. Tabi ki yükseköğrenimine devam eden öğrencilerde mevcuttur. Öğrencilerin temel düşüncesinin bir an evvel iş sahibi olmak olmadığından, Karayahşiler Köyü'nde tahsil görenlerin çoğunluğu hukuk, eğitim ve mühendislik bölümlerini okumuşlardır. Maddi imkânlarının yeterliliği ile birlikte iyi bir eğitim alarak yüksek mevkilere ulaşan kişiler de bu köyden çıkmıştır.

Farklı bir örneğin belirtilmesiyle durumun daha iyi anlaşılacağı düşüncesindeyim. 2000 yılı nüfus sayımına göre 1319 nüfusa sahip olan ve Çivril Ovası'nın dışında Karabedirler Dağı yamacında kurulan, coğrafi imkanları kısıtlı olan Karabedirler Köyü'nde ise ilköğretim öğrencilerinin başarı durumlarının düşük olduğu öğretmenlerince belirtilmiştir. Karabedirler ve Karayahşiler Köyü ilköğretim okullarına aynı branş öğretmenleri gittiğinden bu kıyaslamaya öğretmenlerin beyanlarından varılmıştır. Yalnız bu köyde ilköğretim öğrencilerinin başarı düzeyi düşük olarak kabul edilse de, köyde tahsil görmüşlerin oranı yüksektir. Yerleşim yeri tahsil tespit formu değerlendirilerek varılan bu kanıya göre; Karabedirler Köyü'ne kayıtlı 28 kişi çeşitli hizmet sektörlerinde çalışmaktadır. Köyün coğrafi imkansızlıkları dolayısıyla buradaki kişiler eğitimi kurtuluş kapısı olarak görmüşlerdir.

Ortaöğretimlerine genellikle Çivril İlçesi'nde tamamladıktan sonra yükseköğretim için çeşitli okullara devam etmektedirler.

Eğitimin coğrafi dağılımına baktığımızda kırsal yerleşmelerden olan ve dağlık araziye dağılan köylerde (Çakallar Köyü, Akdağ Köyü, Beydilli Köyü vb.) eğitime verilen önemin fazla olduğunu görürüz. Dolayısıyla tahsil gören kişilerin oranının diğer yerleşim yerlerinde ki tahsil görmüş kişilerin oranına göre daha fazla olduğu saptanmıştır.. Köylerinde yapacak işleri olmadığından, arazilerinde miras yoluyla bölünmesiyle çiftçiliğin ekonomik getirisinin düşmesinden ötürü, köyde yetişen gençler çareyi devlet sektöründe çalışmakta görmektedirler. Ekonomik anlamda ailelerinden tahsilleri boyunca destek görme imkanlarının düşük olmasından dolayı, yüksekokul okumak yerine daha erken kazanç sağlayabilecekleri askeri okulları ya da polis okullarını tercih etmektedirler. Dağ yamaçlarında kurulan kırsal yerleşmelerin coğrafi koşulları ile ekonomik imkanları kısıtlı olduğundan bu yerleşim yerlerindeki kişiler kısa zamanda meslek sahibi olmak için bir zanaat koluna da yönelmişlerdir.

III. BÖLÜM

ÇIVRIL İLÇESİ EĞİTİMİNDE ÖĞRENCİ PROFİLİ

1.İLK VE ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİ

İlçede 23 ilköğretim okulu, 12 birleştirilmiş sınıflı ilköğretim okulu mevcuttur. Bu okullarda toplam 8156 öğrenci eğitim öğretim görmektedir. Bu öğrencilerin 3976'sı kız, 4180'i de erkek öğrencidir. Erkek öğrenci sayısındaki bu fazlalık genel olarak ilköğretim okullarının hepsinde görülmektedir. Ancak öğrencilerin tamamına yakını erkek olan bir okul bulunmaktadır. Yukarıda sözü edilen okulların bünyesinde yer alan 20 okul öncesi sınıfında toplam 383 öğrenciye okul öncesi eğitimi verilmektedir. Ayrıca ilçe merkezindeki Kız Meslek Lisesi bünyesinde kurulmuş olan 2 okul öncesi sınıfında toplam 30 öğrenci vardır. Bunun yanında ilçe merkezinde açılmış olan özel anasınıfında da 30 öğrenci okul öncesi eğitimi almaktadır.

8156 ilköğretim öğrencisinin 2514'ü ilçe merkezindeki okullarda eğitim-öğretim görmektedir. Bu da toplam ilköğretim öğrencisinin %31'ine denk gelmektedir. Bu öğrencilerin 1193'ü kızlardan, 1321'i de erkeklerden oluşmaktadır. İlçede eğitim gören 2514 öğrenciye 115 öğretmen eğitim öğretim vermektedir. Yani öğretmen başına yaklaşık 22 öğrenci düşmektedir.

30 Ağustos İO, 75. Yıl İO, Cumhuriyet İO, Nevişet Kamer İO, İsmail Özcan İO, Kadir Kameroğlu İO, Rasime Kameroğlu İlköğretim Okulları ilçe merkezinde yer almaktadır. Rasime Kameroğlu ve Cumhuriyet İlköğretim Okulu dışındaki okulların öğrenci sayıları 300'ün üstündedir. Bu okullardaki öğrencilerin cinsiyet dağılımları benzerlik göstermektedir. 75. Yıl İlköğretim Okulu taşınmalı öğrencisi bulunan tek okuldur. 300 öğrencisinin 274'ü taşınmalı eğitim gören öğrencilerden oluşur. Bu konuyla ilgili ayrıntılı bilgiler taşınmalı eğitim başlığı altında verilecektir. 75. Yıl İlköğretim Okulu dışında kalan merkez okullarda eğitim gören öğrencilerin %90'ı merkezde ikamet eden ailelerin çocuklarından oluşur. %10'u ise kırsal yerleşmelerde, kasaba ya da köylerinde okul olduğu halde merkezdeki eğitimin daha iyi olacağını düşünen ailelerin çocuklarından oluşur. Yakın köylerden olan Yeşilyaka Köyü'nde bu durum sıkça görülür. Bu köydeki ailelerin bir kısmı daha iyi eğitim görmelerini sağlamak üzere çocuklarını merkez İsmail Özcan İlköğretim Okulu'na göndermektedirler. Merkez ilköğretim okullarından 75. Yıl İlköğretim Okulu haricindeki tüm okullarda öğrencilerin bir üst eğitim kurumuna devam etme oranları %90'lar civarındadır. Yalnız 75. Yıl İlköğretim

Okulu öğrencilerinin taşınmalı eğitimle çevre köylerden geliyor olmasından dolayı bu okulun öğrencilerinin bir üst eğitim kurumuna devam durumları daha düşüktür. Buradan da anlaşılacağı gibi merkez okullardaki öğrenciler ve veliler eğitime daha fazla önem vermektedir. Bunun temelinde merkez okullardaki öğrenci velilerinin ticaret ve hizmet sektöründe çalışıyor olması yatmaktadır. Öğrencilerin okumaması durumunda yapabilecek bir işleri yoktur. Kırsal kesimde ise öğrenci ortaöğretime devam etmediğinde tarım ve hayvancılıkla ilgilenerek bağımlı nüfus konumundan sıyrılmaktadır. Böylelikle aile ekonomisine yük olmak yerine katkı sağlamaya başlamaktadır. İlçe merkezinde ise iş alanlarının kısıtlı olmasından dolayı ilköğretimden mezun olan öğrenci açıkta kalmakta bağımlı nüfus olarak ailesine yük olmaktadır. Bu nedenle eğitime ilçe merkezinde daha fazla önem verilmektedir. Bununla birlikte ilçe merkezinde öğretmen kadrosunun oturmuş olması ve okulun fiziki şartlarının elverişli olması eğitimin kalitesini artıran diğer unsurlardandır. Kırsal yerleşme okullarında ise öğretmenler sürekli değişmekte ve okulun imkansızlıkları bir türlü aşamamaktadır. Dolayısıyla bu da kırsal yerleşmelerdeki okullarda eğitimin kalitesini düşürmektedir.

Merkez ilköğretimden sonra kasaba ilköğretim okullarına baktığımızda 12 kasaba ilköğretim okulunda 4552 öğrenci eğitim görmektedir. Bu öğrencilerden 2238 kız, 2314 tanesi de erkektir. 12 kasaba ilköğretim okulundan Kırılan Fatih İlköğretim Okulu'nun yeni yapıldığı ve hizmete açılmadığı için öğrencisi yoktur. Bu okula 2006–2007 eğitim öğretim yılında Çıtak ve Kırılan Kasabası'ndaki diğer okullardan, (Çıtak Mustafa Kemal İO, Çıtak İO, Kırılan İO) ikamet durumuna göre öğrenci paylaşımı yapılmaya başlanmıştır. 12 kasaba okulundaki bu 4552 öğrenciye 152 öğretmen eğitim öğretim vermektedir. Yani kasaba okullarında öğretmen başına yaklaşık 30 öğrenci düşmektedir. Merkez ilköğretim okullarında öğretmen başına 22 öğrenci düştüğünü hatırlayacak olursak, kasaba okullarında öğrenci yoğunluğu bakımından da fırsat eşitliğinin olmadığını görürüz.

Kasaba okullarının öğrenci sayılarını değerlendirdiğimizde, bu okullardaki öğrenci sayıları merkez ilköğretim okullarına göre daha kalabalıktır. En kalabalık kasaba okulu 667 öğrencisi ile Kırılan İlköğretim okuludur. Bu okulun öğrencilerinin bir kısmı, yukarıda da belirttiğimiz gibi yeni eğitim öğretim yılında Kırılan Fatih İlköğretim Okulu'na sevk edilecektir. Öğrenci sayısı bakımından en büyük ikinci okul, 522 öğrencisi ile Özdemirci İlköğretim okuludur. Geriye kalan kasaba okullarının öğrenci sayıları 200'ün altına düşmemektedir. Bu 12 kasaba okulunun 8 tanesi taşınmalı eğitimle gelen öğrencilere de eğitim öğretim vermektedir.

Kasaba ilköğretim okullarından sonra ilçede, 4 tane de köy ilköğretim okulu mevcuttur (Karabedirler İO, Karayahşiler İO, Kacayaka İO, Yeşilyaka İO). Bu okullarda 776 öğrenci eğitim öğretim görmektedir. Bu öğrencilerin de 390 tanesi kız, 386 tanesi ise erkeklerden oluşmaktadır. Köy ilköğretim okullarında eğitim gören 776 öğrenciye 31 öğretmen eğitim öğretim vermektedir. Yani öğretmen başına yaklaşık 25 öğrenci düşmektedir. Kasaba okullarına göre öğretmen başına düşen öğrenci sayısının az olmasındaki temel sebep bu köylerin ilçe merkezine yakın olmasından dolayı, merkeze gelemeyen öğretmenlerin görev yeri olarak buraları seçmesidir. Bu köy okullarından Karayahşiler İlköğretim Okulu en kalabalık okuldur. Bunun sebebi de köy okullarından tek taşımali eğitimle eğitim öğretim yapan okul olmasıdır.

İlçede 1,2 ve 3. sınıflara eğitim öğretim veren birleştirilmiş sınıf ilköğretim okulu sayısı 12'dir. Bu okullarda 314 öğrenci eğitim öğretim görmektedir. Bunların 155'i kız, 159'u ise erkektir. Öğrencilerin tamamı okulun yer aldığı köyde ikamet etmektedir. Yani taşımali eğitimle bu okullara gelen öğrenci yoktur. Bu 12 okulda 10 kadrolu öğretmen çalışmaktadır. Yani öğretmen başına yaklaşık 31 öğrenci düşmektedir. Yalnız 4 okulda kadrolu öğretmen bulunmamaktadır. Öğretmeni olmayan okullara (Süngüllü, Karahacılı, Sarılar ve Reşadiye BSİO) ilçe milli eğitim müdürlüğü tarafından ücret karşılığında öğretmen görevlendirilmektedir. Yalnız bunlar da kalıcı olmamaktadır. Kalıcı olduğunu kabul edersek toplam 14 öğretmen birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan ilköğretim okullarında eğitim öğretim vermektedir. Bu durum temel alınırca bu okullarda öğretmen başına yaklaşık 22 öğrenci düşmektedir.

Tablo-11. Çivril İlçesi İlköğretim Öğrencilerinin Dağılımı

İLKÖĞRETİM OKULLARI	OKUL ÖNCESİ	İLKÖĞRETİM		TAŞ. ÖĞR. SAYISI		TOP.	DERSLİK	ŞUBE
		KIZ	ERK	KIZ	ERK			
30 Ağustos İÖO (Merk.)	17	186	206	-	-	392	29	18
75. Yıl İÖO (Merk.)	10	8	18	123	151	300	11	9
Cumhuriyet İÖO (Merk.)	14	107	123	-	-	230	11	10
Nevişet Kamer İÖO(Merk.)	30	178	160	-	-	338	23	11
İsmail Özcan İÖO (Merk.)	16	233	242	-	-	475	25	24
Kadir Kameroğlu İÖO(Mer)	23	265	286	-	-	551	18	18
Rasime Kameroğlu İÖO(Mer.)	20	93	135	-	-	228	12	8
Kızılcaşöğüt İÖO	21	158	176	66	75	475	16	15
Çıtak İÖO	-	118	104	-	-	22	9	10
Çıtak M.K. Atatürk İÖO	0	142	179	79	69	469	21	17
Kıralan İÖO	13	336	331	-	-	61	13	17
Emirhisar İÖO	17	116	137	63	64	380	18	16
Gümüşsu İÖO	17	91	99	130	162	482	25	18
Işıklı İÖO	13	69	64	87	108	328	13	13
Gürpınar İstiklal İÖO	-	80	63	48	43	225	12	8
Gürpınar Atatürk İÖO	32	157	170	-	-	327	13	12
Irgılı İÖO	36	195	185	41	34	455	9	18
Karabedirler İÖO	14	75	74	-	-	149	15	9
Karayahşiler İÖO	28	134	121	62	32	349	10	9
Kocayaka İÖO	-	38	55	-	-	93	9	8
Özdemirci İÖO	-	225	217	37	43	522	16	17
Yeşilyaka İÖO	17	81	104	-	-	185	9	9
Koçak BİS İÖO	15	19	21	-	-	40	3	3
Yahyalı BİS İÖO	-	23	20	-	-	43	2	3
İğdir BİS İÖO	15	9	6	-	-	15	1	3
Beydilli BİS İÖO	15	9	17	-	-	27	2	3
Beyköy BİS İÖO	-	23	22	-	-	45	2	3
Cabar BİS İÖO	0	11	12	-	-	23	3	3
Karahacılı BİS İÖO	-	6	6	-	-	12	1	1
Reşadiye BİS İÖO	-	9	20	-	-	29	2	2
Yamanlar BİS İÖO	-	9	4	-	-	13	3	1
Tekke BİS İÖO	-	17	12	-	-	29	2	1
Sarılar BİS İÖO	-	7	10	-	-	17	2	1
Süngüllü BİS İÖO	-	13	9	-	-	22	3	1
Kıralan Fatih İÖO	-						11	8
TOPLAM	383					8156	381	321

Kaynak: İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü 2006–2007 Sayısal Verilerinden Derlenmiştir.

İlçede eğitim-öğretim faaliyeti veren 9 lise ve dengi okullarda, 2313 öğrenci vardır. Bunların 1021'i kız, 1292'si ise erkektir. Yani orta öğretim öğrencilerinin %44,1'i kızlardan, %55,9'u da erkeklerden oluşmaktadır. Bu cinsiyet dağılımındaki bu dengesizliğin nedeni kız çocuklarının ortaöğretime henüz yeterince gönderilmemesi oluşturmaktadır. Bu öğrenciler 187 öğretmen ile eğitim-öğretim görmektedirler. Bunu oranladığımızda ise yaklaşık olarak 13 öğrenciye bir öğretmen düşmekte olduğunu görürüz. 1 öğretmene 13 öğrencinin düşmesinin olumlu sonuçlar doğuracağını düşünürsek biraz yanılmış oluruz. Çünkü başarının bir üst eğitim kurumuna devamı ile ölçüldüğünü varsayarsak, ilçe ÖSS başarısının da %8'lerde olduğu görürüz(ÖSYM 2004). Yine ÖSYM'nin verilerinde edinilen genel kaniya göre ilçedeki ortaöğretim başarısının çok da yüksek olmadığı anlaşılır.

İlçede 650 öğrenci sayısı ile en kalabalık ortaöğretim kurumunu Çivril Lisesi oluşturur. Irgıllı ve Gümüşsu Kasabaları dışındaki yerleşim yerlerindeki öğrencilerden mesleki liselere devam etmeyen bütün öğrenciler bu okulda toplanmıştır. Bu öğrencilerin 369'u kız, 281'i erkeklerden oluşmaktadır. Erkek öğrencilerin sayısının az olmasındaki temel sebep, bu öğrencilerin ara eleman olarak meslek sahibi olmayı hedeflediklerinden Endüstri Meslek Lisesi'ni tercih etmeleri yatmaktadır. Bu 650 öğrenciye 35 öğretmen eğitim-öğretim vermektedir. Yani Çivril Lisesi'nde öğretmen başına yaklaşık 18 öğrenci düşmektedir. Bu öğrencilerin %90'ını Çivril İlçesi'nden %10'u ise çevre il ve ilçelerden gelen öğrencilerden oluşmaktadır.

Çivril Lisesi'ni öğrenci yoğunluğu bakımından 335 öğrencisiyle Keriman Kamer Ticaret ve Anadolu Ticaret Meslek Lisesi takip eder. Bu öğrencilerin 109'u kız, 226'sı erkektir. Çivril Lisesi'ne göre erkek öğrenci sayısının kız öğrenci sayısına oranının fazla olmasında yine erkek öğrencilerin ortaöğretimden sonra meslek sahibi olması gerektiği düşüncesi yatmaktadır. Bu öğrencilere 24 öğretmen eğitim-öğretim vermektedir. Öğretmen başına yaklaşık 14 öğrenci düşmektedir. Okul yatılı eğitim veren okullardan değildir. Öğrencilerin %80'e yakını Çivril İlçesi'nden %20'ye yakını ise çevre ilçelerden gelen öğrencilerden oluşmaktadır.

İlçenin kalabalık nüfuslu diğer okulu, 311 öğrencisi ile Emine Özcan Anadolu Lisesi'dir. Bu öğrencilerin 169'u kız, 142'si erkektir. Bu okulda da Çivril Lisesi gibi kız öğrenci sayısı erkek öğrenci sayısına göre fazladır. Okulda 23 öğretmen hizmet vermektedir. Bu okulda da yaklaşık 14 öğrenciye bir öğretmen düşmektedir. Okuldaki öğrencilerin %90'a yakını ilçeden, %10'a yakını ise çevre ilçelerden gelmiştir.

İlçede mesleki eğitim veren bir diğer okul olan Endüstri Meslek Lisesi'dir ve 265 öğrenciye sahiptir. Bu öğrencilerin 2'si kız, 263'ü erkektir. Bu iki cinsiyetin dağılımındaki

farkın temelinde yukarıda da belirttiğimiz gibi erkek çocukların hemen meslek sahibi olmasının istenmesi yatmaktadır. Zaten Endüstri Meslek Lisesi'ndeki bölümler daha çok erkek öğrencilere yöneliktir. Ayrıca ilköğretimde başarısız olan kız çocukları okutulmamakta, başarısız olan erkek çocukları ise en azından bir meslek öğrensin düşüncesi ile Endüstri Meslek Lisesi'ne gönderilmektedir. Bu lisede 26 öğretmen görev yapmaktadır. Dolayısıyla yaklaşık 10 öğrenciye 1 öğretmen düşmektedir. Mesleki derslerin çeşitliliği ile öğretmen sayısının fazla olması, diğer okullara göre bu oranı düşüren temel sebeptir.

246 öğrenciye sahip olan Şevkiye Özel Anadolu Öğretmen Lisesi Çivril İlçesi'nin ÖSS başarısı en yüksek olan okuludur. 246 öğrencinin 106'sı kız, 140'ı erkek öğrenciden oluşmaktadır. Okulun öğretmen kadrosu ise 22'dir. Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı yaklaşık 12'dir. Gerek öğretmen başına düşen öğrenci sayısının az olması, gerek okulun fiziki imkânlarının yüksek olması, gerekse bu öğrencilerin ilköğretimden sonra OKS' de üstün başarı göstererek bu okulu gelmesi okulun ÖSS başarısını artırmaktadır.

İlçede faaliyet gösteren İmam Hatip ve Anadolu İmam Hatip Lisesi, 71'i kız, 159'u erkek olmak üzere toplam 230 öğrenciye sahiptir. Okulda 24 öğretmen çalışmaktadır. Öğretmen başına yaklaşık 10 öğrenci düşmektedir. Öğretmen başına düşen öğrenci sayısının diğer okullara oranla az olması bu okul mezunlarının ÖSS başarılarının yüksek olacağını düşündürse de, katsayı hesaplamalarındaki düzenlemeler bu ihtimali düşürmektedir. Bu sebepten öğrencilerin bahsedilen okulları tercih etme durumları geçen yıllara göre düşüş göstermektedir.

İlçede karma eğitim vermeyen tek okul olan Kadir Kameroğlu Kız Meslek Lisesi, 121 kız öğrenciye hizmet vermektedir. 13 öğretmenin görev yaptığı okulda, öğretmen başına yaklaşık 10 öğrenci düşmektedir. Özellikle kırsal kesimin kız öğrencileri bu okulun çocuk gelişimi bölümünü tercih etmektedirler. Bunun temelinde anaokulu öğretmeni olabilme düşüncesi yatmaktadır.

İlçe merkezinde yer almayan ortaöğretim kurumlarından olan Irgılı Lisesi 82 öğrenciye sahiptir. Bu öğrencilerin 48'i kız, 34'ü erkektir. Okulun öğrencileri Irgılı Kasabası başta olmak üzere, Tekke Köyü, Sundurlu Köyü ve Beyköy'den toplanmaktadır. İsmi geçen bu yerleşim yerlerindeki ortaöğretim öğrencilerinden bazıları okulun imkanlarının yetersiz olduğunu düşündüklerinden eğitim için Çivril Lisesi'ne günü birlik gidip gelerek eğitim-öğretimlerine devam etmektedirler. Okulda 7 öğretmen görev almaktadır. Yani öğretmen başına yaklaşık 12 öğrenci düşmektedir.

İlçe merkezinde yer almayan diğer ortaöğretim kurumu olan Gümüşsu Derviş Ali-Mehmet Ceylan Lisesi, 73 öğrenciye sahiptir. Bu öğrencilerin 26'sı kız, 47'si ise erkektir. Kız

öğrenci sayısının erkek öğrenci sayısına oranla düşük olması akla kız öğrencilerin ortaöğretime gönderilmediği gibi bir durum getirmemelidir. Çünkü yukarda da bahsettiğimiz gibi özellikle bu kasabanın kız öğrencileri Kız Meslek Lisesi'ne gönderilmektedir.

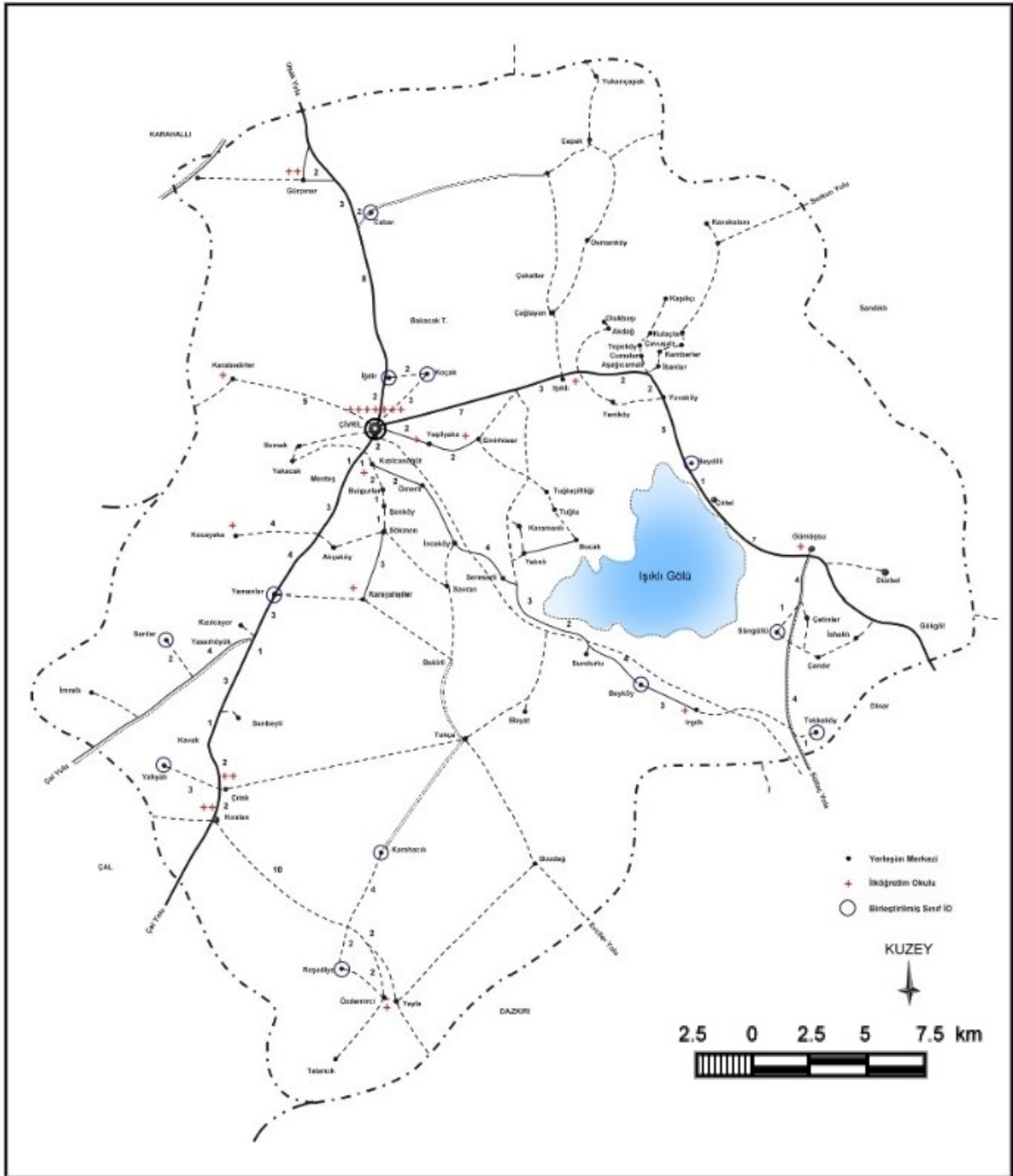
Okulların cinsiyet dağılımına göre öğrenci sayılarını ve öğretmen sayıları ile derslik ve şube sayılarını aşağıdaki tabloda daha sistemli olarak gösterilmiştir. (Tablo 12)

Tablo-12. Çivril İlçesi Ortaöğretim Öğrenci-Derslik-Şube Dağılımı

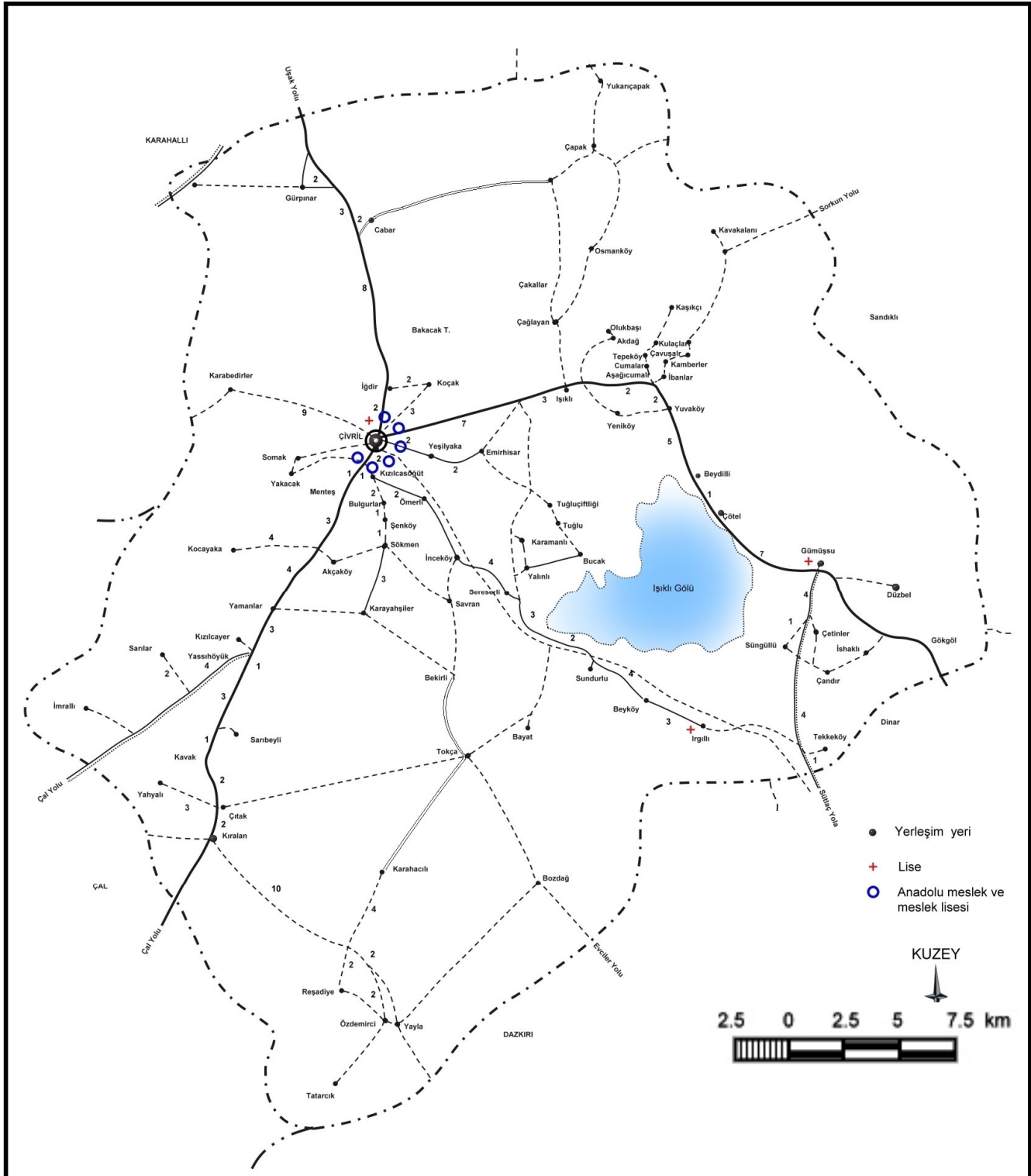
Okulun Adı	Öğrenci Sayısı		Toplam	Derslik Sayısı	Şube Sayısı
	Kız	Erkek			
Çivril Lisesi	369	281	650	28	28
Irgıllı Lisesi	48	34	82	5	5
Gümüşsu Derviş Ali-Mehmet Ceylan Lisesi	26	47	73	8	4
Kadir Kameroğlu Kız Meslek Lisesi	121	0	121	5	7
Endüstri Meslek Lisesi	2	263	265	11	16
Keriman Kamer Tic. Ve Anad. Tic. Mes. Lisesi	109	226	335	12	12
Emine Özcan Anadolu Lisesi	169	142	311	13	13
Şevkiye Özel Anadolu Öğretmen Lisesi	106	140	246	9	9
İmam Hatip ve Anadolu İmam Hatip Lisesi	71	159	230	12	12
TOPLAM	1021	1292	2313	103	106

Kaynak: İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü 2006–2007 Sayısal Verilerinden Derlenmiştir.

Harita-2. Çivril İlçesi İlköğretim Okulları Dağılım Haritası

Harita-3. Çivril İlçesi Ortaöğretim Okulları Haritası

2. MESLEKİ YAYGIN EĞİTİM ÖĞRENCİLERİNİN PROFİLİ

2.1. ÇIRAKLIK EĞİTİM MERKEZİ ÖĞRENCİLERİNİN PROFİLİ

1990–1991 eğitim-öğretim yılından bu yana ilçede hizmet veren Çivril Çıraklık Eğitim Merkezi, kalfalık, ustalık ve usta öğreticilik belgesi vermektedir. 2006 yılında 38 kalfalık, 284 ustalık, 56 tanede usta öğreticilik belgesi vermiştir. 38 tane kalfalık belgesi alan öğrencilerin tamamı merkeze devam edip de belgeye hak kazanan öğrencilerden oluşur. Ustalık belgesi alan 284 kişinin ise sadece 28 tanesi merkeze devam edip belge alırken 55 kişi endüstri meslek lisesi mezunu olduğundan tek sınavla belgeye hak kazanmışlardır. Geriye kalan kişiler ise belirli bir süredir o işi yaptığından, bazı sınavlara tabi tutulmak koşulu ile ustalık belgesi alabilmişlerdir. Usta öğreticilik belgesi için merkezde verilen herhangi bir ders yoktur. Ustalık belgesi almış kişiler kanuni yeterliliği sağladıktan sonra usta öğreticilik belgesi için müracaat etmektedirler. Yapılan sınavlardan başarılı olan 56 kişiye de usta öğreticilik belgesi verilmiştir.

2005–2006 eğitim öğretim yılında merkeze devam eden öğrenci sayısı 137'dir. Bunların 95 tanesi kalfalık için, 42 tanesi ise ustalık belgesi için merkeze devam etmektedir.

Endüstri Meslek Lisesi mezunu kişiler ortak beceri derslerinden (Türkçe, Matematik) muaf olarak eğitimlerine devam etmektedirler. Endüstri Meslek Lisesi mezunu olmayanlar ise ortak beceri dersleri ile birlikte meslekleriyle ilgili temel dersleri almaktadırlar. Merkezdeki öğrenciler, kalfalık için 3 yıl, ustalık için ise kalfalığın üstüne 2 yıl eğitim alarak bu belgelere sahip olabilmektedirler.

2.2. HALKEĞİTİM MERKEZİ ÖĞRENCİLERİNİN PROFİLİ

Çivril İlçesi'nde yaygın eğitimin temel unsurlarından olan Halkeğitim Merkezi, ilçede çeşitli alanlarda bütün yaş guruplarına hizmet vermeye çalışmaktadır. Kısıtlı imkan ve kadrosu ile çalışmalarını yürüten merkez, ilçe halkının ihtiyaç duyduğu alanlarda 2006–2007 eğitim öğretim yılında toplam da 34 kurs açmıştır. Bu kursların 15 tanesi meslek kursu, 17 tanesi sosyal-kültürel kurs, 2 tanesi ise okuma-yazma kursudur. Meslek kurslarının içinde, bilgisayar işletmenliği, kalorifercilik, ağaç budamacılığı, biçki dikiş, el sanatları, giyim, nakış vb. kursları yer almıştır. Sosyal kültürel kursların içinde ise avcı eğitimi, halk oyunları, İngilizce, OKS ve ÖSS hazırlık kursları, aerobik kursları yer almaktadır. Bu kursların yanında 2 tane de okuma yazma kursu açılmıştır. Okuma yazma kursları Kızılcasöğüt ve Gürpınar

Kasabalarında açılmıştır. Diğer kurslar ise ilçe merkezi başta olmak üzere diğer kasaba merkezlerinde açılmıştır. Köy yerleşmelerinde herhangi bir kurs açılmamıştır. Bu anlamda Halkeğitim merkezinin faaliyetlerinin kırsal yerleşmelere yayılmadığını söylemek doğru olacaktır. Bunun sebebini ise kırsal yerleşmelerde açılacak kurslarda eğitim verecek kişilerin bulunamaması oluşturmaktadır. Ayrıca Halkeğitim merkezinin yeni bir kurs açabilmesi için gerekli olan 10 öğrenci sayısına kırsal yerleşmelerde ulaşamaması da bir başka nedeni oluşturmaktadır.

2006–2007 eğitim öğretim yılında Halkeğitim merkezinin açtığı 34 kursa 617’si kadın, 841’i de erkek olmak üzere 1458 kişi katılmıştır. Bu kişilerin 884 tanesi katıldıkları kursta devam sağlamış ve belge almaya hak kazanmıştır. Belge alan kişilerin 448’i kadın 436’sı erkektir. Müracaatlarda erkek sayısının kadın sayısına göre fazla olmasına karşın belge almaya hak kazanan kişilerden, kadınlardaki oran erkeklerdeki orana göre yüksektir. Kursa başlayan kadınlar istikrar sergileyerek %72,6’sı belge almaya hak kazanmıştır. Kursa başlayan erkeklerin ise %51,8’i kursu tamamlayıp belge almaya hak kazanmışlardır.

Halkeğitim merkezi tarafından açılan 34 kursta, 2 öğretmen, 3 usta öğretici ve 65 uzman olmak üzere 70 kişi eğitim vermiştir. Belge almaya hak kazanan kişilerin sayısını baz alırsak, öğretmen başına 8 öğrenci düşmektedir ki bu oran ilçe milli eğitimin okullarında öğretmen başına düşen öğrenci sayısına göre oldukça iyidir.

Tablo-13. Çivril İlçesi’nde 2006–2007 Eğitim Öğretim Yılında Açılan Ve Sona Eren Kurslar

KURSun TÜRÜ	AÇILAN KURS SAYISI	KURSA KATILAN			BELGE ALAN			KURSTA GÖREV ALAN			
		K	E	T	K	E	T	Kurs Öğr.	Kad.Us.Öğr.	Sig.Us.Öğr.	Uzman
Meslek Kursları	15	125	203	328	127	183	310			3	22
Sosyal kültürel kurslar	17	476	638	1114	293	253	546	0		0	43
Okuma-yazma kursları	2	16		16	28		28	2	0	0	0
Toplam	34	617	841	1458	448	436	884	2	0	3	65

Kaynak: Çivril Halkeğitim Merkezi 2006–2007 Sayısal Verilerinden Derlenmiştir.

İlçede 1979–1980 eğitim öğretim yılından bu yana hizmet veren merkeze toplam 8504 kişi kurs görmek için başvurmuştur. Bu kişilerin 6972’si kursu başarı ile tamamlayarak belge almışlardır. Kursa katılan öğrencilerin yıllara, cinsiyet durumlarına göre ve mezuniyet durumlarına göre dağılımını aşağıdaki tabloda ayrıntılı olarak verilmiştir (Tablo 14).

Tablo-14. Çivril İlçesi Halk Eğitim Merkezinin Açmış Olduğu Kursların Yıllara Göre Durumu

Öğretim Yılı	Baş.Kursiyer			Bit.Kursiyer		
	E	K	T	E	K	T
1979-1980			0		74	74
1980-1981	110	404	514	97	369	466
1981-1982	24	161	185	21	151	172
1982-1983	12	188	200			0
1983-1984			0			0
1984-1985			0			0
1985-1986			0			0
1986-1987			0			0
1987-1988			0			0
1988-1989			0			0
1989-1990			0			0
1990-1991	59	223	282	52	215	267
1991-1992	140	323	463	123	285	408
1992-1993	181	489	670	61	380	441
1993-1994	180	626	806	149	531	680
1994-1995	6	434	440	6	399	405
1995-1996	32	332	364	32	285	317
1996-1997	85	491	576	65	434	499
1997-1998	73	366	439	67	277	344
1998-1999	111	65	176	53	47	100
1999-2000	38	313	351	55	204	259
2000-2001	85	69	154	53	42	95
2001-2002	1000	274	1274	974	166	1140
2002-2003	196	272	468	133	171	304
2003-2004	260	289	549	246	221	467
2004-2005	273	303	576	271	235	506
2005-2006	841	617	1458	436	448	884
TOPLAM	2915	5589	8504	2458	4514	6972

Kaynak: Çivril Halk Eğitim Merkezi Sayısal Verilerinden Derlenmiştir.

3. YÜKSEKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN PROFİLİ

2000-2001 eğitim öğretim yılında Çivril İlçesi'nde Pamukkale Üniversitesi'ne bağlı Çivril Meslek Yüksek Okulu eğitim öğretime açılmıştır.

Toplam 10 akademisyenle faaliyet gösteren meslek yüksekokulundaki bu akademisyenlerin, 1'i yardımcı doçent ünvanına sahiptir ve aynı zamanda yüksekokulun müdürüdür. Bununla birlikte 8 kadrolu öğretim görevlisi ve 1 tane de Anadolu Öğretmen Lisesi'nden görevlendirmeye gelen Türk Dili öğretmeni mevcuttur. Bu akademisyenlerden

yüksek okul müdürü Denizli’de, diğerleri ise Çivril’de ikamet etmektedir. Bunlardan da 3 tanesi yerleşke bünyesindeki lojmanlarda ikamet etmektedir.

Bu eğitim öğretim yılında 80 kız öğrenci üniversite yerleşkesi içerisindeki yurttan barınmaktadır. Diğer öğrenciler ise ya ailelerinin yanında ya özel yurtlarda ya da kendilerinin kiraladıkları evlerde ikamet etmektedirler.

Çivril Meslek Yüksek Okulu’nda 2006–2007 eğitim öğretim yılında kayıtlı 536 öğrenci mevcuttur. Bu öğrenciler, **muhasabe** birinci ve ikinci öğretim, **işletme** birinci ve ikinci öğretim, bu yıl yeni açılan **dış ticaret** bölümü birinci ikinci öğretim ile akademisyen ve materyal eksikliğinden Denizli merkez kampüse taşınan **bilgisayar teknolojisi ve programlama** bölümlerinde tahsil görmektedirler. Bu öğrencilerin toplamda 386’sı aktif olarak eğitim öğretime devam etmektedir. Meslek Yüksek Okulu’na kayıtlı öğrencilerin bölüm, sınıf ve cinsiyet bazında dağılımı aşağıdaki tabloda ayrıntılı olarak verilmiştir. (Tablo 15)

Tablo–15. Çivril Meslek Yüksekokulu Öğrenci Sayıları

BÖLÜM ADI	1.SINIF			2.SINIF			TOPLAM		
	KIZ	ERKEK	TOPLAM	KIZ	ERKEK	TOPLAM	KIZ	ERKEK	TOPLAM
MUHASEBE (NÖ)	18	29	47	29	31	60	47	60	107
MUHASEBE (İÖ)	20	29	49	25	22	47	45	51	96
İŞLETME (NÖ)	24	24	48	27	35	62	51	59	110
İŞLETME (İÖ)	22	25	47	31	29	60	53	54	107
BİLG.TEK.VE PROG.				19	39	58	19	39	58
DIŞ TİCARET (NÖ)	9	19	28				9	19	28
DIŞ TİCARET (İÖ)	19	11	30				19	11	30
NORMAL ÖGR. TOP.	51	72	123	75	105	180	126	177	303
İKİNCİ ÖGR. TOP.	61	65	126	56	51	107	117	116	233
GENEL TOPLAM	112	137	249	131	156	287	243	293	536

Kaynak: Çivril Meslek Yüksekokulu 2006–2007 verilerinden derlenmiştir.

Yüksekokul 2007–2008 eğitim öğretim yılında 2000 öğrenci potansiyeline ulaşmayı hedeflemektedir. Bunun için gereken alt yapı çalışmalarını Çivrilli işadamı Atasay Kamer üstlenmiş ve girişimlere başlanmıştır. Böylelikle 300 öğrencili karma yurt binası ve kültür merkezi inşasının da başlatılması hedeflenmektedir.

4. COĞRAFYANIN ÖĞRENCİ PROFİLİNE ETKİSİ

İlçenin eğitim profilini çıkarttıktan sonra, bu öğrencilerin karşılaştıkları güçlükleri coğrafyayla harmanlayarak irdelemeye çalıştık. Gerek okulları ziyaret esnasında yapılan gözlemlerden gerek muhtarlarla ve yerleşim yeri ahalisi ile yapılan görüşmelerden, gerekse

öğrencilere random örnekleme ile uygulanan görüşme sorularından çıkartılan varsayımlara göre öğrencilerin karşılaştıkları güçlükler belirli çerçevelere oturtulmaya çalışılmıştır. Öğrenci sorunları sınıflama yapılarak aktarılmıştır. Buna göre yukarıda yapılan başlık sınıflandırılması esas alınmıştır.

Önce ilköğretim öğrencilerinin coğrafyaya ilişkin sorunları üzerinde duracağız. İlçede eğitim gören 8156 ilköğretim öğrencisi benzer sıkıntılarla karşı karşıyadır. Temelde yaşanan en büyük sıkıntı taşınmalı eğitimden kaynaklanmaktadır. Her ne kadar taşınmalı eğitim başlığında bu konuya ayrıntılı değinilecek olsa da konu ile ilgisi nedeniyle burada da kısaca ele alınacaktır. Taşınmalı eğitimin öğrencilerin üzerindeki etkilerini; yol yorgunluğu, yemek sıkıntısı, aileye uzak olma, sabahları daha erken uyanmak zorunda kalma ve akşamüzeri eve daha geç ulaşma şeklinde sınıflandırabiliriz. Yaşanan bütün bu sıkıntılar muhakkak ki coğrafyadan bağımsız konular değildir. Taşınmalı eğitime tabi olmayan ilköğretim öğrencilerinin yaşadıkları en büyük sıkıntıların başında ailenin eğitime verdiği önemin yetersiz olması gelir. 180 öğrenciye uygulanan öğrenci görüşme sorularından 5.soruya verilen cevaplar doğrultusunda bu kanıya varılmıştır. Muhakkak ki taşınmalı eğitime tabi öğrenciler içinde bu durum ciddi bir sıkıntıdır. Ailenin eğitime verdiği önem muhakkak ki coğrafi şartlarla bire bir ilişkilidir. Bazı kırsal yerleşmelerde sosyo-ekonomik durum beklenenin dışında eğitimi olumlu etkilemiş ya da bu durumun tam tersi bir olguyu doğurmuştur. Yani yerleşmenin coğrafi özellikleri temel alınarak o yerin eğitim seviyesi hakkında tespitlerde bulunmak bizi bazen yanıltıcı olabilmektedir. Nitekim ilköğretim öğrencilerinin yaşadıkları sıkıntılar yerleşmenin coğrafi özelliklerinden bağımsız da olabilmektedir.

Öğrencilerin yaşadığı bir diğer önemli sorun da yeterli kaynak ve materyale ulaşamamalarıdır. Öğrenciler kaynak kitap konusunda okul kütüphaneleri dışında ilçe merkezinde faaliyet gösteren halk kütüphanesinden yararlanmak durumundadırlar. İlçe merkezi dışında ikamet eden öğrencilerin hafta içi halk kütüphanesinden yararlanmaları süre açısından sıkıntı doğurmaktadır. Hafta sonu ise öğrencilerin mevsime göre tarımsal işlerde çalıştırılıyor olması, değişik kaynaklardan yararlanmalarını güçleştiren durumlardır.

Bir diğer sıkıntı da yeni müfredatın yerleşim yerlerinde uygulanabilirlik düzeyinin düşük olmasıdır. Yine 180 öğrenciye uygulanan öğrenci sorunları üzerine görüşme sorularından 2. soruya verilen cevaba göre, 180 öğrencinin 120 kadarı gerekli araç gerece ulaşamadıklarını dile getirmişlerdir. Bu durum öğretmenler ve öğrenciler açısından ortak sorundur. Ünitelerde yer alan konulardaki çalışmaların bazılarının uygulanması öğrenciler açısından imkansızdır. Örneğin internet erişiminin olmadığı yerleşim yerlerinde ünitelerde yer alan bu etkinlikler verimli olarak işlenmeden geçilmektedir.

Ayrıca kırsal yerleşmelerdeki öğrencilerin değindiği bir diğer sorun da; yerleşim yerlerinde oyun parklarının olmayışıdır. Öğrencilerin ders dışı zamanlarda dinlenmek ve oyun oynamak için yerleşim yerlerinde oyun sahalarının olmaması önemli bir eksikliklerdir. Özellikle spora yönelik tesislerin vücut ve ruh sağlığı bakımından önemi büyüktür. Bununla birlikte ilçedeki 58 köyün %80'inde internet erişimi sağlayan kafeler bulunmaktadır. Bu ise öğrencilerde bilgisayar oyunları ve internet bağımlılığı yapmaktadır.(öğrenci sorunları görüşme formu soruları 4. soru)

Öğrencilerin coğrafyaya ilişkin temel sorunlarından biri de; tarım işçisi olarak çalıştırılmalarıdır. Öğrenciler okul dışındaki vakitlerinde gerek kendi ailelerinin tarım işlerinde gerekse, yevmiye usulü başkalarının işlerinde çalışmaktadırlar. Özellikle ilköğretim 8. sınıf öğrencileri yetişkin oldukları düşünöldüğünden ailesi tarafından çeşitli işlerde çalıştırılmaktadır. Elma hasat dönemi olan eylöl-ekim aylarında kırsal yerleşmelerdeki öğrencilerin okula devam durumlarında belirgin düşüşler yaşanmaktadır. Bu durum da tahmin edileceği gibi okul başarısını düşürmektedir. Bu olaya en fazla Gürpınar Kasabası ilköğretim okulu ve Karabedirler İlköğretim Okulu öğrencilerinde rastlanmıştır. Nedeni ise söz konusu yerleşim yerlerinde ekonomik durumun zayıf olmasıdır. Bununla birlikte ekonomik durumun daha iyi olduğu Karayahşiler Köyü, Yeşilyaka Köyü ve Emirhisar Kasabası'nda ise öğrenciler hasat dönemlerinde ailelerinin arazi işlerinde çalıştırıldığından okula gönderilmektedirler. Kırsal yerleşmelerdeki öğrencilerin bu şekilde gerek tarım işçisi olarak çalıştırılmaları gerekse evdeki diğer birçok işte görev almaları onların okul başarılarını olumsuz yönde etkilemektedir. Öğrenciler okuldan geldiklerinde dinlenme ve ders çalışma zamanlarında ev işleriyle uğraşmak zorunda kalmaktadırlar. Bir de Denizli il merkezine yakın olan Çıtak-Kıralan Kasabaları'nda özellikle kız öğrenciler hafta sonları hatta bazı dönemler hafta içinde aileleri tarafından Denizli'deki tekstil fabrikalarına çalıştırılmaya götürölmektedirler. Zaten bu kasabalardaki öğrencilerin ortaöğretim kurumlarına devam durumları da oldukça düşüktür. İşte bunun nedeninde öğrencilerin aile ekonomisine katkı için çalıştırılmaları yatmaktadır. Özellikle Kıralan Kasabası'nda kız çocuklarının ortaöğretim kurumlarına devamı geçmiş yıllarda oldukça düşüktür, yalnız yeni okul müdürü ve öğretmenlerin kişisel çabaları ile bu durum bir nebze aşılmıştır. Bir de Gürpınar Kasabası'nda kız çocukları evlendirilerek Avrupa'ya gönderilmek istendiğinden bir üst eğitim kurumuna gönderilmemektedir. Yeşilyaka Köyü'nde de erken yaşta evlendirme durumu göröldüğünden kız çocukları bir üst eğitim kurumuna devam etmemektedirler. Tabi ki bu olgu bütün kız çocuklarında değil, toplamın %10'unu kadar görölmektedir. Merkez okullarda eğitim gören öğrencilerin ekonomik nedenlerle okuldan alıkonulmaları gibi bir sıkıntıyla karşılaşmadıkları saptanmıştır.

Kırsal yerleşmelerdeki öğrencilerin yaşadıkları bir diğer sıkıntı da, yerleşme yerlerinde altyapının ve kanalizasyon eksikliğinin yaşanmasıdır. Öğrenciler özellikle kış aylarında okula gidip gelirken zorluk yaşadıklarından ilk derslere geç kaldıkları saptanmıştır. Bununla birlikte bulaşıcı hastalıkların bu tür ortamlarda daha kolay yayılması öğrencilerin daha kolay hasta olmasına ve başarı ile devam durumlarının olumsuz etkilenmesine yol açtığı tespit edilmiştir.

Ortaöğretim ve yükseköğretim öğrencilerinin coğrafyaya ilişkin sorunları irdelendiğinde, yaşanan sıkıntıların birçoğunun beşeri coğrafyadan kaynaklandığı kanısına ulaşılmıştır. Bu yaş gurubundaki öğrenciler, pedagojik olarak kimlik edinme döneminde olduklarından yaşanan sıkıntıların sosyal boyutu göz ardı edilemeyecek kadar önemlidir. Soysu-Kültürel durumu kuşkusuz beşeri coğrafyadan ayırt etmek mümkün değildir. Bu eğitim düzeyindeki öğrenciler kendilerini mutlu edebilecek, geliştirebilecek, gelecekları için yararı olacak koşulların yoksunluğundan yakınmaktadırlar. Bu guruptaki öğrencilerin temel sorunlarını sosyal ve kültürel çevrenin eğitim üzerindeki olumsuz etkisi oluşturur. İlçe merkezinin kentsel özellikler açısından yetersiz olması, bu duruma temel neden olarak gösterilmektedir(öğrenci sorunları üzerine görüşme sorularından 5. soruya verilen cevaplardan yola çıkılarak bu kaniya ulaşılmıştır).

Irgılı ve Gümüşsu Kasabası liselerinde eğitim gören ortaöğretim öğrencileri ise imkanlarının kısıtlı olması nedeniyle ÖSS başarılarının düşük olduğunu ileri sürmektedirler. Bunun temelinde ise branş öğretmeni yetersizliği yer almaktadır.

Yükseköğretim öğrencileri ise meslek yüksekokulunun ilçe merkezine 3 km uzaklıkta olduğunu belirterek ulaşımda sıkıntı yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Ulaşımda yaşanan bu sıkıntının öğrencilerin sağlık ve eğitim durumlarını olumsuz etkilediği belirtilmiştir.

IV. BÖLÜM

ÇİVRİL İLÇESİ OKULLARINDA ÖĞRETMEN PROFİLİ

1. ÇİVRİL İLÇESİ ÖĞRETMEN PROFİLİ

Çivril İlçesi ilköğretim okullarında 308 öğretmen görev yapmaktadır. Bu öğretmenlerin 115'i ilçe merkezinde, 152'si de kasaba okullarında çalışmaktadır. Geriye kalan 41 öğretmen ise köy okullarında görev yapmaktadır. Bu 41 öğretmenin de 10 tanesi birleştirilmiş sınıf ilköğretim okullarında görev yapmaktadır.

Kadrolu 308 öğretmenin yanında ilçede öğretmen sayısı yeterli gelmediği için, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından görevlendirilen 34 kısmi zamanlı öğretmen çalışmaktadır. Bunlardan 10'u İngilizce öğretmenliği, 10'u bilgisayar öğretmenliği, geriye kalan 14'ü ise Türkçe, Matematik ve Sınıf öğretmenliği yapmaktadırlar. Bilgisayar öğretmeni olarak çalışan öğretmenlerin 10 tanesi meslek yüksek okullarının bilgisayar programcılığı bölümünden mezunlardır. Yani öğretmenlik yeterliliklerine sahip değildirler. 4 tanesi ise eğitim fakültelerinin bilgisayar ve eğitim teknolojileri öğretmenliğinden mezundurlar. Yine eğitim kadrosu tamamlanamadığından 40 tane de ilçe kaymakamlığı tarafından görevlendirilmiş ders ücreti karşılığı görev yapan öğretmen çalışmaktadır. Görevlendirilen bu 40 öğretmenin, 22'si sınıf öğretmenliği, geriye kalan öğretmenler ise çeşitli branşlarda görev yapmaktadır. Sınıf öğretmeni olarak görevlendirilmiş kişilerin 1 tanesi meslek yüksekokulunun alçı dekorasyon bölümünden mezundur. Diğerleri eğitim fakültesi mezunu olmakla birlikte, tamamı sınıf öğretmenliği bölümünden mezun değildir. Açıkların kapatılamaması neticesinde ilçe milli eğitim müdürlüğünün inisiyatifini doğrultusunda uygun görülen kişiler uygun bölümlere görevlendirilmiştir. Özellikle birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan ilköğretim okullarında sınıf öğretmeni sıkıntısı yaşanmaktadır. Bu okullara kadrolu öğretmen atanmamakta, sözleşmeli ya da ücret karşılığı öğretmen görevlendirilmektedir. Bu öğretmenler de kalıcı olmamaktadır. Kısa sürede sık sık öğretmen değişikliği yaşanmaktadır.

İlçede ilköğretimde görev yapan öğretmenlerin tahsil durumları incelendiğinde; eğitim fakültesi mezunlarının %80'lerde olduğu görülür. Diğerleri ise önlisans veya fakültelerin farklı bölümlerinden mezun durumdadırlar. Bu öğretmenlerin okullara dağılımı dengeli değildir(Tablo 16).

Tablo-16. Çivril İlköğretim Okulları Öğrenci Öğretmen Dağılımı

OKUL ADI		ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI
MERKEZ OKULLARI			
1	30 Ağustos İ.Ö.O.	392	20
2	Cumhuriyet İ.Ö.O.	230	9
3	Nevişet Kameronğlu İ.Ö.O.	338	17
4	Kadir Kameronğlu İ.Ö.O.	551	24
5	İsmail Özcan İ.Ö.O.	475	25
6	Rasime Kameronğlu İ.Ö.O.	228	10
7	75. Yıl İ.Ö.O.	300	10
KASABA OKULLARI			
1	Kızılcaşöğüt İ.Ö.O.	475	15
2	Çıtak İ.Ö.O.	222	7
3	Kıralan İ.Ö.O.	667	16
4	Kıralan Fatih İ.Ö.O.	0	0
5	Çıtak Mustafa Kemal Atatürk İ.Ö.O.	469	21
6	Emirhisar İ.Ö.O.	380	15
7	Gürpınar Atatürk İ.Ö.O.	327	11
8	Gürpınar İstiklal İ.Ö.O.	225	8
9	Gümüşsu İ.Ö.O.	482	18
10	Irgıllı İ.Ö.O.	455	17
11	Işıklı İ.Ö.O.	328	13
12	Özdemirci İ.Ö.O.	522	11
KÖY OKULLARI			
1	Karabedirler İ.Ö.O.	149	6
2	Karayahşiler İ.Ö.O.	349	10
3	Kocayaka İ.Ö.O.	93	6
4	Yeşilyaka İ.Ö.O.	185	9
5	Koçak B.S.İ.Ö.O.	40	2
6	Yahyalı B.S.İ.Ö.O.	43	2
7	İğdir B.S.İ.Ö.O.	15	1
8	Beydilli B.S.İ.Ö.O.	26	1
9	Beyköy B.S.İ.Ö.O.	45	1
10	Cabar B.S.İ.Ö.O.	23	1
11	Karahacılı B.S.İ.Ö.O.	12	0
12	Reşadiye B.S.İ.Ö.O.	29	0
13	Yamanlar B.S.İ.Ö.O.	13	1
14	Tekke B.S.İ.Ö.O.	29	1
15	Sarılar B.S.İ.Ö.O.	17	0
16	Süngüllü B.S.İ.Ö.O.	22	0
TOPLAM		8156	308

Kaynak: İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü 2006–2007 Sayısal Verilerinden Derlenmiştir.

Ortaöğretim okullarındaki öğretmen sayısı ise 187'dir. Bu öğretmenlerin 16 tanesi kasaba ortaöğretim kurumlarında çalışmaktadır. (Gümüşsu Derviş Ali-Mehmet Ceylan Lisesi ve Irgılı Lisesi) 171 tanesi ise ilçe merkezindeki ortaöğretim kurumlarında görev yapmaktadır.

Ortaöğretim okullarındaki öğretmen kadrosu %95 oranında sabittir. Sözleşmeli ya da ders ücreti karşılığı görevlendirilen öğretmen sayısı oldukça azdır. Görevlendirilen öğretmenler de kadrolu öğretmenin askerlik veya doğum izni gibi sebeplerden geçici izinde olmasından dolayı bu öğretmenin yerine görevlendirilmiştir.

Tablo-17. Çivril İlçesi Ortaöğretim Kurumları Öğretmen Sayıları

SIRA NO	OKUL ADI	ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI
1	Çivril Lisesi	650	39
2	Gümüşsu Derviş Ali-Mehmet Ceylan Lisesi	73	9
3	Irgılı Lisesi	82	7
4	İmam-Hatip Lisesi ve A.İ.H.L.	230	24
5	K.Kamer Tic.Mes ve A.Tic.Mes.Lisesi	335	24
6	Şevkiye Özel Anadolu Öğrt. Lisesi	246	22
7	Emine Özcan Anadolu Lisesi	311	23
8	Endüstri Meslek Lisesi	265	26
9	Kadir Kameroğlu Kız Meslek Lisesi	121	13
TOPLAM		2313	187

Kaynak: İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü 2006-2007 Sayısal Verilerinden Derlenmiştir.

2. ÖĞRETMENLERİN COĞRAFYAYA İLİŞKİN SORUNLARI

Çivril İlçesi'ndeki öğretmenlerin coğrafyaya ilişkin sorunlarının temelini ikamet durumları oluşturur. 20 kadar öğretmen Denizli il merkezinden günü birlik dersleri olduğu günlerde gidip gelmektedir. Bu öğretmenler günde 3 saat yolculuk yapmaktadırlar. Sabah erken yola çıkmakta ve akşamüzeri geç saatlerde evlerine varmaktadırlar. Bu da öğretmenlerin performanslarının düşmesine sebep olmaktadır. Bu öğretmenlerle görüşüldüğünde Denizli merkezde ikamet etmelerinin temel sebebinin eşlerinin iş durumları

olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu öğretmenler tayin haklarından yararlanıp il merkezine gidemedikleri için gününbirlik gidip gelmeyi tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Yine bu öğretmen gurubundan olup da Çivril Çıracılık Eğitim Merkezi ve Endüstri Meslek Lisesinde çalışan teknik öğretmenlerin bir kısmı da Denizli şehrinde ikamet etmekte, okula sadece derslerinin olduğu günlerde gelmektedirler. Günü birlik Denizli'den gelen öğretmenlerin birkaç tanesi ise Çivril İlçesi'nin sosyal yönlerinin yetersiz geldiği düşüncesiyle il merkezinde ikamet ettiğini belirtmiştir.

Bunların dışındaki öğretmenlerin %90'ı Çivril ilçe merkezinde ikamet etmektedirler. (öğretmen sorunları üzerine görüşme soruları formunun 1. sorusundan elde edilmiştir). İkamet yerlerini seçimlerindeki temel ölçüt, ilçe merkezindeki sosyal yaşam olduğunu belirten öğretmenler, bunun yanında görev yaptıkları yerleşim yerinde ikamet edecek ev sıkıntısı olmasının, ulaşım sıkıntısı yaşamaları ve teknolojiden uzak kalmaları gibi sebepler de ileri sürmüşlerdir. Valilik bu öğretmenlerin günü birlik çalıştıkları okullara gidip gelmelerine onay vermediği halde öğretmenler bu durumdan vazgeçmemişlerdir. Çalıştıkları kuruma gününbirlik gidip gelmeyi tercih etmektedirler.

Öğretmenlerin ikamet sorunu dışında üzerinde durdukları bir diğer sorun ise, öğrenci velileri ile aralarındaki kopukluktur. Görev yaptıkları yerleşim yeri halkının yaşam mücadelesi içinde olduğundan, ya da eğitime ve çocuklarına yeterince önem vermediklerinden okul-aile işbirliğinin zayıf olması, bu durumun da eğitim seviyesi üzerinde olumsuz sonuçlar doğurması öğretmenlerin çalışma şevkini azaltmaktadır. Bununla birlikte taşınmalı eğitim uygulaması ile farklı köylerden öğrencilerin gelmesi, bu öğrenci velilerine ulaşmanın daha zor olması ayrı bir olumsuzluktur. Yalnız okul ziyaretleri esnasında görüldüğü kadarıyla öğretmenlerin de yerleşim yeri halkı ile diyalogunun zayıf olduğu, birlikte hareket etme yetilerinin düşük olduğu ve yerleşim yeri için rehber olma misyonlarını yeterince yerine getirmedikleri tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin bir diğer sıkıntısı ise yeni müfredatın uygulanabilirlik düzeyinin okulları açısından zor durumlar doğurmasıdır. Öğretmenlerin, kendilerine düzenlenen öğretmen görüşme soruları formunun 3 ve 5. sorularına verdikleri yanıtlara göre, özellikle kırsal yerleşmelerdeki öğrencilerin kütüphanelere ve internete ulaşımının yetersiz olmasından kaynaklanan uygulama ve değerlendirme zorlukları yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenlere uygulanan mülakat sorularından 2.sine verilen cevaplara göre, bir diğer sorun da sosyal ve kültürel etkinlikler açısından Çivril İlçesi'nin yetersiz olduğudur. Buna karşılık söz konusu okulların kurumsal olarak, buldukları yerleşim yerlerine sosyal ve kültürel açıdan fazlaca bir aktivite kazandırdıklarını söylemekte zordur.

Çivril ilçesindeki okullarda çok önemli yönetim sorunları yaşanmamaktadır. Öğretmenlerin okul yönetimine ilişkin sorun olarak belirlediği maddeler şunlardır: ‘öğretmenler arasında sık sık sosyal etkinlikler düzenlenmemektedir’, ‘eğitim amaçlı toplantı ve seminerler sık sık yapılmamaktadır’ ve ‘öğretmenlere kendilerini geliştirmeleri için imkan sağlanmamaktadır (Tanrıöğen A ve diğerleri, 2001).

Öğretmenlerin coğrafyaya ilişkin sorunlarını özel olarak işleyecek olursak; Özdemirci Kasabası, Irgıllı Kasabası ve Gümüşsu Kasabası öğretmenleri, görev yaptıkları yerleşim yerinin ilçe merkezine ortalama 25 km uzaklıkta olduğunu, ulaşımın zor ve yorucu olduğunu, bu durumda çalışma şevkleri üzerinde olumsuz sonuçlar doğurduğunu belirtmişlerdir. Karabedirler Köyü öğretmenleri ise köylerinde sık sık su yetersizliği yaşanmasının eğitim öğretimde verimi düşürdüğünü ifade etmişlerdir. Ayrıca köyde internet erişiminin olmamasının öğrenciler ve öğretmenler açısından sıkıntı oluşturduğundan bahsetmişlerdir.

Yukarıda belirtilen sorunlar yanında bir de birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan okullardan Cabar Köyü ve Süngüllü Köyü Birleştirilmiş Sınıf İlköğretim Okulları haricindeki okullardaki öğretmenler, köy halkının maddi ve manevi desteğinin yetersiz olmasından ve ilçe milli eğitim müdürlüğü tarafından kendilerine yeterli ödeneğin ayrılmamasından muzdarip olduklarını belirtmişlerdir. Birleştirilmiş sınıf ilköğretim okullarından, Beyköy Birleştirilmiş Sınıf İlköğretim Okulu öğretmenlerinin çok zor şartlarda eğitim öğretim verdikleri tespit edilmiştir. Bunun sebebi ise köy halkının %80’inin göçer durumda yaşayarak mevsimlik işçi olarak yer değiştirmesinden dolayı öğrencilerin de devam konusunda hassas olmadıkları belirlenmiştir. Öğrenciler nakil evraklarını alarak ailelerinin çalışmak için gittikleri merkezlerdeki okullara devam etmekte ve daha sonra ailesi ile birlikte tekrar köylerine dönmektedirler. Dolayısıyla bir kopukluk ve eğitim seviyesinde bir düşüklük yaşanmaktadır. Birleştirilmiş sınıftan sonra bu öğrencilerin devam ettiği Irgıllı İlköğretim Okulu’na gidilerek Bey köy Birleştirilmiş Sınıf İlköğretim Okulu’ndan kendilerine gelen öğrencilerin genel durumu sorulmuştur. Irgıllı İlköğretim Okulu öğretmenleri bu öğrencilerin eğitim durumlarının oldukça düşük olduğundan, birçoğunun okuma yazma konusunda sıkıntı çektiklerinden bahsetmişlerdir. Yalnız yine Bey köy’de sürekli ikamet eden Yörük ailelerinin çocuklarında bu olumsuz durumun görülmediği öğretmenlerince vurgulanmıştır. Bu köyün öğretmenleri öğrencilerin okula devamıyla ilgili ailelerle zaman zaman olumsuzluklar yaşadıklarını da ifade etmişlerdir.

Ortaöğretim okulu öğretmenleri ise özellikle Çıtak-Kıralan Kasabası ile Kocayaka Köyü’nden gelip kendi okullarına devam eden öğrencilerde disiplin sorunları yaşadıklarından bahsetmişlerdir. Bunun temel nedeni ise adı geçen yerleşim yerlerinde toplumsal şiddetin

yüksek olmasıdır. Öyle bir sosyolojik ortamda yetişen öğrencilerin de şiddete genel olarak eğimli olmaları, okulda istenmeyen olaylar yaşanmasına neden olmaktadır.

V. BÖLÜM

ÇİVRİL İLÇESİ'NDE OKULLAŞMA DURUMU-COĞRAFYA İLİŞKİSİ

1.OKULLARIN FİZİKİ DURUMU

Çivril İlçesi okullarına fiziki durumları çerçevesinden genel bir bakış yaptığımızda; coğrafi konumu ve imkânları yeterli olan yerleşim yerlerinin diğer yeterlilikleri yanında okullarının da fiziki alt yapısının yeterli olduğudur. Tabi ki bu duruma tezatlık gösteren örnekler olacaktır. Örneğin Çivril ilçe merkezine 3 km uzaklıkta olan ve sosyo-ekonomik düzeyi bir çok kırsal yerleşmeye göre hayli yüksek olan Yeşilyaka Köyü'nde okulun fiziki imkanları oldukça yetersizdir. Atıl durumdaki binalar yıkılmaya terkedilmiş, kullanılan binalar ise bakımsız bırakılmıştır. Bunun temel nedeni olarak gerek idaresinin gerekse köy halkının ilgisizliğine bağlanabilir. Zaten köyde eğitime duyarlı olan veliler öğrencilerini eğitim-öğretim için ilçe merkezindeki okullara göndermektedirler. Bu örneğin yanında Gürpınar Kasabası merkez ilköğretim okulu olan Atatürk İlköğretim Okulu'nda da buna benzer durum görülmüştür.

Fotoğraf-2. Yeşilyaka Köyü İlköğretim Okulu'ndan Genel Bir Görünüş

Gerek ilçe milli eğitim kanalıyla okullardan derlenmiş fiziki yapıyla ilgili notlardan gerekse bizzat okullar gezilerek gerçekleştirilmiş gözlemlerden anlaşılıyor ki ilçe okullarının fiziki şartları yeterli düzeyde değildir. Aslında bunun temelinde öğretmenlerin, fiziki yapının ve materyallerin eğitim açısından ne kadar önemli olduğunu kavrayamamaları yatmamaktadır. Bütün bu olumsuzlukların yanında okulun fiziki yapısı iyileştirilmiş, materyal eksikleri büyük ölçüde giderilmiş okullar da bulunmaktadır. Bu okulların dağılımı incelendiğinde sosyo-ekonomik durumu elverişli yerleşim yerlerinde yoğunlaştığı ya da okul idarecilerinin kişisel çabaları sonucu gerçekleştiği görülmüştür.

Okullardan ilçe milli eğitim kanalıyla istenilen materyal dökümü ve fiziki yapılarıyla ilgili veriler incelendiğinde karşımıza çıkan çarpıcı bir durum da okulların ısınma problemidir. Gerçi birleştirilmiş sınıf uygulaması yapılan okullar dışında kalan büyük okullarda kaloriferli ısıtma yapılırsa da dönem dönem eğitimi aksatabilecek problemler yaşanmaktadır. Bu problemlerin başında kalorifer arızaları ve bu arıza durumlarında işleyişi yavaşlatan prosedür güçlükleri sayabiliriz. Birleştirilmiş sınıf uygulaması yapılan okullarda ise ısınma aracı olarak soba kullanılmaktadır. Soba ile ısınma çağımızda oldukça geri bir durum olmasına rağmen henüz küçük okullarda aşılammış bir olgu olarak devam etmektedir. Bazı günlerde gerek sobanın rahatsız edici kokusu gerekse ısı derecesinin ayarlanamaması eğitimi aksatacak boyutlara ulaşabilmektedir. Yine bu okullarda hizmetli kadrosu bulunmamasından dolayı soba yakma işi öğrencilere veya öğretmene kalmakta, bu da olumsuzluk yaratmaktadır.

Bir diğer durum ise okulların yangın merdiveni eksikliği gibi temel fiziki eksikliklerinin bulunmasıdır. Bu temel inşaa eksikliği sadece ilçe merkezindeki lise ve dengi okullarda değil diğer çok katlı ilköğretim okullarında da görülmektedir.

Okulların fiziki durumları ile bu okulların buldukları yerleşim yerlerinin ilçe merkezlerine uzaklığı ile ilgili bir doğru orantı kurulmuştur. Örneğin ilçe merkezine 9 kilometre uzaklıkta olan Karabedirler Köyü İlköğretim Okulu ile yine ilçe merkezine 9 kilometre uzaklıkta olan Karayahşiler Köyü İlköğretim Okulu fiziki anlamda karşılaştırıldığında paralellikler gösterir. Fakat yine aynı okulları başarı düzeyleri anlamında karşılaştırma yaptığımızda farklı durumların ortaya çıktığı görülmüştür. Buradan şöyle bir çıkartımda bulunabiliriz; okulların başarı düzeyi üzerinde şüphesiz yadsınamaz etkiye sahip olan okulların fiziki yeterlilikleri, başarı düzeyi üzerinde tek başına belirleyici bir durum değildir. Bunun yanında değinilmesi gereken bir özel durum da yukarıda ismi geçen Karabedirler Köyü İlköğretim Okulu'nda yaşanan su sıkıntısıdır. Bunun temelinde tektonik olarak köyün bir horst üzerinde yer almasından dolayı yeteri kadar su kaynağına sahip

olmaması yatmaktadır. Günlerce köye ve dolayısıyla okula su verilmediği dönemler yaşanmaktadır. Bu da okulda temizlik ve sağlık sorunlarına yol açmaktadır.

İlçe merkezine 35 km uzaklıktaki diğer üç okulda Özdemirci Kasabası, Gümüşsu Kasabası ve Irgıllı Kasabası İlköğretim Okullarıdır. Bu üç okul fiziki yeterlilik bakımından kıyaslandığında her üçü de kasaba okulu olmasına rağmen büyük eksiklikler içermektedir. Her üçünün de büyük okullar olmasına rağmen fiziki sıkıntılar yaşıyor olmasında, kasaba halkının okullara sahip çıkmaması ve okul idarelerinin devletçi mantıkla her şeyi devletten beklemeleri etkili olmuştur denilebilir.

Yol üstü yerleşim yeri olan ve peş peşe sıralanmış Çıtak ve Kırılan Kasabaları'ndaki okulların fiziki durumlarının yetersiz olduğu görülmüştür. Okul binaları bakım ve onarıma ihtiyaç duymaktadır. Sadece Kırılan Kasabası'na yeni yapılan Fatih İlköğretim Okulu fiziki anlamda yeterli görülmüştür. Bu kasabalardaki okulların fiziki durumunun yetersiz olmasındaki temel etkenin de, diğerleri ile aynı olduğu söylenebilir.

Fotoğraf-3. Çıtak İlköğretim Okulu'ndan Genel Bir Görünüş

Okulların fiziki durumlarını inceleme yaparken dikkatimizi çeken bir başka durum ise, aynı kasabada yer alan iki okulun fiziki imkânlarında görülen anormal farktır. Bu okullar Gürpınar İstiklal İlköğretim Okulu ve Gürpınar Atatürk İlköğretim Okullarıdır. İstiklal İlköğretim Okulu'nda 2 projeksiyon ve 21 bilgisayarın (vb. materyalin) aktif olarak eğitime yardımcı olmasına rağmen, Atatürk İlköğretim Okulu'nda ise bu materyaller depoda atıl durumda beklemektedir. Bununla birlikte okulların iç ve dış görünüşleri gibi birçok kriter göz önüne alındığında İstiklal İlköğretim Okulu üstün durumdadır. Okul taşınmalı eğitimle gelen öğrenciye de eğitim vermekte dolayısıyla daha büyük zorluklar yaşamaktadır. Bunun yanında velilerin sosyo-ekonomik durumu anlamında da dezavantaja sahiptir. Bütün bu güçlüklerle rağmen fiziki şartlarının iyileştirilmiş olması, idarecinin ve okul öğretmenlerinin büyük çabalarıyla gerçekleşmiştir.

Birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan küçük köy okullarında ise, her ne kadar sobayla ısınma gerçekleşiyor olsa da köylünün okula sahip çıkmasıyla okullar fiziki manada çok da kötü durumda değildir. Köy halkı, taşınmalı eğitimle birlikte boşaltılan okullara ve öğretmenlere hasret kalınca elinde kalan bu okullara sahip çıkmaktadır. Özellikle horst üzerinde yer almasına rağmen Cabar Köyü Birleştirilmiş Sınıf İlköğretim Okulu köylünün maddi manevi desteğiyle eğitim açısından oldukça elverişli duruma getirilmiştir. İlçe genelince birleştirilmiş sınıf eğitimi veren okullardan Bey köy Birleştirilmiş Sınıf İlköğretim Okulunun fiziki imkanları oldukça yetersizdir. Öğrenci sayısı az ve değişken olan bu okulun imkânlarının yetersiz olmasında ki temel faktör; köy halkının göçer olmasıdır. Dolayısıyla okula olan maddi ve manevi destek oldukça düşüktür.

Fotoğraf-4. Cabar Köyü Birleştirilmiş Sınıf İlköğretim Okulu'ndan Bir Görünüş

Bir diğer fiziki sıkıntı ise birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan ilköğretim okulları ile Yeşilyaka, Emirhisar ve Özdemirci İlköğretim Okullarında tuvaletlerin bina içinde değil de bahçe içerisinde yer almasıdır. Tahmin edileceği gibi bu durum da hijyen ve sağlık koşullarını olumsuz etkilemektedir.

Fiziki yapı eksikliğinin temelini oluşturan derslik eksikliğini ise, Gürpınar Atatürk İlköğretim Okulu, Emirhisar İlköğretim Okulu, Kadir Kameroğlu İlköğretim Okulu ve Şevkiye Özel Anadolu Öğretmen Lisesi yaşamaktadır. Kadir Kameroğlu İlköğretim Okulu ayrıca açık alan yani oyun sahası sıkıntısı da çekmektedir. Bunun temelinde ilçe pazar yeri bitişiğine yapılan okulun bahçesinin genişletilme imkanının olmaması yatmaktadır.

Her ne kadar Şevkiye Özel Anadolu Öğretmen Lisesi derslik sıkıntısı yaşasa da ilçedeki lise ve dengi okulların genel olarak fiziki eksiklikleri bulunmamaktadır. Aynı şekilde materyal sıkıntısı da söz konusu değildir. Ayrıca açık alan ve sosyal etkinlikler alanları da mevcuttur.

Fotoğraf-5. Çivril Lisesi'nden Genel Bir Görünüş

Fotoğraf-6. Keriman Kamer Ticaret Meslek Lisesi'nden Genel Bir Görünüş

2.ÇİVRİL İLÇESİ'NDE TAŞIMALI EĞİTİM

Alp-Himalaya kıvrım sisteminde yer alan ve ortalama yükseltisi 1132 metre olan ülkemizde, yeryüzü şekilleri üçüncü ve dördüncü jeolojik dönemlerde oluşum gösterdiğinden engebeli araziler oldukça çok yer kaplar. Bunun yanında topografik yapının doğal koşulları ve dolayısı ile sosyal ve kültürel özellikleri etkilediği bariz şekilde görülür. İşte ülkemizin bu özellikleri makro düzeyde ele alındığında etkilediği bir durum da eğitim ve dolayısıyla taşımali eğitimidir.

Taşımali eğitim bilindiği gibi sadece zorunlu eğitimi kapsamaktadır. Günümüzde uygulanan zorunlu eğitim, 1997’de beş yıldan sekiz yıla çıkarılmış ve İlköğretim, “sekiz yıllık kesintisiz eğitim” olarak, yeniden düzenlenmiştir(Erden, M; 2001.).

Çağın getirilerine karşılık olarak eğitim alanında gerek sekiz yıllık zorunlu eğitimi yaygınlaştırmak gerekse ülkemizde eğitim düzeyinin yükseltilmesine dair bazı projeler uygulamaya konulmuştur. Bunlar;

- Sekiz yıllık zorunlu eğitime geçiş ve ilköğretim okullarının yaygınlaştırılması,
- Milli Eğitimi Geliştirme Projesi,
- Temel Eğitim Projesi,
- Temel Eğitim Pilot Projesi,
- Kızların Eğitimi Projesi,
- Gezici Tarım İşçi Çocuklarının Eğitimi Projesi,
- Taşımali İlköğretim Uygulaması’dır(Kavak, Y;1997.).

Eğitimin sekiz yıllık kesintisiz hale getirilmesinden sonra gerek eğitimin kalitesini yükseltmek gerekse birleştirilmiş sınıf ilköğretim okullarından kurtulmak için çözüm yolları aranmıştır.

1989–1990 eğitim-öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından, 2 ilde pilot uygulaması yapılarak taşımali eğitime başlanmıştır. Kırıkkale ilinde 3, Kocaeli ilinde 2 merkezde deneme mahiyetinde taşımali eğitime geçilmiştir. Aynı öğretim yılında Kırıkkale ve Kocaeli illerinde 12 okulun 305 öğrencisi 5 merkeze taşınmıştır. Uygulamanın başarılı olması ve istenilen verimin alınması nedeni ile 1990–1991 öğretim yılında 9 ilde 258 okulda da benzer uygulama başlatılmıştır. 1991–1992 öğretim yılında ise taşımali eğitime geçen il sayısı 29’a, okul sayısı da 1094’e ulaşmıştır(Yalduz, E,A;2003).

Taşımali eğitim olgusuyla ilgili birçok tanım mevcuttur. Bu tanımları derleyip tanımlayarak işe başlayacak olursak, taşımali eğitim; ilköğretim okulu bulunmayan, çeşitli nedenlerle eğitim öğretime kapalı, birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan ilköğretim

okullarındaki öğrencilerin seçilen merkezlerdeki ilköğretim okullarına günü birlik taşınarak hem bu öğrencilere fırsat ve imkân eşitliği sağlamak hem de kaliteli bir eğitim sağlamak amacıyla hayata geçirilmiş bir uygulamadır.

Çalışmamızın bu bölümünde zorunlu eğitimin temel unsurlarından olan taşınmalı eğitim ile Çivril İlçesi'ndeki taşınmalı eğitim uygulamasını tahlil etmeye çalışacağız.

Bu bölüme Türkiye'deki taşınmalı eğitim olgusunu irdeleyerek başlamak uygun olacaktır.

Ülkemizde zorunlu eğitime geçiş; 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, 3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunu, 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu, 3308 sayılı Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanununa, dayanılarak hazırlanmıştır.(Taşınmalı ilköğretim yönetmeliği, 2000.).

Bu yönetmeliğin amacı, ilköğretim okulu bulunmayan, çeşitli nedenlerle eğitim-öğretime kapalı, birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan ilköğretim okullarındaki öğrencilerin, taşıma merkezi ilköğretim okullarına günü birlik taşınarak kaliteli bir eğitim öğretim görmelerini sağlamaktır (Taşınmalı ilköğretim yönetmeliği, 2000.).

Bu yönetmeliğe dönem dönem ek genelgeler düzenlenerek taşınmalı eğitimin önemi belirtilmiştir. Bu genelgeler incelendiğinde yukarıda belirtilen amaca ek olarak, köy ilköğretim okullarındaki öğrencileri fırsat ve imkân eşitliğinden yararlandırmak ve onlara daha nitelikli öğrenim olanağı sağlamak amacıyla taşınmalı ilköğretim okulu uygulamasının yaygınlaştırılması dile getirilmiştir.

Uygulamaya geçiş 1989–1990 öğretim yılında 2 ilde pilot uygulamanın ardından başarılı olması ve istenilen verimin alınmasının ardından yaygınlaştırılmıştır.

Taşınmalı ilköğretim kapsamına alınacak okul veya yerleşim biriminin seçimiyle ilgili kıstaslar Milli Eğitim Bakanlığı'nın hazırladığı yönetmelikle saptanmaktadır. Bu ölçütler aşağıda verilmiştir.

— Öncelikle, yatılı ilköğretim bölge okulu ile pansiyonlu ilköğretim okuluna yerleştirilecek öğrenciler belirlenerek, taşınması ekonomik olmayan ve ulaşım koşulları elverişsiz olan yerleşim birimlerindeki öğrencilerin de bu okullara yerleştirilmesi ve yatılı kapasitesi doldurulduktan sonra, taşıma ilköğretim kapsamına alınacak öğrencilerin planlamasının yapılması.

—Köy ve köy altı yerleşim biriminde okul bulunmaması.

—Doğal afet ve başka nedenlerle okul binasının kullanılamayacak derecede hasarlı olması.

—1–3. sınıflarda, toplam öğrenci sayısının 15'den az olması.

—Köy ve köy altı yerleşim birimindeki ilköğretim okulunda, 4–8. sınıflar için yeterli sayıda derslik bulunmaması ve bu sınıflardaki toplam öğrenci sayısının 60’dan az olması.

—Öğrencisi taşınacak okul ve yerleşim biriminin, taşıma merkezi ilköğretim okuluna uzaklığının en az 2,5 km olması.

—Taşınan öğrencilerin, belediye sınırları dışında oturuyor olması veya belediye sınırları içinde olmakla birlikte taşıma merkezi ilköğretim okuluna olan uzaklıklarının 2,5 kilometreden fazla olması (<http://www.meb.gov.tr/Stats/Apk2002/501.htm>)(03.02.2006)

4306 sayılı Yasa gereğince, 6–8. sınıf öğrencileri için taşınmalı ilköğretimin yaygınlaştırılması ve çağ nüfusunun zorunlu ilköğretimden geçirilmesi kararlaştırılmıştır. Zorunlu öğrenim çağındaki çocukların okullaşması yönünden hızlı bir gelişme sağlamak için yurt genelinde taşıma merkezli okulların sayısı artırılarak, yaygınlaştırılmasına önem verilmektedir.

İl milli eğitim müdürlükleri, Taşınmalı İlköğretim Yönetmeliği’nde belirtilen esaslar doğrultusunda taşıma kapsamına alınacak yerleşim birimleri ile taşıma merkezi ilköğretim okullarının seçimini planlamakta ve ödenek gereksinimini Milli Eğitim Bakanlığı’na bildirmektedir.

Taşıma merkezi olarak belirlenecek okulların özellikleri de aşağıda sıralandırılmıştır.

—Öğrencisi taşınacak okul ve yerleşim birimlerine göre, daha merkezi durumda olması.

—Bünyesinde en az sekiz dersliğin bulunması veya fizikî kapasitenin sekiz yıllık zorunlu ilköğretime yeterli olması.

—Merkez ilköğretim okulunun bulunduğu yerleşim biriminin, çevre köylerle ulaşım olanaklarına sahip, gelişmeye uygun ve nüfusunun artıyor olması.

—Öğretmen ve ders araç-gerecinin yeterli olması.

—Sosyal ve kültürel etkinliklere uygun ortamların bulunması (Taşınmalı ilköğretim yönetmeliği, 2000.).

Bütün bu yönetmeliklere rağmen yapılan çalışmalarda taşınmalı eğitim sonrası boşaltılan köy okullarının derslik ve bahçelerin değerlendirilmesine dair çalışmalara rastlanamamıştır. Bu menkuller atıl durumda bulunmakta ve ne yazık ki değerlendirilememiştir.

Durumu olgusal olarak tanımladıktan sonra Çivril örneği ile çalışmamıza devam edelim.

İlçede 57 köyden toplanan 1558 öğrenci, 11 taşıma merkezine gününbirlik taşınarak uygulama gerçekleştirilmektedir. 8156 ilköğretim öğrencisine sahip ilçede taşınmalı eğitime tabi öğrencilerin sayısı toplamın yaklaşık %20 sini oluşturması dikkat çekici bir durumdur. Özellikle coğrafi faktörlerin eğitimi güçleştirmesine çözüm olarak sunulan bu uygulama daha engebeli bölgelerimizde dahi bu denli yaygın değilken Çivril’de yaygın olması araştırmamıza temel oluşturmuştur.

Denizli ilinin ilköğretim öğrenci durumlarına baktığımızda, 116.191 ilköğretim öğrencisi olduğunu, bunların da 11.094 tanesinin taşınmalı eğitime tabi olduğunu görmekteyiz (TC Milli Eğitim Bakanlığı İstatistikleri, 2004–2005). Bu sayı toplam sayısının % 10’u kadardır. Toplam 142 taşıma merkezinde devam eden uygulamaya 394 yerleşim yerinden öğrenci taşınmaktadır. Bu öğrenciler 1770 derslikte ders görmektedirler(Denizli İl Milli Eğitim, Sayısal Bilgileri,2004–2005).

Çivril İlçesi ise 8156 ilköğretim öğrencisine sahiptir. Bu sayının 3976’sını kızlar, 4180’ini erkekler oluşturmaktadır. Bu öğrencilerin de 796’sı kız, 762’si erkek olmak üzere toplam 1558 tanesi taşınmalı eğitime tabidir. İlçede 57 köyden toplanan bu öğrenciler 11 taşıma merkezinde, toplamda 172 derslikte eğitim öğretimlerine devam etmektedirler. Bu okulların taşınmalı eğitim kapsamına alınması yönetmeliğin 9. maddesi gereği düzenlenmiştir (Çivril İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, 2006–2007 Öğretim Yılı Kayıtları).

İlçede 2005–2006 eğitim-öğretim yılında bu uygulamanın gerçekleştirilebilmesi için 205 milyar Türk Lirası yemek, 185 milyar Türk Lirası civarında ise taşıma masrafı olduğu saptanmıştır(Çivril İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, 2006–2007 Öğretim Yılı Kayıtları).

İlçede gerçekleştirilen taşınmalı eğitim uygulamasında coğrafi faktörlerin Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve Karadeniz Bölgelerindeki kadar olmasa da yine de etkisinin olduğu yadsınamaz. Burada dikkati çeken en önemli husus kırsal yerleşmelerin dağılımıdır. Kırsal yerleşmelerin dağılımında da muhakkak ki beşeri ve fiziki coğrafi faktörlerin tamamının etkisi büyüktür.

İlçenin coğrafi koşullarının yanında, bütün uygulamaların hayata geçirilmesinde bakanlık tarafından yayınlanan genelgeler esas alınmıştır.

İlçede taşınmalı eğitim uygulamasının yaygın olduğunu söyleyebiliriz. Bunun yanında taşınmalı eğitime alternatif olarak işlev gören bölge yatılı okul uygulanmasına ilçede rastlanmaz. İlçe nüfusu ve öğrenci sayısı olarak benzerlik gösteren Doğu Karadeniz’de Gümüşhane’nin Kelkit İlçesi’nde ise ilçe genelinde taşınmalı eğitime tabi olan öğrenci sayısı 2001–2002 öğretim yılı itibariyle 125 civarındadır. Kuşkusuz bu tablonun ortaya çıkmasında

ilçe merkezinde yatılı okumaya imkân tanıyan iki adet ilköğretim okulunun varlığının payı büyüktür (Akpınar, E;2003.).

Tablo 18’de Çivril İlçesi’ndeki taşınalı eğitim öğrencilerinin sınıf ve cinsiyet dağılımlarının yanında, taşınan köyler ve taşıma merkezleri arasındaki uzaklıklarda görülmektedir. Tabloda da görüldüğü gibi 11 taşıma merkezinden sadece 75. Yıl İlköğretim Okulu ilçe merkezindedir. Bu okulun fiziki şartları diğer taşıma merkezlerine oranla iyidir. Okulun bölge yatılı ilköğretim okulu olarak düzenlenmesinin uygun olacağı düşüncesindeyiz. Böylelikle taşınalı eğitimin ulaşım sıkıntısı ortadan kalkacaktır.

Fotoğraf-7. 75. Yıl İlköğretim Okulu’ndan Genel Bir Görünüş

Tablo-18. Çivril İlçesi Taşımali Eğitim Verileri

TAŞIMA MERKEZİNİN ADI	ÖĞRENCİ SAYISI	TAŞINAN MERKEZİN ADI	KÖYÜN NÜFUSU	UZAKLIĞI (KM)	2006-2007 ÖĞRETİM YILI																GENEL TOPLAM			
					SINIFLARA GÖRE ÖĞRENCİ SAYISI																			
					1		2		3		4		5		6		7		8		K	E	T	
					K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E				
Gürpınar İstiklal	144	Cabar Köyü	315	6	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	7	3	4	4	5	2	18	11	29	
		Karalar Köyü	444	10	4	1	5	3	6	6	2	3	3	2	5	3	3	4	2	2	30	24	54	
Irgilli İlköğretim Okulu	372	Beyköy	416	3,5	0	0	0	0	0	0	6	2	3	5	1	4	4	2	0	0	14	13	27	
		Sundurlu	436	8	4	5	3	5	1	0	2	2	3	6	3	2	1	3	3	1	20	24	44	
		Bayat	213	15	1	2	2	0	0	1	0	0	1	1	1	0	1	0	3	0	9	4	13	
Emirhisar İlköğretim Okulu	255	Karamanlı	130	6	0	2	0	2	0	2	1	1	1	0	1	1	1	0	0	0	4	8	12	
		Yalınlı	280	8	2	3	2	2	3	3	3	3	5	4	3	3	2	0	1	0	21	18	39	
		Seraserli	240	11	2	1	0	0	5	1	2	2	3	2	2	1	5	1	1	1	20	9	29	
		Tuğlu	252	6	2	3	2	1	0	0	3	3	3	1	2	1	2	2	2	0	16	11	27	
Karayahşiler İ.Ö.O.	144	Bekirli	109	10	2	1	2	1	2	0	1	0	0	1	0	0	1	2	1	1	9	6	15	
		Savran	550	7	1	2	1	2	3	0	5	3	3	2	2	2	0	3	4	3	19	17	36	
		Sökmen	539	3	3	4	5	2	5	1	2	3	3	2	5	0	2	0	5	0	30	12	42	
Özdemirci İ.Ö.O.		Reşadiye	445	4	0	0	0	0	0	8	9	4	6	2	3	5	6	4	2	23	26	49		
		Karahacılı	334	10	0	0	0	0	0	0	4	5	0	5	2	3	3	1	2	4	11	18	29	
Işıkli İ.Ö.O	148	Tatarcık		6	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	2	2	3	4	7		
		Akdağ	106	3	0	0	1	0	0	0	1	0	1	1	1	1	0	1	1	1	5	4	9	
		Aşağı Çapak	211	13	2	1	2	1	3	0	3	3	0	3	3	3	5	1	3	2	21	14	35	
		Belence	218	15	3	3	2	2	2	3	5	0	0	2	2	4	2	0	0	1	16	15	31	
		Cumalar	134	5	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	2	0	6	4	10	
		Kavakalanı	75	14	0	1	2	0	0	1	0	0	2	0	0	1	0	1	1	1	5	5	10	
		Osmanköy	93	7	1	0	2	2	2	1	1	0	0	2	3	0	2	0	1	1	12	6	18	
		Yeniköy	301	3	1	1	1	2	3	1	1	0	2	7	2	2	1	1	2	2	13	16	29	
		Yuvaköy	473	7	3	4	2	3	1	3	4	2	7	6	2	0	1	1	0	0	20	19	39	
		Yukarı Çapak	124	20	1	0	3	0	1	1	1	0	1	0	2	1	1	0	0	1	10	3	13	
		Çakallar	57	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	3	3	
Çağlayan	35	4	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0	2	0	0	1	5	2	7			
Mustafa Kemal Atatürk İ.Ö.	371	Akdaş	71	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
		İmrallı	182	10	3	0	2	1	1	1	2	3	4	1	0	2	1	2	1	0	14	10	24	
		Yahyalı	537	4	0	0	0	0	0	0	7	2	7	3	7	8	6	3	4	4	31	20	51	
		Kavakköy	203	3	2	0	2	2	2	1	3	3	3	3	3	2	2	3	1	4	18	18	36	
Gümüşsu İlköğretim Okulu	186	Tokca	376	14	1	1	1	2	3	3	3	3	2	2	3	3	2	2	0	17	15	32		
		Süngüllü	532	5	0	0	0	0	0	0	1	4	1	5	3	6	7	3	3	5	15	23	38	
		Çetinel	274	4	1	2	4	6	3	2	5	0	2	2	2	3	1	1	3	0	21	16	37	
		Çandır	188	9	2	1	2	1	0	3	2	2	3	3	2	3	1	1	2	1	14	15	29	
		İshaklı	197	7	1	3	1	1	1	0	1	2	0	9	2	0	2	1	1	0	9	16	25	
		Gökgöl	147	7	1	1	0	0	1	0	0	0	0	2	2	1	0	3	1	2	2	10	6	16
		Beydilli	641	8	0	0	0	0	0	5	7	7	6	6	3	6	2	6	4	30	22	52		
		Tekke	642	10	0	0	0	0	0	0	4	3	4	3	8	2	5	2	6	0	27	10	37	
		Aşağı Düzbel	268	5	1	1	1	1	3	2	0	2	2	2	2	3	3	2	2	0	14	13	27	
		Yukarı Düzbel		7	1	1	0	0	1	0	1	2	2	1	1	0	1	1	1	1	1	8	6	14
		75.Yıl İlköğretim Okulu	23	Yakacık	285	6	1	2	0	2	1	1	1	0	3	1	2	2	0	3	1	3	9	14
Somak	354			5	1	1	1	1	0	2	2	1	5	7	2	2	1	3	2	2	14	19	33	
Koçak	767			3	0	0	0	0	0	0	7	5	4	4	3	9	8	4	1	1	23	23	46	
Ömerli	375			7	1	1	0	0	1	2	0	1	1	0	3	0	0	1	2	1	8	6	14	
İnceköy	205			10	1	2	1	1	1	0	1	3	0	4	1	1	0	1	0	1	5	13	18	
Akcaaköy	178			10	1	1	1	1	1	1	1	0	2	0	1	1	0	1	0	1	7	6	13	
Behicesultan				9	1	2	2	1	0	2	0	1	0	1	0	3	0	1	0	1	3	12	15	
Yamanlar	305			11	0	0	0	0	0	2	2	3	2	1	2	3	3	2	2	11	11	22		
Kızılçayır	354			15	2	4	1	4	3	1	4	7	2	4	3	1	2	0	0	2	17	23	40	
Sarılar	370			20	0	0	0	0	0	0	5	4	4	4	2	1	4	2	3	6	18	17	35	
Yasshöyük	332			15	1	1	0	0	1	3	0	3	1	2	1	2	2	0	3	0	9	11	20	
Afyon Evçile Nedim Turan İ.Ö.O	258	İğdir	732	3,5	0	0	0	0	0	0	2	2	6	3	0	3	2	2	4	4	14	14	28	
		Bozdağ	204	8	2	1	1	2	2	1	1	2	0	2	0	4	0	1	0	1	6	14	20	
Kızılçasögüt İlköğretim Okulu	215	Bulgurlar	199	1,5	0	2	2	1	2	2	2	1	3	2	2	3	1	1	1	1	13	13	26	
		Menteş	540	2	4	8	4	2	7	3	4	8	1	6	3	6	3	4	4	3	30	40	70	
		Şenköy	482	2,5	2	1	2	2	1	1	4	7	2	3	2	1	1	5	1	0	15	20	35	
					30	36	28	30	34	31	70	80	77	87	65	76	68	56	58	50	430	446	876	

Kaynak: Çivril İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü 2006-2007 verilerinden düzenlenmiştir.

Taşınmalı eğitim uygulamasının getirilerine değinecek olursak; olumlu ve olumsuz sonuçlar olarak sınıflandırmakta yarar olacağı düşüncesindeyiz.

Taşınmalı eğitim uygulamasının olumlu yönleri;

Taşınmalı eğitim uygulaması genel okullaşma oranını arttırmıştır. Bu zorunlu eğitimin ve yasal zorunluluğunun doğal bir sonucudur.

Uygulama ile birlikte taşınan öğrenciler daha iyi fiziki donanıma kavuşmuşlardır.

Birleştirilmiş sınıf uygulamasını azaltmıştır.

Yerleşim yerinde okul bulunmayan kız öğrencilerinin velileri onları yatılı okula göndermek istemediklerinde, kız öğrencilerin eğitimine devam etmeleri taşınmalı ilköğretim uygulamasıyla sağlanabilmektedir (<http://politics.ankara.edu.tr/~aksoy/reform/senturk.doc>) (16.07.2007).

Çok daha az derslik ve daha az öğretmenle daha fazla öğrenciye eğitim sunulabilmektedir.

Köylerde ikamet eden çocuklara ufuklarının gelişmesi, farklı ortamlara adaptasyon ve yeni arkadaşlıklar edinme anlamında tecrübeler kazandırmaktadır.

Birleştirilmiş sınıf uygulaması ortadan kalktığından eğitim öğretimin kalitesi artmaktadır.

Öğrencilerin kütüphane ve teknolojiye erişim imkânları artmıştır.

Öğrencilerin kültürel etkileşim ve sosyalleşme becerileri artmaktadır.

Öğrenciler düzenli yemek yeme ve diş fırçalama alışkanlığı kazanmaktadırlar.

Öğrenciler branş öğretmenlerinden yararlanma fırsatına sahip olmaktadır.

Öğrencilerin planlı ve düzenli yaşama alışkanlığı kazanmasına zemin hazırlanıyor.

Olaya toplumsal anlamda baktığımızda ise; özel sektör vasıtasıyla ulaşım ve yemek sektöründe işçi istihdamı sağlanıyor.

Taşınmalı eğitim uygulamasının olumsuz yönleri;

Yöre halkının servis araçlarına binmeleri çocukların ayakta gidip-gelmelerine neden olmakta, yolların bozuk olması taşıma işini aksatmaktadır (Karakütük,M;1996).

Araç şoförleri yeterli eğitime sahip değildir (Baş,M; 2001).

Taşınmalı gelen öğrencilere okula uyumları konusunda yardımcı olabilecek bir rehber öğretmen görevlendirilmemiştir (Karakütük,M;1996).

Taşıma merkezlerine il milli eğitim müdürlüğü sağlık ekiplerince sağlık hizmetlerinin verilmesi yeterli değildir (Altunsaray,A;1996).

Kamuoyuna taşınmalı eğitim sisteminin faydaları tam olarak anlatılmamış ve taşınan köy okulları atıl vaziyette kalmıştır.

Taşıma merkezlerinin fiziki durumu ve eğitim araç-gereçleri yeterli değildir. Öğrencileri taşıyan araçların kapasiteleri ve kışın ısınmaları yeterli değildir (Altunsaray,A; 1996).

Verilen öğle yemeğini çoğu yerde devlet karşılamamaktadır. Öğle yemekleri geçiştirmeye dönük aperiatif cinsinden olmaktadır.

Öğretim süreci, finansman ve taşımadan kaynaklanan sorunlar çözülememiştir. Merkez okulların yönetimi ve teftişi sağlıklı bir şekilde yapılamamaktadır (Küçüköğlü,A;2001).

Öğrencilerde aile özlemi, isteksizlik gibi ruhsal rahatsızlıkların en yüksek oranda gözleendiği okul YİBO'lar olup, yatılı öğrencilerin tamamında genellikle veya bazen bu rahatsızlıklar gözlenmiştir. En yüksek oranda rahatsızlık gözlenen ikinci okul Taşımali ve üçüncü okul da Normal ilköğretimdir.

Normal ilköğretim okullarında, öğretmenlerin öğrencileri derse motive etmekte çektikleri zorluk, sabah ve öğleden sonraki derslerde eşit orandayken; Taşımali ilköğretim ve özellikle de YİBO öğrencilerinde öğleden sonra derse motive etmekte çekilen zorluk, sabah derslerinden daha yüksektir.

Okuldayken rahatsızlık hisseden öğrencilerde en yüksek oran YİBO, İkinci Taşımali ve en düşük Normal ilköğretimdedir.

Taşımali öğrencilerde ev ödevlerini yapmakta vaktin kalmaması, yorgunluk, isteksizlik gibi nedenlerden dolayı zorluk çekenlerin oranı, yatılı ve normal ilköğretim öğrencilerinden daha yüksektir.

0-4 gibi çok az okul veya sınıf arkadaşına sahip öğrenciler en yüksek oranda Taşımali, ikinci Normal ve en düşük oran YİBO'dadır.

Ev okul arası uzaklığın 5 km'nin üzerine çıkmasıyla, okulda kendini genellikle mutlu hisseden öğrenci oranında büyük bir düşüş görülmektedir.

Öğrencilere göre sınıftaki başarı durumları çok iyi-iyi olanlar; Normal İlköğretim öğrencilerinde en yüksek, YİBO öğrencilerinde en düşük orandadır (Arı,A., 2000).

Taşımali eğitim öğrencilerinin okuldan sonra evlerine döndüklerinden ötürü okul içindeki sosyal ve kültürel etkinliklerde görev alma şansları ortadan kalkmaktadır. Bununla birlikte öğrenciler köylerinde, çalışmalarını için gerekli kaynaklara ulaşmada sorunlar yaşamaktadırlar.

Öğrenciler köyelerine döndükten sonra tekrar okullarına gidinceye kadar eğitimi hatırlatacak yaşantılara sahip olmaktan mahrum kalmışlardır.

Okul ve veliler arasında iletişim kopuklukları yaşanmakta, dolayısıyla veli ve okul öğrenciye gereken yardımı sağlayamamaktadır.

Olaya sosyolojik anlamda bakacak olursak; köylü vatandaş okul ve öğretmen kavramından uzaklaşmaktadır. Böylelikle bu kutsal kavramlara olan saygısı da zamanla azalabilir.

Diğer önemli bir rahatsız edici durumsa, boşaltılan köy okullarının durumudur. Bu bina ve bahçeler atıl durumdadır.

Fotoğraf-8. Taşımali Eğitime Geçişten Sonra Kapanan Köy Okullarına Bir Örnek

Ayrıca özellikle Çivril’de gözlemlediğimiz taşımali eğitimin olumsuz getirilerinden bir diğeri de boşaltılan köy okullarının durumlarıdır. İlçede boşaltılan 57 köy okulunun tamamı atıl durumdadır. Bir kaçı samanlık olarak cüzi rakamlara kiraya verilmiştir. Gerisi hiçbir şekilde değerlendirilememiştir. Bunun yerine bu okulların öğrenciler ve köylü vatandaş için kütüphane yahut çeşitli sosyal ve kültürel faaliyet merkezi olarak düzenlenmesi uygun olacaktır. Gerek vatandaşların bilgilenebileceği gerekse öğrencilerin okul dışında kitaplara daha kolay ulaşabilecekleri köy kütüphaneleri şeklinde değerlendirilebilir. Köyün eğitimli bireyleri buralarda gönüllü faaliyetler gerçekleştirebilirler. Bu durumda orta vadede tüm

insanlarımıza olumlu getiriler sağlayacağı, ayrıca böyle bir çalışmanın taşınmalı eğitim uygulamasının çeşitli olumsuzluklarını orta vadede olumluya çevireceği düşüncesindeyim.

Boşaltılan köy okullarının çeşitli alanlarda köylü vatandaşlara kazandırılmasının yanında aslında bu okullar tekrar eğitim ve öğretime kazandırılmalıdır. Yine eskiden olduğu gibi bu okullarda 1. sınıftan 5. sınıfa kadar eğitim öğretim gerçekleştirilmeli, 6,7 ve 8. sınıf öğrencileri ise açılacak bölge yatılı okullarına nakledilmelidirler. Böylelikle hem taşınmalı eğitim uygulaması daraltılabilir hem de 5. sınıftan sonra öğrenciler kırsal kesimden uzaklaşarak eğitime daha fazla yönelebilirler. Bu uygulama ile birlikte kırsal yerleşmeler okullardan ve eğitim öğretimden uzaklaşmayacakları, dolayısıyla ülkenin eğitim düzeyinde olumlu bir ivme gerçekleşeceği düşüncesindeyiz.

Çivril İlçesi'nde bu zamana kadar yaşanmamış olmasına rağmen bu taşıma araçlarının her an kaza riskiyle karşı karşıya oldukları da unutulmamalıdır.

Çivril'de bazı okullarda yemekhanelerin olmamasından ötürü yemekler dersliklerde verilmektedir. Bu da hem hijyen hem de sağlık açısından sakıncalıdır.

Ayrıca tablo 18'de de görüldüğü gibi 20 km' ye kadar varan taşıma merkezi ile taşınan okul arasındaki mesafe, ulaşım problemlerini de yanında getirmektedir. Öğrencilerde doğurduğu yorgunluk durumu ile birlikte bazı dönemler hava muhalefeti yüzünden eğitime kısa süreli ara verilmesine de neden olmaktadır.

Eğitim bir ülkenin en fazla üzerinde durması gereken olgulardan biridir. İşte bu hassas noktalardan birisi olan eğitim öğretimin kritik uygulaması olan taşınmalı eğitim üzerine araştırmamızı bu bölümde yoğunlaştırdık. Tabi ki konu hassas olduğundan bu uygulama hakkında yorumlar yapmakta zor olacaktır.

Nüfusu az ve dağınık olan yerleşim birimlerine eğitim hizmetlerinin (okul, bina, diğer tesisler, öğretmen, araç-gereç) yeterli seviyede götürülmesi, eğitim ekonomisi açısından pahalı olmakta, maliyeti azaltma çabaları da hizmetin niteliğinin düşmesine neden olmaktadır. İşte taşınmalı eğitim bu durumun somut örneklerinden birisidir.

Araştırma sahamız olan Çivril İlçesi'nde yatılı ilköğretim okulu mevcut olmadığından taşınmalı eğitim oldukça yaygındır.

Bu uygulamanın eğitim açısından muhakkak ki yukarıda saydığımız gibi birçok faydalı yönü vardır. Bu durum Çivril için de geçerlidir. Tabii ki bazı olumsuz tarafları da vardır, fakat eğitim gibi önemli bir olguda bunların olmaması gerekmektedir.

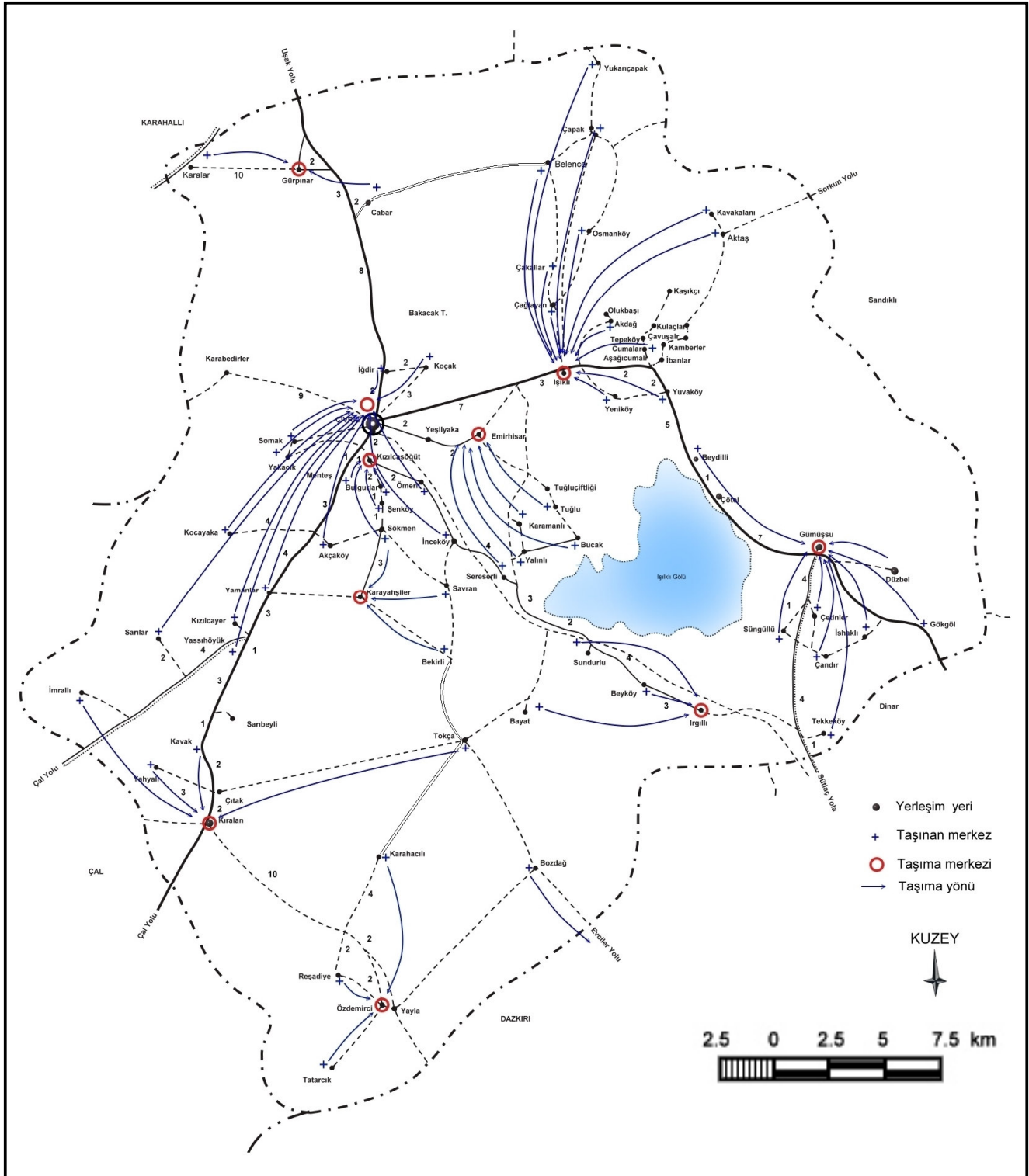
Bunlardan en dikkat çeken kırsal kesimdeki vatandaşlarımızın ve öğrencilerimizin okul ve öğretmen kavramından uzaklaşmalarıdır. Öğrenciler okulu sadece günlük gidilmesi zorunlu bir yer olarak düşünmektedirler. Eğitimle içli dışlı olma hakları ortadan kaldırılmıştır.

Bunun yanında kırsal kesimdeki vatandaşlarımızın, ihtiyaç duydukları konularda danışabilecekleri rehberleri de ortadan kaldırılmıştır.

Taşınmalı eğitim uygulamasının doğurduğu bir diğer olgu ise kırsal yerleşmelerde milli duyguların etkisini kaybetmesine ortam hazırlamasıdır. Kırsal kesimde milli duyguları canlı tutan, milli bayramların okulun kapalı olmasından dolayı kutlanamaması ile birlikte vatandaşlarımızın bu tür etkinlikleri de unutmasına neden olmaktadır. Milli bayramlarımızın halkın üzerindeki birleştirici etkisi bu uzaklaşmadan ötürü günde güne azalmaktadır.

Türk eğitim sisteminde, ilköğretim okullarının küçük yerleşim merkezlerinde ve hatta bazı şehir merkezlerinde bile yeterli oranda bulunamaması ve bu kurumlar arasında eğitim kalitesi farkının olması, bazı bölgelerde okula devamda kız-erkek dengesizliği ve ayrıca elverişsiz hava şartları ve yol durumu sebebiyle taşınmalı eğitimin düzenli yapılamaması, Türk eğitim sistemini olumsuz etkilemektedir (Özdemir ve Yalın, 2000).

Harita-4. Çivril İlçesi Taşınmalı Eğitim Haritası

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma sahasında 59 köy, 9 kasaba ve ilçe merkezi ile birlikte, 69 yerleşim yeri mevcuttur. Yerleşim yerlerinin coğrafi anlamda farklılıklar göstermesi ve eğitim durumlarının tutarlılık göstermemesi, çalışmanın kesin sonuçlara bağlanmasını engellemiştir.

Araştırma ile ilgili daha önce çalışma yapılmamış olması kıyaslama ve genel kanılara erişme ihtimalimizi azaltmıştır. Bütün çalışma sonrasında eğitim ile coğrafya arasındaki ilişkiler Doğu ve Güneydoğu veya Karadeniz bölgelerindeki kadar net görünmemektedir.

Bu durumda çalışma sonrasında ortaya çıkan sonuç ve öneriler daha dar alanları kapsayacaktır. Yani sonuç ve önerilerimiz daha yerel kapsamlı olacaktır. Çivril İlçesi'nin eğitim ve coğrafya kriterleri ortaya konulacak ve diğer yerleşim yerlerini temsil edeceği düşünülen örneklemeler üzerinde yorumlamalar yapılacak ve çözümler üretilecektir.

Önerilerimizin temelini taşımaları eğitim uygulamasının doğurduğu olumsuzlukların düzeltilmesi oluşturmaktadır. Taşımaları eğitim ile ortaya çıkan sorunlar genel anlamda olgusal sonuçlar doğurmuş ve bu sonuçlar Çivril İlçesi'nin eğitim durumunu da olumsuz etkilemiştir.

Çözüm olarak düşüncemiz ise; taşımaları eğitim uygulamasına son verilmesidir. Yerine ilçe merkezinde ya da kasaba merkezlerinde bölge yatılı okullarının kurulmasıdır. Bu okullara ilköğretim 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri yerleştirilmeli ve yatılı eğitim-öğretim görmeleri sağlanmalıdır. Böylelikle bu öğrenciler okul ve yatakhane ortamında daha disiplinli ders çalışabileceklerdir. Kendilerini kırsal yerleşimin yerel sorunlarından arındırıp tamamen eğitim öğretime yöneleceklerdir. Bu uygulama ile hem eğitimin seviyesi artacak hem de tahsil görenlerin sayısında ciddi artışlar gözlenecektir.

İlköğretimin ilk kademesi için çözüm önerimiz ise; bu öğrencilerinin tamamının kendi yerleşim yerlerinde eğitim öğretimlerine devam etmeleri uygun olacaktır. Böylelikle bu öğrenciler taşımaları eğitim uygulamasının olumsuz sonuçlarından arındırılmış olacaklardır. Ayrıca yerleşim yerinde okul, öğretmen, bayrak, Atatürk, milli bayramlar gibi kavramlar halk için anlam ifade etmeye devam edecektir. Ayrıca kırsal yerleşimdeki öğretmenin rehber rolü, yerleşimin eğitime bakışını ve verdiği önemi olumlu etkileyecektir.

Çivril İlçesi ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin görev yerlerinde ikamet etmeleri teşvik edilmelidir. Zira öğretmenlerin %90'ının ilçe merkezinde oturması, kırsal yerleşimlerdeki eğitim üzerinde olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Öğretmenin görev yaptığı yerleşim yerinde oturduğu tespit edilen kırsal yerleşimlerde eğitime verilen önemin artış gösterdiği kanısına ulaşılmıştır.

İlçede okuma-yazma durumunun Türkiye ortalamasından yüksek olmasına rağmen, okuma alışkanlığının düşük olduğu tespit edilmiştir. Bu durumu düzeltebilmek için kırsal yerleşmelerde faaliyet gösterecek gezici kütüphanelerin ivedilikle oluşturularak çalışmalarına başlaması gerekmektedir.

İlçe ilk ve ortaöğretim okullarında toplam yedi Rehber Öğretmen görev yapmaktadır. Bu rakam oldukça düşüktür. Eğitim seviyesinin yükseltilmesi, ailelerin eğitime verdiği önemin artırılması için öncelikle kırsal yerleşmeler başta olmak üzere, rehber öğretmen sayısının artırılması gerektiği kanaatindeyiz.

Araştırmamızda her ne kadar eğitim ile coğrafya arasında tutarlı ilişkiler saptayamadık ise de genel olarak şu kaniya varılmıştır; coğrafi imkanların yeterli olduğu yerleşim yerlerinde(özellikle ilçe merkezinde) genel olarak başarının yüksek olmasıyla birlikte, eğitimin kalitesi de yüksektir. O halde ilçe merkezi dışında kalan yerleşim yerlerinde de eğitimde kaliteyi ve başarıyı artırmak için, coğrafi imkanların iyileştirilmesi esas görülmüştür.

Araştırma sahasının 1927–2000 yılları arasındaki 73 yıl içerisinde nüfus **artış hızı % 14.65** oranında gerçekleşmiştir. Buna göre ilçe genelinin nüfusu eğer bu artış oranını sürdürürse yaklaşık olarak **47,8 yıl sonra iki katına** çıkacaktır. İlçe genelindeki **okullaşma oranı, öğrenci sayısı, bu öğrencilere hizmet veren öğretmen sayısını** bu artış oranı ve süresi dikkate alınarak planlaması yapılmalıdır. Yine nüfusun cinsiyet dağılımı irdelendiğinde birbirine yakın oranlar ortaya çıkmıştır. Buradan hareketle eğitim için yapılacak yatırımlarda cinsiyet dağılımının birbirine eşit olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

KAYNAKÇA

- Adem, M.,** 1993, Ulusal Eğitim Politikamız ve Finansmanı, AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Yayın No:172, Ankara.
- Akpınar, E.,** ‘Kelkit İlçesi’nde Coğrafi Faktörlerin Örgün Eğitim Üzerindeki Etkileri’, Doğu Coğrafya Dergisi, Sayı 10,s,180.
- Altunsaray, A.,** 1996, Taşımali ilköğretim uygulamasının değerlendirilmesi, (yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Arı, A.,** 2000, Normal, taşımali ve yatılı ilköğretim okullarının karşılaştırılması, (yayınlanmamış yüksek lisans tezi) Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Arı, Y.,** 2005,20. Yüzyılda Amerikan Coğrafyasının Gelişimi, Çizgi Yayınları, Konya.
- Baş, M.,** 2001, Sekiz Yıllık Kesintisiz Zorunlu İlköğretim Uygulamasında Taşıma Merkezi Kabul Edilen İlköğretim Okullarının Sorunları(yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Büyüköztürk, Ş.,** 2000, Türkiye’de Nüfus ve Fırsat Eşitliği,(yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Ankara, AÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1992.
- Çivril İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü,** 2006–2007 Öğretim Yılı Kayıtları.
- Demirkaya, H.,** 2003, Coğrafya Öğretiminde 4MAT Öğretim Sisteminin Lise Coğrafya Derslerindeki Başarı ve Tutumlar Üzerine Etkisi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara.
- Demirci, A.,** 2005, ABD’de Eğitim Sistemi ve Coğrafya Öğretimi, Aktif Yayıncılık, İstanbul.
- Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü,** Sayısal Bilgileri,2004–2005.

Denizli İl Sağlık Müdürlüğü Sayısal Verileri, 2006.

Doğanay, H.-Zaman, S., 2004, Erzurum Liselerinde Görevli Coğrafya Öğretmenlerinin Kimi Profil Özellikleri ve Bu Okullarda Coğrafya Eğitimine Yönelik Teknolojik Donanım, Doğu Coğrafya Dergisi, Sayı,12, Erzurum, s.25–43.

Doğanay, H., 1997, Türkiye Beşeri Coğrafyası, MEB Yayınları, İstanbul s,165.

Doğanay, H., 1994, Türkiye Beşeri Coğrafyası, Gazi Büro Kitapevi, Ankara s,163.

Doğanay, H., ,1993, Coğrafya'da Metodoloji, Genel Metotlar ve Özel Öğretim Metotlar, MEB Yayınları, İstanbul.

Erden, M., 2001, Öğretmenlik Mesleğine Giriş, İstanbul.

Ertürk, S., 1972,Eğitimde Program Geliştirme, Yelken Yayınları, Ankara, s,47.

Güngördü, E., 2002, Coğrafya Öğretim Metodu ve İlkeler, Kayı Yayıncılık, Ankara.

İlköğretim ve Eğitim Kanunu(222 Sayılı Kanun).

Karakütük, M., 1996, Taşınmalı ilköğretim uygulaması ve sorunları(yayınlanmamış yüksek lisans tezi),Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Kavak, Y., 1997, Dünyada Ve Türkiye’de İlköğretim, Ankara.

Koday, S., 2005, Gümüşhane İlinin Eğitim Coğrafyası, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı, Erzurum s,45–57.

Kolukısa, E,A. , 2004, Coğrafya Öğretimi, Aydan Matbaacılık, Ankara.

Köstüklü, N., 1990, Milli Mücadele’de Denizli, Isparta Ve Burdur Sancakları, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara s,98.

- Kumsar, H.**, 2001, 'Çivril Ve Çevresinin Depremselliği', Çivril Sempozyumu Bildiriler, Çivril s,7.
- Küçüköğlü, A.**, 2001, İlköğretimde taşınmalı eğitim sistemi uygulamasına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri(yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- ÖSYM**, Ortaöğretim Kurumlarına Göre 2004 Öğrenci Seçme Sınavı Sonuçları, Ankara 2004 s,274.
- Özdemir, S. Ve Yalın, H.**, 2000, Öğretmenlik Mesleğine Giriş, 3. Baskı, Ankara, s, 43.
- Özey, R.**, 1996, Osmanlı Döneminden Bugüne Ortaöğretimde Coğrafya Eğitimi ve Öğretimi, Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, 2.Ulusal Eğitim Sempozyumu, İstanbul.
- Öztürk, M. K.**, 2002, Nevşehir İli Nüfusu Ve Nüfusun Eğitim Durumu (1935–1996),Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,Ankara, s,249.
- PAÜ, Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı İstatistikleri**, 2006.
- Sayhan, M.**, 2002, Milli Mücadele'de Çivril, Kitsan Basım Yayım, İstanbul, s,18.
- Sipahioğlu, Ş.**, 1999, Çivril Çevresinin Fiziki Coğrafyası,(Yayınlanmamış Lisans Tezi),Ankara, GÜ Coğrafya Anabilim Dalı s,7.
- Şahin, C.**, 2003, Coğrafya'ya Giriş, Gündüz Eğitim Yayıncılık, Ankara.
- Tanrıöğen,A., Çermik,H., Kazdağlı,N., Çatalbaş,G., Kepenek,Y., Erdem,A., Tok,E., Susar,F.**, 2001, 'Çivril İlçesi Eğitim Sorunları Araştırması',Çivril Sempozyumu Bildiriler, Çivril, s,187.
- Taş, H. İ.**, 2007, Coğrafya Eğitimi, Aktif Yayıncılık, İstanbul.
- Taşınmalı İlköğretim Yönetmeliği**, Milli Eğitim Basımevi, Ankara–2000, s,3.
- T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı, Devlet Meteoroloji İşleri Müdürlüğü**, Çivril Meteoroloji İstasyonu Rasat Kayıtları, 2006.
- T.C. Çivril Kaymakamlığı**, 2006 Yılı Brifing Dosyası.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Milli Eğitim İstatistikleri, 2004–2005.

T.C. Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, Çivril İlçe Tarım Müdürlüğü 2004 Yılı Brifing Dosyası, Çivril.

Tok, T., 2001, ‘Çivril Yöresinin Ağızlarının Ve Halk Ürünlerinin Derlenmesi’, Çivril Sempozyumu Bildiriler,Çivril, s,45.

Türkiye İstatistik Kurumu, Çivril İlçesi Verileri,2000.

Türkiye İstatistik Kurumu, Milli Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 1986–1991 yılları arası).

Umar, B., 1993, Türkiye’deki Tarihsel Adlar, İnkılâp Kitapevi, İstanbul, s,189.

Yalduz, E,A., Uşak’ta Eğitimin Dağılımı, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Akü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2003 s,66.

http://www.civril.gov.tr/cografya/yeryuzu_sekilleri.htm(18.05.2006)

<http://www.civril.gov.tr/geneltarih.htm>(18.05.2006)

<http://www.denizlimeb.gov.tr/modules.php?name=News&file=article&sid=538>(21.10.2005)

<http://www.meb.gov.tr/Stats/Apk2002/501.htm>(03.02.2006)

<http://politics.ankara.edu.tr/~aksoy/reform/senturk.doc> (16.07.2007).

EKLER

KÖY NÜFUSUNA KAYITLI TAHSİL GÖRMÜŞ VE HALEN TAHSİL GÖREN KİŞİLERİ TESPİT FORMU

KÖYÜN ADI:

1.HALEN TAHSİLİNE DEVAM EDEN KİŞİLERİN PROFİLİ:

<u>ADI SOYADI, CİNSİYETİ</u>	<u>DEVAM ETTİĞİ OKUL, BÖLÜM</u>
1.....	.....
2.....	.....
3.....	.....
4.....	.....
5.....	.....
6.....	.....
7.....	.....
8.....	.....
9.....	.....
10.....	.....

2.TAHSİLİNİ TAMAMLAMIŞ VE ÇALIŞMA HAYATINDAKİ KİŞİLERİN PROFİLİ:

<u>ADI SOYADI, CİNSİYETİ</u>	<u>BİTİRDİĞİ OKUL, BÖLÜM</u>	<u>ÇALIŞTIĞI KURUM VE STATÜSÜ</u>
1.....	.....	.....
2.....	.....	.....
3.....	.....	.....
4.....	.....	.....
5.....	.....	.....
6.....	.....	.....
7.....	.....	.....
8.....	.....	.....
9.....	.....	.....
10.....	.....	.....

3.LİSE VE DENGİ OKULLARA DEVAM EDEN ÖĞRENCİ SAYILARI VE CİNSİYET DAĞILIMI

<u>ÖĞRENCİ SAYISI</u>	<u>CİNSİYETİ</u>	
	<u>ERKEK</u>	<u>KIZ</u>

ÇİVRİL İLÇESİ YERLEŞİM YERLERİNİN SOSYAL SORUNLARI ÜZERİNE GÖRÜŞME SORULARI

Birazdan cevaplandıracağınız sorular 'Çivril İlçesi'nde Eğitim Coğrafya İlişkisi' başlıklı tez çalışmasında kullanılacaktır. Bu sebepten ötürü hassasiyet göstermenizi rica ederim. İsminizi belirtmenize gerek yoktur. Vereceğiniz cevaplar asla amacı dışında kullanılmayacaktır.

Gösterdiğiniz ilgi ve yardımlarınız için teşekkür ederim.

Sosyal Bilgiler Öğrt.
Nuri ÇORBACIOĞLU

1. Yerleşim yerinde karşılaştığınız coğrafi (Fiziki-Beşeri-Ekonomik) sıkıntılar nelerdir?
2. Ortaya çıkan bu sorunlar göç olgusunu nasıl etkilemektedir?
3. Yerleşim yeri halkının eğitime verdiği önem ne derecededir?
4. Yerleşim yerinde kızların okula gönderilmesi konusunda sıkıntılar yaşanmakta mıdır?

ÖĞRENCİ SORUNLARI ÜZERİNE GÖRÜŞME SORULARI

Değerli Öğrenciler,
 Birazdan cevaplandıracağınız sorular ‘Çivril İlçesi’nde Eğitim Coğrafya İlişkisi’ başlıklı tez çalışmasında kullanılacaktır. Bu sebepten ötürü hassasiyet göstermenizi rica ederim. İsminizi belirtmenize gerek yoktur. Okulunuzun adını, cinsiyetinizi ve yaşınızı belirtmeniz yeterli olacaktır. Vereceğiniz cevaplar asla amacı dışında kullanılmayacaktır. Gösterdiğiniz ilgi ve yardımlarınız için teşekkür ederim.

Sosyal Bilgiler Öğrt.
 Nuri ÇORBACIOĞLU

Okulun adı:

Cinsiyetiniz:

Yaşınız:

1. Okulda karşılaştığınız güçlükleri kısaca yazınız.
2. Eğitim-öğretim için yeterli araç gereç ve kitaba ulaşabiliyor musunuz?
3. Okul içinde ve dışında başarınızı artırıcı durumlar nelerdir?
4. Okul içinde ve dışında sizi başarısızlığa iten durumlar nelerdir?
5. Aileniz sizin eğitiminizle yeterince ileniyor mu?
6. Ailevi durumunuz eğitiminizi nasıl etkiliyor?
7. Sizce yaşadığınız yörenin coğrafi faktörleri, eğitiminiz üzerinde nasıl bir etki yapıyor?

Varsa eklemeyi düşündüğünüz durumlar lütfen yazınız.

MYO ÖĞRENCİ SORUNLARI ÜZERİNE GÖRÜŞME SORULARI

Değerli Arkadaşlar,
 Birazdan cevaplandıracağınız sorular ‘Çivril İlçesi’nde Eğitim Coğrafya İlişkisi’ başlıklı tez çalışmasında kullanılacaktır. Bu sebepten hassasiyet göstermenizi rica ederim. İsminizi belirtmenize gerek yoktur. Bölümünüzü, sınıfınızı, cinsiyetinizi ve yaşınızı belirtmeniz yeterli olacaktır. Vereceğiniz cevaplar asla amacı dışında kullanılmayacaktır. Gösterdiğiniz ilgi ve yardımlarınız için teşekkür ederim.

Nuri ÇORBACIOĞLU
 Sosyal Bilgiler-Türkçe Öğrt.

Bölümünüz:

Sınıfınız:

Cinsiyetiniz:

Yaşınız:

1. Nerede ikamet ediyorsunuz?

( ) Devlet Yurdu   ( ) Özel Yurt   ( ) Ailemin Yanında   ( ) Kendi Evimde

2. Mezun olduğunuz lise türünü yazınız.

3. Yükseköğretiminiz için Çivril İlçesi’ni seçme sebebinizi yazınız.

4. Çivril İlçesi’nde eğitiminiz açısından karşılaştığınız sorunları yazınız.

5. Çivril İlçesi’nde coğrafi (fiziki-beşeri-ekonomik) anlamda karşılaştığımız güçlükleri sıralayınız.

6. Ders dışı zamanlarınızda ne tür etkinlikler yapabiliyorsunuz?

7. Ders dışı etkinlikler açısından Çivril İlçesi’ni nasıl değerlendiriyorsunuz? Niçin?

Varsa eklemeyi düşündüğünüz durumlar lütfen arka sayfaya yazınız.

ÖĞRETMEN SORUNLARI ÜZERİNE GÖRÜŞME SORULARI

Değerli Arkadaşlar,
 Birazdan cevaplandıracağınız sorular ‘Çivril İlçesi’nde Eğitim Coğrafya İlişkisi’ başlıklı tez çalışmasında kullanılacaktır. Bu sebepten ötürü hassasiyet göstermenizi rica ederim. İsminizi belirtmenize gerek yoktur. Okulunuzun adını, cinsiyetinizi ve yaşınızı belirtmeniz yeterli olacaktır. Vereceğiniz cevaplar asla amacı dışında kullanılmayacaktır. Gösterdiğiniz ilgi ve yardımlarınız için teşekkür ederim.

Sosyal Bilgiler Öğrt.
 Nuri ÇORBACIOĞLU

Okulun adı:

Cinsiyetiniz:

Yaşınız:

1. Nerede ikamet ediyorsunuz? İkamet yerinizi belirlemenizdeki etkenler nelerdir?
2. Sosyal çevrenizde karşılaştığınız güçlükler nelerdir?
3. Okulun coğrafi çevresiyle ilişkili olarak karşılaştığınız güçlükler nelerdir?
4. Velilerle ilgili karşılaştığınız güçlükler nelerdir?
5. Sizce öğrencilerin başarılı ve başarısız olmalarındaki temel etkenler nelerdir?
6. Yeterince materyale ulaşabiliyor musunuz?
7. Yeterince materyal kullandığınız düşüncesinde misiniz?
8. Genel anlamda okulda karşılaştığınız sorunlar nelerdir?
9. Sizce okul çevresinin coğrafi faktörleri, eğitim üzerinde nasıl bir etki yapıyor?

Varsa eklemeyi düşündüğünüz durumlar lütfen yazınız.

AYLARA GÖRE ÖĞRENCİ DEVAMSIZLIK ÇİZELGESİ

..... LİSESİ-İLKÖĞRETİM OKULU

YILLAR AYLAR	2003-2004		2004-2005		2005-2006		DEVAMSIZLIK SEBEBLERİ
	KIZ	ERK	KIZ	ERK	KIZ	ERK	
EYLÜL							
EKİM							
KASIM							
ARALIK							
OCAK							
ŞUBAT							
MART							
NİSAN							
MAYIS							
HAZİRAN							
YILSONU TOPLAMI:							

Sayı	YERLEŞİM YERİ	HANE SAYISI	CİNSİYET	ÖĞRENİM DURUMU							TOPLAM
				1	2	3	4	5	6	7	
1	MERKEZ	4373	E	688	104	531	2501	1050	1371	771	7016
			K	662	754	694	2814	759	1049	477	7209
			T	1350	858	1225	5315	1809	2420	1248	14225
2	AKÇAKÖY	25	E	5	0	3	24	4	6	0	42
			K	10	4	6	32	2	1	0	65
			T	15	4	9	56	6	7	0	97
3	BAYAT	54	E	7	8	3	52	4	1	1	76
			K	2	14	7	61	3	2	0	89
			T	9	22	10	113	7	3	1	165
4	BEKİRLİ	20	E	8	1	9	34	3	5	0	60
			K	5	4	10	25	3	2	0	49
			T	13	5	19	59	6	7	0	109
5	BEYKÖY	84	E	36	7	8	123	0	13	0	187
			K	26	71	6	105	0	13	0	221
			T	62	78	14	228	0	26	0	408
6	BOZDAĞ	62	E	10	8	14	51	7	2	1	93
			K	9	22	10	49	3	3	0	96
			T	19	30	24	100	10	5	1	189
7	BULGURLAR	49	E	11	4	13	48	19	5	0	100
			K	11	23	13	41	19	3	0	97
			T	22	27	26	89	38	8		197
8	CABER	84	E	11	14	28	58	15	8	0	134
			K	14	34	17	82	14	1	0	162
			T	25	48	45	140	29	9	0	296
9	ÇITAK	942	E	174	33	141	819	281	131	18	1597
			K	186	274	161	812	148	68	9	1658
			T	360	307	302	1631	429	199	27	3255
10	EMİRHİSAR	601	E	104	22	100	559	189	121	13	1108
			K	97	124	119	599	101	57	2	1099
			T	201	146	229	1158	290	178	15	2207
11	GÜRPINAR	1076	E	180	57	172	861	309	104	19	1702
			K	187	505	199	757	187	53	8	1896
			T	367	562	371	1618	496	157	27	3598
12	IRGILLI	582	E	136	26	107	572	163	108	42	1154
			K	110	129	179	594	92	94	15	1213
			T	246	155	286	1166	255	202	57	2367
13	İĞDİR	335	E	50	15	56	260	72	79	22	554
			K	54	111	46	250	53	55	8	577
			T	104	126	102	510	125	134	30	1131
14	İMRALLI	47	E	7	5	9	49	8	5	1	84
			K	11	7	9	56	5	3	0	93
			T	18	12	18	105	13	8	1	177
15	İNCEKÖY	40	E	19	5	9	51	5	12	0	101
			K	8	15	6	44	3	3	0	79

			T	27	17	15	95	8	15	0	177
16	KARABEDİRLER	406	E	41	21	70	326	72	52	5	587
			K	35	171	73	254	33	30	3	599
			T	76	192	143	580	105	82	8	1186
17	KARAHACILI	59	E	4	2	22	66	4	2	1	101
			K	13	10	11	79	2	1	0	116
			T	17	12	33	145	6	3	1	217
18	KARALAR	118	E	20	6	15	115	35	9	1	201
			K	15	61	24	104	22	2	0	228
			T	35	67	49	219	57	11	1	429
19	KARAYAHŞİLER	241	E	50	33	54	300	100	64	10	611
			K	66	95	43	347	59	30	3	643
			T	116	128	97	647	159	94	13	1254
20	KAVAKKÖY	52	E	12	0	8	74	10	1	1	106
			K	9	6	11	77	3	0	0	106
			T	21	6	19	151	13	1	1	212
21	KIRALAN	1250	E	384	393	504	904	233	83	9	2510
			K	386	422	488	830	181	52	3	2362
			T	770	815	992	1734	414	135	12	4872
22	KIZILCASÖĞÜT	798	E	147	27	97	674	167	220	98	1430
			K	135	165	92	700	131	195	51	1469
			T	282	192	189	1374	298	415	149	2899
23	KIZILCAYER	87	E	12	5	15	93	23	19	1	168
			K	12	18	13	100	12	13	1	169
			T	24	23	28	193	35	32	2	337
24	KOCAYAKA	246	E	39	18	38	269	69	47	3	483
			K	30	75	40	252	46	17	3	463
			T	69	93	78	521	115	64	6	946
25	KOÇAK	222	E	51	5	51	217	56	56	5	441
			K	38	55	57	215	27	18	1	411
			T	89	60	108	432	83	74	6	852
26	MENTEŞ	171	E	40	8	26	179	29	43	6	331
			K	38	28	32	190	25	9	3	325
			T	78	36	58	369	54	52	9	656
27	ÖMERLİ	107	E	11	5	9	98	10	22	0	155
			K	11	38	14	109	4	11	2	189
			T	22	43	23	207	14	33	2	344
28	ÖZDEMİRCİ	609	E	143	31	162	662	145	61	7	1211
			K	143	109	180	624	87	24	6	1173
			T	286	140	342	1286	232	85	13	2384
29	REŞADİYE	93	E	25	5	36	134	16	8	0	224
			K	26	12	21	139	12	0	0	210
			T	51	17	57	273	28	8	0	434
30	SARİBEYLİ	5	E	0	1	0	5	3	0	0	9
			K	0	2	0	6	0	0	0	8
			T	0	3	0	11	3	0	0	17
31	SAVRAN	115	E	24	10	22	140	29	26	3	254

			K	19	24	31	146	20	14	0	254
			T	43	34	53	286	49	40	3	508
			E	18	5	6	74	9	19	0	131
32	SERASERLİ	66	K	13	27	9	71	6	10	1	137
			T	31	32	15	145	15	29	1	268
33	SOMAK	97	E	13	4	16	78	15	18	3	147
			K	9	28	19	73	13	6	0	148
			T	22	32	35	151	28	24	3	295
34	SÖKMEN	140	E	21	4	18	171	19	21	2	256
			K	25	60	22	153	23	16	1	300
			T	46	64	40	324	42	37	3	556
35	SUNDURLU	127	E	16	0	3	133	0	50	3	205
			K	14	33	9	140	0	16	4	216
			T	30	33	12	273	0	66	7	421
36	ŞENKÖY	140	E	17	8	15	143	45	15	4	247
			K	21	37	17	146	19	9	1	250
			T	38	45	32	289	64	24	5	497
37	TOKÇA	115	E	23	5	16	108	1	4	0	157
			K	14	22	20	108	1	2	0	167
			T	37	27	36	216	2	6	0	324
38	YAHYALI	142	E	35	0	35	213	17	7	2	309
			K	49	9	37	195	7	0	0	297
			T	84	9	72	408	24	7	2	606
39	YAKACIK	88	E	10	4	12	82	17	12	1	138
			K	4	28	7	78	10	10	0	137
			T	14	32	19	160	27	22	1	275
40	YAMANLAR	67	E	9	2	10	76	20	23	2	142
			K	15	15	21	66	9	9	1	136
			T	24	17	31	142	29	32	3	278
41	YASSIHÜYÜK	77	E	16	6	10	86	12	13	3	146
			K	11	19	16	80	10	19	1	156
			T	27	25	26	166	22	32	4	302
42	YEŞİLYAKA	493	E	95	11	79	443	110	93	25	856
			K	62	98	74	431	80	63	5	813
			T	157	109	153	874	190	156	30	1669
43	GÜMÜŞSU	430	E	49	18	78	386	99	87	18	735
			K	54	164	108	325	49	40	9	749
			T	103	182	186	711	148	127	27	1484
44	ÇANDIR	44	E	3	5	14	42	9	7	0	80
			K	5	13	6	46	3	1	0	74
			T	8	18	20	88	12	8	0	154
45	ÇETİNLER	66	E	13	4	16	65	11	19	1	129
			K	8	27	17	67	16	6	0	141
			T	21	31	33	132	27	25	1	270
46	DÜZBEL	61	E	9	12	25	62	17	4	1	130
			K	8	32	11	61	8	1	0	121
			T	17	44	36	123	25	5	1	251

47	GÖKGÖL	39	E	6	15	4	33	8	6	0	72
			K	4	28	5	25	10	5	0	77
			T	10	43	9	58	18	11	0	149
48	İSHAKLI	59	E	8	5	11	54	12	15	0	105
			K	7	25	8	46	8	6	0	100
			T	15	30	19	100	20	21	0	205
49	SÜNGÜLLÜ	124	E	17	12	26	110	20	27	2	214
			K	15	59	29	116	11	6	0	236
			T	32	71	55	226	31	33	2	450
50	TEKKEKÖY	135	E	38	9	36	163	26	20	2	294
			K	25	60	42	141	22	7	1	298
			T	63	69	78	304	48	27	3	592
51	IŞIKLI	412	E	71	15	54	297	123	90	10	660
			K	56	105	75	323	56	49	1	665
			T	127	120	129	620	179	139	11	1325
52	AKDAĞ	44	E	2	7	18	16	4	2	0	49
			K	0	31	3	21	1	2	0	58
			T	2	38	21	37	5	4	0	107
53	AKTAŞ	23	E	2	9	6	14	1	0	0	32
			K	1	11	3	14	0	0	0	29
			T	3	20	9	28	1	0	0	61
54	BELENCE	47	E	24	11	20	55	2	1	0	113
			K	20	24	11	65	1	0	0	121
			T	44	35	31	120	3	1	0	234
55	BEYDİLLİ	176	E	28	12	32	172	24	12	4	284
			K	18	49	27	168	24	3	0	289
			T	46	61	59	340	48	15	4	573
56	BUCAK	42	E	8	2	9	66	19	4	3	111
			K	5	7	17	48	7	3	1	88
			T	13	9	26	114	26	7	4	199
57	CUMALAR	40	E	4	7	11	36	12	7	1	78
			K	3	10	12	27	3	3	0	58
			T	7	17	23	63	15	10	1	136
58	ÇAĞLAYAN	9	E	0	1	7	9	1	1	0	19
			K	0	4	2	9	0	0	0	15
			T	0	5	9	18	1	1	0	34
59	ÇAKALLAR	18	E	0	2	9	5	3	3	0	22
			K	0	9	7	8	1	0	0	25
			T	0	11	16	13	4	3	0	47
60	AŞAĞI ÇAPAK	45	E	4	17	16	67	10	4	0	118
			K	9	33	2	68	2	0	0	114
			T	13	50	18	135	12	4	0	232
61	KARAMANLI	36	E	5	5	10	38	4	4	0	66
			K	1	11	6	39	6	2	0	65
			T	6	16	16	77	10	6	0	131
62	KAVAKALANI	13	E	1	0	3	10	1	2	0	17
			K	0	9	3	10	2	0	0	24

			T	1	9	6	20	3	2	0	41
63	OSMANKÖY	43	E	4	6	10	29	8	4	0	61
			K	6	13	10	29	4	1	0	63
			T	10	19	20	58	12	5	0	124
64	TUĞLU	63	E	10	4	14	62	28	7	0	125
			K	15	17	16	69	11	1	0	129
			T	25	21	30	131	39	8	0	254
65	YALINLI	69	E	4	3	12	70	15	10	1	115
			K	7	21	15	79	9	2	0	133
			T	11	24	27	149	24	12	1	248
66	YENİKÖY	88	E	19	7	8	74	16	17	1	142
			K	15	21	12	96	10	7	1	162
			T	34	28	20	170	26	24	2	304
67	YUKARIÇAPAK	26	E	8	1	6	39	2	0	0	56
			K	8	13	0	31	1	0	0	53
			T	16	14	6	70	3	0	0	109
68	YUVAKÖY	132	E	33	18	21	106	13	18	6	215
			K	34	45	25	121	5	6	0	236
			T	67	63	46	227	18	24	6	451
69	SARILAR	88	E	21	4	15	108	17	25	2	192
			K	9	18	12	115	11	5	0	170
			T	30	22	27	223	28	30	2	362
	TOPLAM	16877	E	3113	1139	3043	14113	3900	3355	1135	29798
			K	2938	4617	3347	14201	2515	2139	622	30379
			T	6051	5756	6390	28314	6415	5494	1757	60177